Súd:	Okresný súd Lučenec
Spisová značka:	12C/65/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6623203398
Dátum vydania rozhodnutia:	12. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Renáta Šulajová
ECLI:	ECLI:SK:OSLC:2024:6623203398.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Renátou Šulajovou v spore žalobcu A. B., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom C. X, XXX XX C., štátny občan SR, zast.: Mgr. Ivan Bugri, advokát so sídlom Námestie SNP 23, Zvolen proti žalovanému Slovenská republika, v menej ktorej koná: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava-mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 4.801,88 Eur, takto

r o z h o d o l :

I.Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 4.801,88 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný j e p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.Žalobca sa podanou žalobou doručenou súdu dňa 04.09.2023 domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 4.801,88 Eur ako náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie (ďalej aj „komunitárne právo“ alebo „úniové právo“ resp. „právo Európskej únie“), konkrétne porušením Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „Smernica“), ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná (resp. nebola v časti implementovaná) do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Ide teda o prípad uplatnenia nároku na náhradu škody, ktorá vznikla žalobcovi ako jednotlivcovi porušením úniového práva žalovaným - Slovenskou republikou, ako členským štátom Európskej únie. Spor o náhradu škody z dôvodu porušenia úniového práva patrí do právomoci súdu, pričom v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán než všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by mal právomoc rozhodnúť o tejto žalobe.

2. Vecná príslušnosť tunajšieho okresného súdu na konanie v tejto veci je daná ustanovením § 12 CSP, podľa ktorého: „Na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.“ Miestna príslušnosť Okresného súdu Lučenec na konanie v tejto veci je daná ustanovením § 19 písm. b) CSP, podľa ktorého: „Popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody.“

3. Škoda, ktorej náhrady sa touto žalobou žalobca domáha, vznikla v mieste výkonu služobnej činnosti žalobcu, ktorým bola takmer po celé žalované obdobie Hasičská stanica v meste D. (v období od 08/2020 do 04/2022), pričom od 01.05.2022 žalobca pôsobí ako hasič na Hasičskej stanici v meste B.. Tu nastala aj samotná skutočnosť, ktorá zakladá žalobou uplatnený nárok na náhradu škody. Vzhľadom na tieto skutočnosti si žalobca v súlade s citovaným ustanovením § 19 písm. b) CSP na podanie tejto žaloby ako miestne príslušný Okresný súd Lučenec, čím je založená miestna príslušnosť tunajšieho súdu.

4. Zároveň aj v prípade, ak by sa miestna príslušnosť súdu v tomto prípade spravovala všeobecným súdom žalovaného, týmto súdom je v zmysle § 17 CSP súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť zakladajúca uplatnené právo, nakoľko podľa § 17 CSP platí, že: „Všeobecným súdom štátu je súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo.“ Miestna príslušnosť Okresného súdu Lučenec na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu je tak nepochybne daná. Žalovaným je štát – Slovenská republika, za ktorú v zmysle § 135 ods. 1 CSP koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „Ministerstvo“), a to s poukazom na § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, podľa ktorého: „Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor.“ Ministerstvo je zároveň aj garantom riadnej transpozície Smernice do slovenského právneho poriadku, pričom práve v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice vznikla škoda, ktorej náhrady sa žalobca domáha touto žalobou.

5. Žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj „HaZZ“), pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj „ZoHaZZ“). Štátnu službu aktuálne vykonáva v služobnej hodnosti nadrotmajster, vo funkcii technik – strojník v čaty „B“, na Hasičskej stanici v B., ktorá patrí pod Okresné riaditeľstvo HaZZ v Lučenci. Do stálej štátnej služby v HaZZ bol vymenovaný dňom 11.08.2021.

6. Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ1 je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 ZoHaZZ) a to tým spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ – ďalej aj „určená služobná pohotovosť“). Jedna pracovná (služobná) zmena hasiča sa teda skladá z:
1.) výkonu služby, a
2.) určenej služobnej pohotovosti.

7. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 17/7), s účinnosťou od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 16/8). Celkovo v rámci jednej pracovnej zmeny strávi ako hasič na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín.

8. Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny, mu ako hasičovi môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“) a to napr. v prípade, ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov, pri rozsiahlych požiaroch, živelných pohromách resp. iných udalostiach vyžadujúcich zvýšený počet hasičov, na zastupovanie kolegov, ktorí nemôžu nastúpiť do služby z dôvodu náhlych nepredvídateľných okolností a pod.

9. Obe služobné pohotovosti, či už určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, rovnako ako ani nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ, sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti.

10. Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) je hasič odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň), resp. peňažnou náhradou vo výške 30% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja (v deň štátneho sviatku) – viď § 122 ods. 1 ZoHaZZ. Podľa výšky náhrady poskytovanej za výkon pohotovosti, ktorá závisí od toho, či je pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň alebo v deň služobného pokoja, je určená služobná pohotovosť rozlišovaná resp. označovaná aj ako tzv. „15%-ná pohotovosť“ a „30%-ná pohotovosť“.

11. Samotný výkon služobnej pohotovosti je rozdelený na:
a) aktívnu časť služobnej pohotovosti – v prípade, ak je nahlásený výjazd (pri požiari, živelnej udalosti, havárii a pod.) sa služobná pohotovosť mení na prácu nadčas, a
b) neaktívnu časť služobnej pohotovosti.

Určené služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín. Do konca roka 2021 (v čase rozvrhu pracovných zmien 17/7) boli služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:30 – 05:30 hod., od začiatku roka 2022 (pri rozvrhu pracovných zmien 16/8) sú služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:00 – 06:00 hod.

12. V prípade, ak je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a ako hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa táto služobná pohotovosť na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby – na hasičskej stanici v Lučenci sa striedajú 3 hasičské zmeny – čaty „A“, „B“ a „C“, pracovný čas hasiča je rozvrhnutý tak, že každý tretí deň odslúži každá hasičská zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Ide teda o nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, ktorého časť pripadá na tzv. určenú služobnú pohotovosť (§ 86 ods. 2 ZoHaZZ v spojení s § 92 ods. 1 ZoHaZZ).

13. Nakoľko sa striedajú tri hasičské zmeny – prvá čata „A“, druhá čata „B“ a tretia čata „C“, sú služobné zmeny hasičov (t. j. pracovný čas) rozvrhnuté v zásade tak, že každý tretí deň hasič odslúži (minimálne) 24 hodín v rámci zmeny a následne má dva dni voľna. Vzhľadom na takéto rozvrhnutie služobného času každá hasičská zmena mesačne odslúži aspoň 10 pracovných zmien, pričom v niektorých mesiacoch je to až 11 zmien. V niektorých týždňoch hasiči odslúžia 2 zmeny týždenne (48 hodín) a v niektorých týždňoch na hasiča vyjdú 3 zmeny týždenne (72 hodín) a to v závislosti od toho, na ktoré dni im pripadnú dni služobných zmien v týždni (v prípade, ak hasič má zmenu v pondelok, ďalšie zmeny mu pripadnú na štvrtok a nedeľu, čo sú 3 zmeny v týždni).

14. Pri takto stanovenom rozvrhnutí služobného času má teda hasič stráviť v službe minimálne 240 hodín (pri 10 zmenách za mesiac) až 264 hodín mesačne (pri 11 zmenách za mesiac). Do tohto rozsahu pritom nie sú zahrnuté hodiny nadčasov, keďže častokrát sa stane, že pred koncom služby (napr. o 05:00 hod. ráno) je vyhlásený poplach a je potrebné ísť vykonať výjazd k požiaru, ktorého hasenie trvá 5 hodín – v takomto prípade teda hasič strávi v práci v rámci jednej zmeny 29 hodín nepretržite). Vzhľadom na uvedené, služobný čas hasiča je rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok (365 dní), pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň, odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní/3 zmeny). Ročne je to teda priemerne 2920 odpracovaných hodín (121,67 zmenových služieb x 24 hodinová služba).

15. S poukazom na vyššie opísané rozvrhnutie služobného času, ktorého súčasťou je aj určená služobná pohotovosť vykonávaná v mieste výkonu služby (t. j. na hasičskej stanici), v žalovanom období august 2020 – jún 2023 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15 %-nej a 30 %-nej pohotovosti) odpracoval:
- v období od augusta 2020 do decembra 2020 vrátane: 238 hodín,
- v období od januára 2021 do decembra 2021 vrátane: 534,54 hodín,
- v období od januára 2022 do decembra 2022 vrátane: 684,73 hodín,
- v období od januára 2023 do júna 2023 vrátane: 279 hodín.

16. Za žalované obdobie od augusta 2020 do júna 2023 vrátane (t. j. od 01.08.2020 do 30.06.2023 - ďalej aj „žalované obdobie“), odpracoval spolu 1736,27 hodín určenej služobnej pohotovosti. Za žalované obdobie pritom celkovo odpracoval spolu 1755,02 hodín služobnej pohotovosti (z toho 1736,27 hodín určenej a 18,75 hodín nariadenej pohotovosti), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od augusta 2020 do júna 2023 vrátane, dosiahol 50,21 hodín týždenne.

17. Zdôraznil, že počas celého trvania služobnej pohotovosti, t. j. počas všetkých hodín, ktoré odslúži v rámci služobnej pohotovosti, sa ako hasič musí zdržiavať na pracovisku, t. j. na hasičskej stanici, z tohto miesta sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby služobnej pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do jednej minúty od nahlásenia, preto musí byť počas služobnej pohotovosti oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite vykonať výjazd na miesto určenia. Teda aj napriek tomu, že časť služobnej pohotovosti tvorí aj tzv. „neaktívna časť“, počas ktorej hasiči čakajú na vyhlásenie výjazdu, tak aj tento časový úsek je povinný tráviť na pracovisku a celý čas musí byť okamžite pripravený poskytnúť zamestnávateľovi svoje služby – vykonať služobný zásah.

18. Napriek uvedeným skutočnostiam sa však služobná pohotovosť (t. j. všetky hodiny „neaktívnej časti“ služobnej pohotovosti) nezapočítava do pracovného času a teda tieto odpracované hodiny nie sú považované za odpracovaný čas! Zjednodušene povedané, napriek tomu, že v práci strávi v rámci každej jednej zmeny minimálne 24 hodín, tak v súčasnosti 8 hodín z tohto času (do konca roku 2021 to bolo 7 hodín), ktoré strávi na pracovisku pripravený na výkon práce, nie je považovaných za pracovný čas!

19. Táto skutočnosť sa v praxi prejavuje tak, že napriek tomu, že napr. v mesiaci september 2020 sa v jeho fonde pracovného času uvádza počet hodín 174, tento údaj nezohľadňuje ďalších 42 hodín odpracovanej služobnej pohotovosti. Z takto nereálne vykazovaného fondu pracovného času, ktorý reálne nezohľadňuje odslúženú služobnú pohotovosť sa potom javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však pravidelne v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Keďže sa vo fonde pracovného času pracovná pohotovosť nezohľadňuje, tak ak vychádza z deklarovaného počtu hodín vo fonde pracovného času, potom sa javí, že za mesiac september 2020 bol jeho priemerný týždenný pracovný čas len 40,56 hodiny (174 hodín za mesiac : 4,29 týždňa = priemer 40,56 hodín za týždeň), avšak v skutočnosti bol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,35 hodín (216 hodín za mesiac po pripočítaní pohotovosti: 4,29 týždňa = 50,35 hodín za týždeň), nie teda 40,56 hodín za týždeň, ako je to formálne vykazované vo fonde pracovného času a ako je to deklarované aj jeho služobným úradom - Hasičským a záchranným zborom.

20. Je zrejmé, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b) Smernice. K tejto skutočnosti pritom dochádza v dôsledku skutočnosti, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti mu nie je započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora.

21. Žalobca poukázal na ustanovenie § 85 ods. 1, ods. 2 ZoHaZZ, tiež na článok 2 ods. 1, článok 6 Smernice 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003.

22. Smernica predstavuje normu komunitárneho práva, ktorú je Slovenská republika ako členský štát Európskej únie povinná dodržiavať. Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii komunitárneho práva vychádza zo zásady prednosti komunitárneho práva, teda zo zásady, že právne predpisy Európskej únie majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi členských štátov.

23. Na základe princípu prednosti komunitárneho práva a jeho priameho účinku je založená aj zodpovednosť členského štátu v prípade jeho chybnej aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany členského štátu, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené, sa môžu voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Tu je pritom nevyhnutné zdôrazniť, že zodpovednosť štátu v prípade porušenia komunitárneho práva je absolútna a objektívna, členský štát sa jej teda nemôže za žiadnych okolností zbaviť ani sa z nej exkulpovať, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil.

24. Ďalej žalobca poukázal na rozsudok Súdneho dvora E./XX zo dňa 09.03.1978 vo veci F., ako aj na rozsudok Súdneho dvora E./XX zo dňa 25.11.2010 vo veci G. D..

25. Z rozsudku Súdneho dvora vo veci G. D. jednoznačne vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok a teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z uvedeného zároveň nepochybne vyplýva, že má právo dovolávať sa práv vyplývajúcich zo Smernice pred tunajším vnútroštátnym súdom. Právna úprava garantujúca mi práva podľa Smernice, má prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou vyplývajúcou zo zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore.

26. V okolnostiach tejto veci je však potrebné zdôrazniť, že Smernica nebola správne (resp. z materiálneho hľadiska v časti vôbec) transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, pričom ustanovenia ZoHaZZ sú v rozpore s článkom 2 ods. 1 a článok 6 písm. b) Smernice.

27. Príloha č. 4 k zákonu č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v bode 6 uvádza, že do tohto zákona bola okrem iných prebratá aj predmetná Smernica. Formálne sa teda javí, že ZoHaZZ by mal byť v súlade so Smernicou ako právnym aktom úniového práva, keďže ZoHaZZ deklaruje prebratie tejto Smernice do jeho vnútroštátneho právneho predpisu. Toto však v skutočnosti nie je pravdou, a to z dôvodu, že ZoHaZZ umožňuje služobnému úradu, aby pracovný čas príslušníka HaZZ (hasiča) bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne a de facto sústavne prekračuje Smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Základný problém je totiž v obsahu pojmu „pracovný čas“ tak, ako ho na jednej strane stanovuje Smernica a judikatúra Súdneho dvora a tým, ako ho na druhej strane upravuje zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore.

28. Súdny dvor vo svojej judikatúre zároveň konštantne zotrváva na právnom závere, že čas pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času, pričom rozhodujúcim faktorom pre záver, či sú naplnené znaky pojmu „pracovný čas“ je skutočnosť, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby. Takéto závery jednoznačne vyplývajú napr. z rozsudku Súdneho dvora E./XX zo dňa 05.10.2004 vo veci H. B. a rozsudku E./XX zo dňa 01.12.2005 vo veci I. J.. V tomto smere je potrebné poukázať aj na rozhodnutie Súdneho dvora, ktoré sa priamo týka práce hasičov a z ktorého rovnako jednoznačne vyplýva, že do pracovného času hasičov sa musí započítavať aj čas pracovnej (služobnej) pohotovosti. Poukázal aj na rozsudok Súdneho dvora E./XX zo dňa 21.02.2018 vo veci K. C..

29. Vnútroštátny právny predpis – ZoHaZZ - vymedzuje „služobný čas“ hasičov vo vyššie citovanom ustanovení § 85 ods. 1, ods. 2 ZoHaZZ ako „časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu“ pričom stanovuje, že „služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne“.

30. Okrem uvedeného vymedzenia „služobného času“ ZoHaZZ ďalej upravuje podmienky výkonu štátnej služby príslušníkov HaZZ v ustanoveniach § 86 - § 94, v ktorých vymedzuje pojmy ako: nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Zo žiadneho ustanovenia ZoHaZZ však nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, pričom v skutočnosti sa čas služobnej pohotovosti nezapočítava do služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ. Tu je napríklad zjavný rozdiel medzi ZoHaZZ upravujúcim pracovné podmienky hasičov na jednej strane, a všeobecným pracovnoprávnym predpisom – zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej aj „ZP“), na strane druhej.

31. ZP sa na hasičov vzťahuje len vtedy, ak to ZoHaZZ výslovne stanovuje. Pokiaľ však ide o služobný (pracovný) čas hasičov, tak ZoHaZZ na ZP neodkazuje. V zmysle vyššie citovaného § 12 ods. 6 ZoHaZZ je preto úprava § 96 ods. 2 ZP neaplikovateľná na služobný pomer príslušníka HaZZ. Ďalej je však zrejmé, že samotný ZoHaZZ žiadne také ustanovenie, akým je citovaný § 96 ods. 2 ZP, neobsahuje. V dôsledku tejto skutočnosti sa tak tzv. „neaktívna časť“ služobnej pohotovosti príslušníkov HaZZ nezapočítava do ich pracovného času. Do pracovného času je započítavaný len ten časový úsek, kedy počas určenej služobnej pohotovosti je vykonaný služobný výjazd, pričom tento časový úsek je považovaný za prácu nadčas. Ostatný čas určenej služobnej pohotovosti, ktorú každý hasič vykonáva v rámci každej jednej jeho minimálne 24 hodín trvajúcej služobnej zmeny (od 22:00 hod. do 06:00 hod.), však do pracovného času hasiča započítaný nie je a takýto čas nie je považovaný za pracovný (služobný) čas hasiča. Nakoľko teda ZoHaZZ nepovažuje služobnú pohotovosť hasičov za súčasť ich služobného času, tak práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor ZoHaZZ s úniovým právom, konkrétne s ustanovením článku 2 ods. 1 Smernice, ako aj judikatúrou Súdneho dvora.

32. Služobný čas hasičov je rozvrhnutý na 24 hodinové pracovné zmeny, ktoré sú formálne rozdelené na 1.) výkon služby a 2.) služobnú pohotovosť. Vzhľadom však na účelové oddelenie služobnej pohotovosti od služobného (pracovného) času, kedy služobná pohotovosť nie je započítavaná do fondu pracovného času, sa potom formálne „na papieri“ javí, že jeho služobný (pracovný) čas nepresahuje 48 hodín týždenne. Je tomu však tak len z dôvodu, že vnútroštátna právna úprava zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore do služobného (pracovného) času hasiča nezarátava čas služobnej pohotovosti. Ak však za pracovný (služobný) čas v súlade s judikatúrou Súdneho dvora považujú aj

službobnú pohotovosť, tak je zrejmé, že súhrn takto „naskladaného“ pracovného času hasičov pravidelne prekračuje 48 hodín týždenne, pričom bežne dosahuje cca. 53 - 56 hodín týždenne, častokrát aj viac. Služobná pohotovosť, ktorú odpracuje v rámci každej jednej pracovnej zmeny v rozsahu 8 hodín (do konca roka 2021 v rozsahu 7 hodín), nie je teda v zmysle našej vnútroštátnej právnej úpravy považovaná za súčasť jeho služobného času. Služobnú pohotovosť je však nevyhnutné aj v zmysle vyššie citovanej judikatúry Súdneho dvora považovať za „pracovný čas“ tak, ako to kogentne stanovuje Smernica.

33. Jednoducho povedané, ak by ZoHaZZ v súlade s judikatúrou Súdneho dvora za súčasť pracovného času považoval aj služobnú pohotovosť, bez akýchkoľvek pochybností by potom aj z formálneho hľadiska („na papieri“) služobný čas hasičov prekračoval 48 hodín týždenne. Keďže však ZoHaZZ pracovnú pohotovosť formálne nepovažuje za súčasť pracovného času, tak potom sa z hľadiska textácie ZoHaZZ a vykazovaného fondu pracovného času javí, že ako hasič odpracuje priemerne menej než 48 hodín týždenne. K takémuto formálnemu dodržiavaniu článku 6 písm. b) Smernice dochádza len „vďaka“ tomu, že z 24 hodinovej zmeny mu je do pracovného času v súčasnosti započítavaných len 16 hodín (do konca roka 2021 to bolo 17 hodín), a teda 8 hodín (resp. do konca roka 2021 to bolo 7 hodín) z času, ktorý strávi v práci na hasičskej stanici a počas ktorých musí byť pripravený do 1 minúty nastúpiť na vykonanie služobného zásahu, nie je považovaných za pracovný (teda odpracovaný) čas.

34. V praxi to znamená, že v dôsledku vnútroštátnej právnej úpravy ZoHaZZ, ktorá je čo sa týka posudzovania pracovného času v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice ako aj konštantnou judikatúrou Súdneho dvora, nie je cca. 1/3 zo všetkých ním reálne odpracovaných hodín v práci považovaných za pracovný čas! Nezapočítavanie služobnej pohotovosti do fondu pracovného času sa potom nevyhnutne premieta do skutočnosti, že formálne („na papieri“) síce odpracuje priemerne menej než 48 hodín týždenne, avšak v skutočnosti jeho priemerný týždenný pracovný čas úplne pravidelne presahuje maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice.

35. Je zjavné, že vnútroštátna úprava v Slovenskej republike, konkrétne úprava pracovného času obsiahnutá v ZoHaZZ, umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ (hasičovi) jeho služobný čas tak, že tento pravidelne presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice, a to v priamom dôsledku skutočnosti, že služobná pohotovosť nie je podľa ZoHaZZ považovaná za súčasť pracovného času hasiča, čo je v rozpore s článok 2 ods. 1 Smernice.

36. Je teda možné jednoznačne uzavrieť, že vnútroštátna právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je v rozpore s článkom 2 ods. 1 a článkom 6 písm. b) Smernice, nakoľko umožňuje služobnému úradu, aby služobný čas hasiča bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne prekračuje Smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Preto z týchto dôvodov možno aj jednoznačne uzavrieť, že Smernica nebola správne (resp. nebola v časti vôbec) implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky.

37. Z priložených listinných dôkazov je zároveň preukázané, že jeho priemerný týždenný pracovný čas za žalované obdobie august 2020 – jún 2023 vrátane, dosiahol najmenej 50,21 hodín týždenne, čo je nepochybne viac, než ktorý čas ako maximálny týždenný pracovný čas povoľuje článok 6 písm. b) Smernice. Je teda zjavné, že jeho právo vyplývajúce z ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice bolo a naďalej je pravidelne porušované.

38. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitimáciu v tomto spore, z rozsudku Súdneho dvora E./XX zo dňa 25.11.2010 vo veci G. D. jednoznačne vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, čo Súdny dvor potvrdil aj priamo v 1. výroku tohto rozsudku.

39. Rozsudok Súdneho dvora vo veci G. D. teda dáva v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48 hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho z článku 6 písm. b) Smernice poškodenému hasičovi právo domáhať sa náhrady škody priamo proti členskému štátu. Vzhľadom na uvedené považuje za nepochybné, že ako jednotlivec sa touto žalobou môže voči žalovanému štátu domáhať náhrady škody vzniknutej mu porušením únijného práva, a teda jeho aktívna vecná legitimácia v tomto konaní je jednoznačne daná.

40. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného, tu je potrebné vziať na zreteľ aj ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a to bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Podľa judikatúry Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj samotný štát, pričom právo Únie nijako nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát.
Z konštantnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody vzniknutej porušením úniového práva zo strany členského štátu v prípade, ak sú splnené 3 podmienky:
1) cieľom porušenej právnej normy Európskej únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné,
2) existencia škody resp. ujmy,
3) príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou resp. ujmou.
V prípade, že sú splnené všetky tri vyššie uvedené podmienky, je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Poskytnutá náhrada škody musí spĺňať aj požiadavku primeranosti tak, aby dostatočne sanovala ujmu, ktorá poškodenému jednotlivcovi vznikla.

41. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú porušením únioového práva v obdobných prípadoch, ako je tento, vyplýva aj z ďalších rozhodnutí Súdneho dvora, a to napr.: rozsudku E./XX zo dňa 26.10.2010 vo veci L. M. N. F. G. F., uznesenia E. zo dňa 11.01.2007 vo veci A. O., rozsudku v spojených veciach E./XX I. E./XX vo veci H. B., rozsudku E./XX vo veci L. E. P. L. L. E. G. Q..

42. S poukazom na judikatúru Súdneho dvora, porušenie práva Únie pre absentujúcu resp. nesprávnu transpozíciu Smernice do ZoHaZZ je dôsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Pri rešpektovaní zásad ekvivalencie a efektivity je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody porušením únioového práva Európskej únie štát, t. j. žalovaný - Slovenská republika, keďže neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie dodržania požiadavky vyplývajúcej z článku 6 písm. b) Smernice, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijal vnútroštátnu právnu úpravu zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ktorý umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ (hasičovi) jeho služobný čas takým spôsobom, že tento pravidelne presahuje maximálnu hranicu 48 hodinového týždenného pracovného času. K tomuto dôsledku pritom dochádza pre rozpor vnútroštátnej právnej úpravy ZoHaZZ s článkom 2 ods. 1 Smernice, nakoľko služobná pohotovosť nie je považovaná za pracovný čas a odpracované hodiny služobnej pohotovosti nie sú hasičom započítavané do pracovného času. Za žalovaný štát v tomto spore v zmysle § 135 ods. 1 CSP koná Ministerstvo ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor, pričom Ministerstvo bolo tiež aj garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore.

43. V zmysle judikatúry Súdneho dvora absolútna objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú porušením únioového práva je daná bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia únioového práva dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Ide teda o zodpovednosť za škodu bez možnosti liberácie a exkulpácie. Tento právny záver napokon konštatoval Súdny dvor aj v pre túto vec referenčnom rozhodnutí vo veci G. D..

44. Pokiaľ ide o prvú podmienku, a to že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, tu je potrebné poukázať na judikatórny záver vyplývajúci aj z rozhodnutia vo veci G. D., podľa ktorého článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. Toto ustanovenie ukladá členským štátom povinnosť ustanoviť maximálnu 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou povinnosťou je v Smernici výslovne stanovené, že táto 48 hodinová

hranica zahŕňa už aj nadčasy (viď znenie „priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.“).

45. Z článku 22 ods. 1 Smernice ďalej vyplýva, že od uvedenej povinnosti sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť ak ide o také činnosti, akou je činnosť hasičov, a to dokonca ani vtedy, ak by k prekročeniu 48 hodinovej hranice priemerného týždenného pracovného času došlo so súhlasom dotknutého pracovníka, pričom tu pre úplnosť zdôrazňuje, že žiadny takýto súhlas služobnému úradu nikdy neudelil. Pravidlo sociálneho práva vyplývajúce z článku 6 písm. b) Smernice nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, pričom ustanovenie článku 6 písm. b) Smernice jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. Už len vzhľadom na obsah a účel samotnej Smernice považuje za zjavné a nepochybné, že cieľom tejto Smernice je priznať práva jednotlivcom – pracovníkom v Európskej únii.

46. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že dostatočne závažné porušenie práva Európskej únie zahŕňa zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma Únie ponecháva vnútroštátnym orgánom. Vždy a v každom jednotlivom prípade sa porušenie úniového práva považuje za dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Súdny dvor pritom vo svojej judikatúre už opakovane rozhodol a konštantne rozhoduje, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ tak, ako to predpokladá Smernica. Také vymedzenie pojmu „pracovný čas“, ako ho kogentne ustanovuje článok 2 Smernice, bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu 48 hodinovú týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) Smernice. V tomto smere je možné poukázať napr. na rozsudok Súdneho dvora E./XX zo dňa 03.10.2020 vo veci F., uznesenie E./XX zo dňa 03.07.2001 vo veci E. P. G. (E.),.

47. S poukazom na judikatúru Súdneho dvora je zjavné, že porušovanie jeho práv, vyplývajúcich z článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 6 písm. b) Smernice, ku ktorému dochádza v dôsledku nesprávneho resp. neúplného prebratia Smernice do ZoHaZZ, je v zjavnom rozpore s dlhoročnou konštantnou judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti, preto toto porušovanie únioového práva je nevyhnutne potrebné považovať za dostatočne závažné. Súdny dvor aj v referenčnom rozhodnutí vo veci G. D. výslovne potvrdil, že nedodržanie požiadavky vyplývajúcej z článku 6 písm. b) Smernice u hasičov bolo zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora v danej oblasti. Považuje taktiež za nepochybné, že cieľom Smernice je priznať jednotlivcom – pracovníkom medzi ktorých patria aj hasiči, práva touto Smernicou zakotvené.

48. Aplikujúc uvedené judikatórne závery Súdneho dvora na tento konkrétny prípad je zrejmé, že nakoľko počas žalovaného obdobia pravidelne pracoval nad stanovený limit vyplývajúci z článku 6 písm. b) Smernice a zároveň služobnú pohotovosť (vrátane jej „neaktívnej časti“) je nevyhnutné považovať za pracovný čas, k čomu však nedochádza, ide v tomto prípade o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora. Prvá podmienka spočívajúca v dostatočnej závažnosti porušenia právnej normy Únie je tak jednoznačne naplnená.

49. Pokiaľ ide o druhú podmienku, ktorou je existencia škody, tu je potrebné uviesť, že Smernica samotná neobsahuje ustanovenia týkajúce sa procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení, rovnako neobsahuje ani kritériá zakotvujúce spôsob určenia výšky nároku na náhradu škody. Podľa judikatúry Súdneho dvora, týkajúcej sa priamo škôd vznikajúcich hasičom pre nerešpektovanie 48 hodinovej pracovnej doby podľa Smernice, treba pod škodou v takomto prípade v prvom rade rozumieť ujmu, ktorá dotknutému hasičovi vznikla v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas upravený článkom 6 písm. b) Smernice rešpektovaný. V tomto zmysle je treba za primeraný odpočinok v zmysle Smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po maximálne 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe zahŕňajúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku (viď bod 59 rozsudku vo veci G. D.).

50. Z judikatúry Súdneho dvora k náhrade škody vzniknutej z porušenia únioového práva ďalej vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode,

aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv poškodených. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave zároveň nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity); náhrada škody zároveň musí byť primeraná vzniknutej ujme (viď napr. vyššie citovaný rozsudok vo veci H. J. B. I. D.).

51. Zásada ekvivalencie znamená, že vnútroštátny súd nemôže v prípade konania s úniovým prvkom aplikovať prísnejšie procesnoprávne alebo hmotnoprávne pravidlá ako tie, ktoré by aplikoval v konaniach bez úniového prvku s podobným predmetom, čo znamená, že dotknutý subjekt musí mať možnosť uplatniť si nárok, ktorý mu vyplýva z úniovej právnej normy za takých podmienok, za akých by si mohol uplatniť nárok založený na podobnej vnútroštátnej právnej norme bez úniového prvku. Zásada efektivity znamená, že procesné predpisy, ktoré platia vo vnútroštátnych konaniach určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré zakladá úniové právo v prospech subjektov práva, nemôže byť upravené takým spôsobom, ktorý by výkon práv priznávaných úniovým právnym poriadkom prakticky znemožňoval alebo nadmerne sťažoval. V takomto prípade je na vnútroštátnom práve členského štátu a jeho súdnych orgánoch, aby pri dodržaní uvedených zásad ekvivalencie, efektivity a primeranosti určili formu odškodnenia a pravidlá spôsobu výpočtu náhrady škody vzniknutej porušením normy Únie.

52. V otázkach neupravených normami komunitárneho práva v sporoch o nárokoch na náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie členským štátom, sa subsidiárne použije vnútroštátne právo pri zachovaní uvedených zásad ekvivalencie a efektivity. Právny poriadok Slovenskej republiky však neobsahuje žiadny špecifický právny predpis či konkrétne zákonné ustanovenie pre posudzovanie náhrady škody, ktorá vznikla poškodenému porušením práva Európskej únie, a to či už by išlo o základ takéhoto nároku, alebo určenie jeho výšky. Pri absencii konkrétnej právnej úpravy je pri posudzovaní takéhoto nároku v našich podmienkach nutné vychádzať zo zásad, ktoré na tento účel všeobecne stanovil Súdny dvor – t. j. dodržať podmienky efektivity, ekvivalencie a primeranosti.

53. Pokiaľ ide o právne posúdenie žalovaného nároku, má za to, že touto žalobou uplatnený nárok je pri absencii vnútroštátnej právnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva Európskej únie potrebné posudzovať analogicky podľa ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie. Týmito ustanoveniami sú podľa jeho názoru ustanovenia § 11 - § 13 OZ, upravujúce nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada sa poskytuje aj v peniazoch. Samotný právny základ žalovaného nároku však stále spočíva resp. má svoj titul v nároku na náhradu škody z porušenia práva Európskej únie, pričom ustanovenia § 11 – § 13 OZ sa tu používajú „len“ analogicky z dôvodu absencie právnej úpravy nároku na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením úniového práva zo strany štátu.

54. Je zrejmé, že dlhoročne dochádza k porušovaniu jeho osobnostných práv na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život, a to v príčinnej súvislosti s tým, že v dôsledku nezapočítania odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného času reálne odpracoval viac, než pripúšťa článok 6 písm. b) Smernice. Jeho osobnostné práva sú pritom v dôsledku uvedeného u neho porušované sústavne a dlhoročne, nielen teda počas žalovaného obdobia. Práca hasiča je pritom veľmi zodpovednou prácou, ktorú vníma ako poslanie, pri svojej práci neraz nasadzuje svoj vlastný život, preto o to viac nevyhnutne a dôvodne potrebuje dostatočný odpočinok po práci na regeneráciu jeho fyzických a psychických síl, čoho sa mu však v dôsledku sústavného porušovania práva na primeranú dobu odpočinku nedostáva.

55. Skutočnosť, že trávi v práci neprimerane dlhý čas, má pritom nepriaznivý vplyv na kvalitu jeho života a to najmä z hľadiska jeho mimopracovného osobného života a voľného času. V súvislosti s porušovaním práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas prichádza o čas, ktorý by inak chcel venovať v prvom rade svojej rodine a potom aj iným aktivitám nesúvisiacim s jeho pracovným zaradením. Neprimeraná pracovná zaťaženosť a nutnosť tráviť nadmerne dlhý čas v práci pri takom rozložení služobného času, aký ako hasič vykonáva, zásadne zasahuje do jeho súkromného a rodinného života.

56. V dôsledku pravidelného prekračovania maximálneho pracovného času tak prichádza o čas, ktorý by mohol venovať akýmkoľvek mimopracovným aktivitám podľa svojho uváženia, ako aj nevyhnutnému

oddychu po práci. Vzhľadom na enormnú fyzickú a psychickú náročnosť jeho práce je zároveň dostatok času na oddych a mimopracovné aktivity nevyhnutný. Tu pritom poukazuje na to, že bežne odpracuje aj približne 5 – 8 hodín nad rámec maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času, mnohokrát aj dlhšie. Nutnosť tráviť neprimerane dlhý čas v práci, ktoré sa prejavuje aj skracovaním voľného času na nevyhnutný odpočinok a mimopracovné aktivity, je tak zásadne negatívnym dôsledkom porušovania Smernice, nakoľko mimopracovným aktivitám nemôže venovať ten čas, koľko by mohol, ak by k porušovaniu Smernice nedochádzalo.

57. Všetok ten čas, ktorý strávi v práci naviac oproti tomu, čo stanovuje Smernica, by venoval či svojim najbližším a rodine, svojim koníčkom alebo práve tomu nevyhnutnému odpočinku, ktoré mu má práve Smernica stanovením maximálneho pracovného času garantovať. Tu poukazuje taktiež na to, že ako hasič slúžiaci v minimálne 24 hodinovej zmene pracuje „od rána do rána“ a má teda v porovnaní s bežnými ľuďmi úplne prevrátený spánkový režim. Deň, kedy sa ráno vracia zo služby a ktorý má byť jedným z 2 voľných dní medzi služobnými zmenami, častokrát venuje len nevyhnutnej regenerácii značného vyčerpania a nevyspatosti po práci tak, aby nasledujúci deň bol schopný znova plnohodnotne fungovať v bežnom živote. Všetok ten čas, ktorý pri dodržiavaní Smernice mohol venovať rodine, priateľom, odpočinku, nevyhnutnej regenerácii fyzických a psychických síl či akokoľvek inak podľa vlastného uváženia, mu už žiaľ nikto nevráti a žalovaná náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje z jeho pohľadu len veľmi čiastočnú a obmedzenú náhradu utrpenej ujmy. Ako vyplýva z referenčného rozhodnutia Súdneho dvora vo veci G. D., už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe dostatočným dôvodom na domáhanie sa a priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) Smernice. Už len strata času odpočinku, o ktorý dotknutý jednotlivec (hasič) prichádza prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času, je dostatočný na priznanie nároku na náhradu škody vzniknutej porušením Smernice bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu. Je presvedčený, že už len stratu tak enormného množstva času, aký počas dlhoročného porušovania Smernice a prekračovaním maximálneho pracovného času stratil, pričom inak by tento čas mohol využiť akoukoľvek mimopracovnou aktivitou podľa svojho uváženia, by ako závažnú ujmu pociťoval každý, kto by sa nachádzal v jeho postavení.

58. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam, v dôsledku toho, že trávi v práci aj ten čas, ktorý by pracovať nemal, ak by bola predmetná Smernica dodržaná, je tak porušované aj jeho základné právo na ochranu súkromia a rodinného života. Na preukázanie okolností a následkov ujmy, ktorú porušovaním Smernice utrpel vo sfére súkromného a rodinného života navrhol, aby súd na pojednávaní vykonal dôkaz jeho výsluchom, t. j. výsluchom žalobcu ako strany sporu v zmysle citovaného ustanovenia § 195 ods. 1 CSP.

59. V súvislosti s porušovaním jeho práv je potrebné zdôrazniť aj to, že v danom prípade porušovaním článku 6 písm. b) Smernice je porušované aj základné právo na ochranu zdravia, ktoré je ako jedno z najvýznamnejších osobnostných práv zakotvených v Ústave.

60. Zároveň však porušovaním Smernice dochádza aj k porušovania základného práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, ktoré rovnako zakotvuje Ústava.
Podľa článku 36 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. e) Ústavy SR: „Zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä
c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci,
d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času,
e) primeraný odpočinok po práci.“

61. Ako totiž vyplýva aj z judikatúry Súdneho dvora, všetci pracovníci by preto mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem "odpočinok" sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom krajín Európskej únie sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času; „primeraný odpočinok" znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

62. Vychádzajúc zo skutočností uvedených v tejto žalobe a z povahy škody resp. ujmy vzniknutej porušovaním Smernice, ktorá má v tomto prípade nemajetkovú povahu (strata času odpočinku a s tým súvisiace porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života, práva na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky), je v slovenskom právnom poriadku nutné analogicky použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa ustanovení § 11 – § 13 Občianskeho zákonníka, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody porušením únijného práva ako je to v tomto prípade. Práve z týchto dôvodov možno žalobou uplatnený nárok posúdiť ako nemajetkovú ujmu, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch výslovne predpokladá a upravuje § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

63. Je potrebné zdôrazniť, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ustanovenie § 13 ods. 2 OZ nepodmieňuje výlučne len situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti, pretože predmetné ustanovenie len demonštratívne uvádza prípady, kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky, čo okrem iného potvrdzuje aj zákonná formulácia uvedená v ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka „najmä preto“, a teda zjavne nejde o zákonom ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Inak povedané, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nevzniká iba v prípadoch zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jednotlivca, teda nepochybne aj o odškodnenie porušenia tých práv, ako je to v tomto prípade (porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života). Samotné konštatovanie porušenia práva v tomto prípade úplne zjavne nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada je v tomto prípade jedinou možnou formou (aspoň čiastočného) odškodnenia vzniknutej ujmy, keďže strata enormného množstva času, ku ktorej došlo už len v žalovanom období a v jej dôsledku došlo aj k porušeniu vyššie uvedených základných práv, je už nezvrátiteľná a nemôže byť za daných okolností odškodnená inak, než poskytnutím peňažnej náhrady.

64. Má za to, že je splnená aj druhá podmienka nároku na náhradu škody, ktorou je vznik škody, resp. ujmy, pričom táto má v podmienkach slovenského právneho poriadku pri použití analógie povahu nemajetkovej ujmy, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch.

65. Napokon pokiaľ ide o tretiu podmienku, ktorou je existencia príčinnej súvislosti medzi porušením článku 6 písm. b) Smernice a škodou vo forme nemajetkovej ujmy, aj túto považuje za zjavne naplnenú. Ak by totiž žalovaný správne prebral ustanovenia článku 2 ods. 1 a článku 6 písm. b) Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, resp. ak by boli tieto ustanovenia z materiálnej stránky v praxi dodržiavané, nedochádzalo by k porušovaniu jeho práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas a teda nedošlo by ani k strate času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením Smernice dodržaný.
66. Tu je potrebné taktiež zdôrazniť, že k porušovaniu článku 6 písm. b) Smernice dochádza v priamom dôsledku porušovania článku 2 ods. 1 Smernice (ktorý kogentne ustanovuje čo sa považuje za pracovný čas), t. j. tým, že ZoHaZZ formálne zo služobného času „vyčlenil“ služobnú pohotovosť a odpracované hodiny služobnej pohotovosti tak nie sú považované za súčasť pracovného času. V dôsledku nezarátavania služobnej pohotovosti do pracovného času teda reálne odpracoval viac, než je Smernicou maximálne povolený 48 hodinový týždenný pracovný čas, kde v dôsledku tejto skutočnosti došlo k porušeniu práva na ochranu zdravia a práva na ochranu súkromia a rodinného života.

67. Z uvedených dôvodov má za to, že aj tretia podmienka - príčinná súvislosť medzi porušením únijného práva (medzi porušeniami článkov 2 ods. 1 Smernice v spojení s článkom 6 písm. b) Smernice, ku ktorým došlo v dôsledku nesprávnej/neúplnej transpozície Smernice do ZoHaZZ) a vznikom škody vo forme nemajetkovej ujmy, je jednoznačne daná.

68. Spôsob výpočtu výšky náhrady škody:
Podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ: „Služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.“

Podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ: „Ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.“
Za odpracované hodiny tzv. určenej služobnej pohotovosti (vyššie citovaný § 92 ods. 1 ZoHaZZ) je mu uhrádzaná peňažná náhrada (nie teda „mzda“ resp. „služobný plat“, čo taktiež potvrdzuje, že služobná pohotovosť nie je považovaná za pracovný čas) vo výške vyplývajúcej z vyššie citovaného ustanovenia § 122 ods. 1 ZoHaZZ, a to vo výške 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (t. j. 15% z jeho hodinovej mzdy). Práve hodiny tzv. určenej služobnej pohotovosti sú tým časom, ktorý odpracuje v rámci každej 24 hodinovej služby v súčasnosti v čase od 22:00 do 06:00 hod. (resp. do konca roka 2021 to bolo v čase od 22:30 do 05:30 hod.) a tieto hodiny mu nie sú započítavané do služobného času. Určenú služobnú pohotovosť vykonáva priamo na pracovisku (hasičskej stanici), z ktorej sa nesmie vzdialiť a vždy musí byť pripravený vykonať služobný výjazd do 1 minúty od nahlásenia.

69. Od určenej služobnej pohotovosti sa nariadená služobná pohotovosť (vyššie citovaný § 92 ods. 2 ZoHaZZ) odlišuje tým, že príslušník HaZZ je na výkon služby privolaný mimo svojho pracovného času, t. j. mimo rozpisu svojich pravidelných služobných zmien a to spravidla z domu. Je to tak napr. v prípade náhlej potreby privolania väčšieho počtu hasičov ak dôjde k živelnej pohrome resp. inej závažnej udalosti, ktorá si vyžaduje zásah väčšieho počtu príslušníkov, než ktorí sú v službe v rámci pracovných zmien. Základný rozdiel je teda v tom, že zatiaľ čo určenú služobnú pohotovosť hasič vykonáva v rámci každej jednej pracovnej zmeny a nachádza sa v práci na hasičskej stanici, avšak na výkon nariadenej pohotovosti je privolaný do služby mimo svojho bežného služobného času a to spravidla v čase, keď sa nachádza v domácom prostredí príp. inde (avšak mimo miesta výkonu služby).

70. Za výkon takejto nariadenej pohotovosti sa poskytuje vyššia peňažná náhrada, než za výkon určenej služobnej pohotovosti, keďže:
- za určenú služobnú pohotovosť sa poskytuje peňažná náhrada vo výške 15% (v bežné služobné dni) resp. 30 % (v dni služobného pokoja) zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu, za každú odslúženú hodinu pohotovosti,
- za nariadenú služobnú pohotovosť v mieste výkonu služby (keď je hasič privolaný z domova do služby na hasičskú stanicu) je poskytovaná peňažná náhrada vo výške 50 % (v bežné pracovné dni) resp. 100 % (v dni služobného pokoja) zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, za každú odslúženú hodinu pohotovosti.

71. Vzhľadom na rozhodujúce skutkové a právne okolnosti tejto veci má za to, že ustanovenie § 122 ZoHaZZ je práve takým ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie iuris „najbližšie“ prejednávanej veci na to, aby jeho aplikáciou bolo možné určiť primeranú výšku náhrady škody. Podľa jeho názoru je totiž aj výšku nemajetkovej ujmy potrebné určiť spôsobom, ktorý najviac a najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla.

72. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti preto výšku uplatňovanej nemajetkovej ujmy v peniazoch odvíja od toho, že ustanovenie § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, ktoré upravuje odmenu za nariadenú služobnú pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania štátnej služby, je tým ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie „najbližšie“ k stanoveniu výšky žalovaného nároku. Hodiny služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli započítané do služobného času, je podľa jeho názoru možné analogicky posúdiť ako odpracované mimo rozvrhnutia služobného času (čo je práve rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ), keďže služobný čas by mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu jeho práv nedochádzalo, pričom k tomuto porušovaniu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti, ktorá sa mu však nezapočítavala do služobného (pracovného) času. Má preto za to, že primeranú náhradu škody v tomto prípade predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 ZoHaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, a to za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia.

73. Vychádzajúc tak z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 ZoHaZZ (15 % alebo 30 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ (vo výške 50 % z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné

určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50 % - 15 %) a v prípade určenej služobnej pohotovosti odpracovanej v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50 % - 30 %).

74. Uvedeným spôsobom stanovená a touto žalobou uplatňovaná primeraná náhrada škody teda predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti (50 % zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ) a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť (15% zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a 30 % z tejto sumy ak ide o deň služobného pokoja), t. j. vo výške zodpovedajúcej 35 %, resp. 20 % zo sumy, ktorá je príslušnou časťou jeho služobného platu (50 % – 15 % = 35 % v prípade bežného služobného dňa a v prípade, ak ide o deň služobného pokoja 50 % - 30 % = 20 %).

75. Je presvedčený, že takýto spôsob výpočtu náhrady škody spĺňa odškodňovaciu funkciu, je v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou Súdneho dvora a zároveň spĺňa aj požiadavku primeranosti, pričom však nie je sumou neprimerane vysokou. Náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch musí spĺňať predovšetkým satisfakčnú funkciu, pričom z tohto pohľadu považuje žalovanú výšku náhrady škody za primeranú, aj keď len čiastočne odškodňujúcu utrpenú ujmu. Náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy má však plniť aj preventívnu a sankčnú funkciu, teda má odradiť porušovateľa (v tomto prípade žalovaného – štát) od protiprávneho konania a má takýmto spôsobom zabezpečovať aj generálnu prevenciu pred pokračovaním v porušovaní práva, pričom práve preto musí byť sankcia (v zmysle výšky relutárnej satisfakcie) patrične dôrazná a dostačujúca. Napokon považuje za nepochybné, že žalovaná výška náhrady škody nemá voči žalovanému likvidačný charakter a teda je zo všetkých rozhodujúcich hľadísk minimálne primeraná a opodstatnená.

76. Touto žalobou si neuplatňuje mzdový nárok, ale domáha sa náhrady škody porušením únijného práva, pričom takýto spôsob výpočtu žalovaného nároku zvolil len z dôvodu, že neexistuje právna úprava, ktorá by presne stanovovala spôsob výpočtu náhrady škody v takýchto prípadoch. Podstata tohto sporu a žaloby totiž nespočíva v namietaní výšky jeho služobného ohodnotenia ani v namietaní výšky náhrady za výkon služobnej pohotovosti, ale v tom, že porušovaním článku 2 ods. 1 v spojení s článok 6 písm. b) Smernice dochádza k ujme jeho osobnostných právach tak, ako je uvedené vyššie, pričom táto ujma má nemajetkovú povahu. Spôsob vypočítania výšky žalovaného nároku nemení nič na jeho povahe resp. právnom titule základu nároku, preto len spôsob, ako tento žalovaný nárok „vypočítava“, neznamená, že žalobou uplatňuje mzdový nárok.

77. Pokiaľ ide o splatnosť jednotlivých dielčích nárokov na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, má za to, že tieto nároky vznikajú postupne a osobitne za každý jednotlivý mesiac, v ktorom boli jeho práva porušované, a to vždy ku dňu splatnosti mzdy za daný mesiac. Vzhľadom na povahu týchto nárokov má totiž za to, že nemajetková ujma vznikla každý mesiac po tom, čo v priamej súvislosti s porušením jeho práv táto ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše o 35 %, resp. 20 % (teda „doplatkom“ do sumy 50 % za každú odpracovanú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ako keby bola táto odpracovaná ako nariadená služobná pohotovosť podľa § 122 ods. 1 písm. a) ZoHaZZ z dôvod vysvetlených vyššie), preto za rozhodujúci moment pre vznik tejto ujmy považuje výplatný termín.

78. U príslušníkov HaZZ je mzda splatná vždy k 10. dňu nasledujúceho mesiaca za predchádzajúci mesiac. Splatnosť mzdy za mesiac august 2020 teda nastala dňa 10.09.2020, splatnosť mzdy za mesiac september 2020 nastala dňa 10.10.2020 atď. Vzhľadom k všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe vyplývajúcej z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka si preto touto žalobou uplatňuje nárok nepochybne spadajúci do obdobia 3 rokov pred podaním tejto žaloby, a to počínajúc splatnosťou mzdy za mesiac august 2020 (ktorá nastala 10.09.2020) až po mesiac jún 2023 vrátane.

79. Presný výpočet výšky nemajetkovej ujmy:
Obdobie august 2020 – december 2020:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 5 mesiacov t. j. 153 dní (rok 2020 bol priestupný rok) pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať

51 zmenových služieb (153 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 1224 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (51 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 5 mesiacov predstavuje 21,86 týždňov (153 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 1224 a priemernom počte týždňov 21,86 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 55,99 hodín (1224 hodín : 21,86 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou a to priemerne o 7,99 hodín každý týždeň.

V jeho prípade za obdobie august 2020 až december 2020 predstavuje:
(i) fond pracovného času 883 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 238 hodín;
(iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 238 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2020 pripadá v priemere 21,86 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2020 dosiahol priemerný týždenný pracovný čas 51,42 hodín (1124 hodín : 21,86 týždňov).

V období august 2020 až december 2020 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 231 hodín 15 %-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu, a 7 hodín 30 %-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá by mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období nevykonával.

Počet hodín odpracovanej určenej
služobnej
pohotovosti za mesiac
(§ 92 ods. 1 ZoHaZZ)
Určená pohotovosť
spolu (15% a 30%)
Hodinová sadzba
Rozdiel
35%
(medzi odmenou za
nariadenú a určenú pohotovosť)
Rozdiel
20% (medzi odmenou za
nariadenú a určenú pohotovosť)
Nemajetková ujma za
mesiac za
15%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za
mesiac za
30%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za
mesiac spolu
(15%-ná a
30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)

(€)
(€)
(€)

2020
8/2020
0,00

0,00
5,6057
1,9620
1,1211
0,0000
0,0000
0,0000
9/2020
42,00

42,00
5,6057
1,9620
1,1211
82,4038
0,0000
82,4038
10/2020
70,00

70,00
5,6057
1,9620
1,1211
137,3397
0,0000
137,3397
11/2020
56,00

56,00
7,0343
2,4620
1,4069
137,8723
0,0000
137,8723
12/2020
63,00
7,00
70,00
7,0343
2,4620
1,4069
155,1063
9,8480
164,9543
Spolu
231,00

7,00
238,00
Náhrada za ujmu
512,72 €
9,85 €
522,57 €

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2020 (august 2020 – december 2020 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 522,57 Eur.
80. Obdobie január 2021 - december 2021:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 12 mesiacov t. j. 365 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2.920,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (121,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 12 mesiacov predstavuje 52,14 týždňov (365 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2.920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2.920,08 hodín : 52,14 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V jeho prípade za obdobie január 2021 až december 2021 predstavuje:
(i) fond pracovného času 1983,60 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 534,54 hodín;
(iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 534,54 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 48,30 hodín (2518,14 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2021 až december 2021 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 576,68 hodín 15 %-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 35 hodín 30 %-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Službobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období nevykonával.

Počet hodín odpracovanej určenej
služobnej
pohotovosti za mesiac
(§ 92 ods. 1 ZoHaZZ)
Určená pohotovosť spolu
(15% a
30%)
Hodinová sadzba
Rozdiel
35%
(medzi odmenou za
nariadenú a určenú pohotovosť)
Rozdiel
20%
(medzi odmenou za
nariadenú a určenú pohotovosť)
Nemajetková ujma za
mesiac za
15%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za
mesiac za

30%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za
mesiac spolu
(15%-ná a
30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)

2021

1/2021
35,00

35,00
7,4606
2,6112
1,4921
91,3924
0,0000
91,3924
2/2021
63,00

63,00
7,4606
2,6112
1,4921
164,5062
0,0000
164,5062
3/2021
70,00

70,00
7,4606
2,6112
1,4921
182,7847
0,0000
182,7847
4/2021
47,86
14,00
61,86
7,7000
2,6950
1,5400
128,9827
21,5600

150,5427
5/2021
35,00
7,00
42,00
7,7000
2,6950
1,5400
94,3250
10,7800
105,1050
6/2021
34,73

34,73
7,7000
2,6950
1,5400
93,6054
0,0000
93,6054
7/2021
14,00

14,00
7,7000
2,6950
1,5400
37,7300
0,0000
37,7300
8/2021
54,38

54,38
7,7000
2,6950
1,5400
146,5622
0,0000
146,5622
9/2021
35,00

35,00
7,9515
2,7830
1,5903
97,4059
0,0000
97,4059
10/2021
35,00

35,00
7,9515
2,7830
1,5903

97,4059
0,0000
97,4059
11/2021
33,56
7,00
40,56
7,9515
2,7830
1,5903
93,3983
11,1321
104,5304
12/2021
42,00
7,00
49,00
7,9515
2,7830
1,5903
116,8871
11,1321
128,0192
Spolu
499,54
35,00
534,54
Náhrada za ujmu
1 344,99 €
54,60 €
1 399,59 €

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2021 (január 2021 – december 2021 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1.399,59 Eur.

81. Obdobie január 2022 - december 2022:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 12 mesiacov t. j. 365 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2.920,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (121,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 12 mesiacov predstavuje 52,14 týždňov (365 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2.920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2.920,08 hodín : 52,14 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V jeho prípade za obdobie január 2022 až december 2022 vrátane predstavuje:
(i) fond pracovného času predstavuje 1949 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 684,73 hodín;
(iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 6,75 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 691,48 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2022 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2022 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,64 hodín (2640,48 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2022 až december 2022 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 660,73 hodín 15 %-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 24 hodín 30 %-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného

pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období odpracoval v rozsahu 6,75 hodín.

Počet hodín odpracovanej určenej
služobnej
pohotovosti za mesiac
(§ 92 ods. 1 ZoHaZZ)
Určená pohotovosť spolu
(15% a 30%)
Hodinová sadzba
Rozdiel
35%
(medzi odmenou za
nariadenú a určenú pohotovosť)
Rozdiel
20%
(medzi odmenou za
nariadenú a určenú pohotovosť)
Nemajetková ujma za
mesiac za
15%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za
mesiac za
30%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za
mesiac spolu
(15%-ná a
30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)

2022

1/2022
32,00

32,00
7,9515
2,7830
1,5903
89,0568
0,0000
89,0568
2/2022
63,23

63,23

7,9515
2,7830
1,5903
175,9707
0,0000
175,9707
3/2022
39,00

39,00
7,9515
2,7830
1,5903
108,5380
0,0000
108,5380
4/2022
80,00

80,00
7,9515
2,7830
1,5903
222,6420
0,0000
222,6420
5/2022
64,00

64,00
8,2697
2,8944
1,6539
185,2413
0,0000
185,2413
6/2022
72,00

72,00
8,5727
3,0004
1,7145
216,0320
0,0000
216,0320
7/2022
40,00
8,00
48,00
8,7758
3,0715
1,7552
122,8612
14,0413
136,9025
8/2022
56,00

56,00
8,7758
3,0715
1,7552
172,0057
0,0000
172,0057
9/2022
56,00

56,00
8,7758
3,0715
1,7552
172,0057
0,0000
172,0057
10/2022
38,50

38,50
8,7758
3,0715
1,7552
118,2539
0,0000
118,2539
11/2022
56,00
8,00
64,00
8,7758
3,0715
1,7552
172,0057
14,0413
186,0470
12/2022
64,00
8,00
72,00
8,7758
3,0715
1,7552
196,5779
14,0413
210,6192
Spolu
660,73
24,00
684,73
Náhrada za ujmu
1 951,19 €
42,12 €
1 993,31 €

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2022 (január 2022 – december 2022 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1.993,31 Eur.

82. Obdobie január 2023 až jún 2023 vrátane:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 6 mesiacov t. j. 181 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 60,33 zmenových služieb (181 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 1447,92 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (60,33 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 6 mesiacov predstavuje 25,86 týždňov (181 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 1447,92 a priemernom počte týždňov 25,86 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 55,99 hodín (1447,92 hodín : 25,86 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 7,99 hodín každý týždeň.

V jeho prípade za obdobie január 2023 až jún 2023 vrátane (t. j. od 01.01.2023 do 30.06.2023) predstavuje:
(i)fond pracovného času predstavuje 1015 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 279 hodín;
(iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 12 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 291 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2023 pripadá v priemere 25,86 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2023 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,50 hodín (1306 hodín : 25,86 týždňov).

V období január 2023 až jún 2023 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 263 hodín 15 %-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu, a 16 hodín 30 %-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Službobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období odpracoval v rozsahu 12 hodín.

Počet hodín odpracovanej určenej
služobnej
pohotovosti za mesiac
(§ 92 ods. 1 ZoHaZZ)
Určená pohotovosť spolu
(15% a
30%)
Hodinová sadzba
Rozdiel
35%
(medzi odmenou za
nariadenú a určenú pohotovosť)
Rozdiel
20%
(medzi odmenou za
nariadenú a určenú pohotovosť)
Nemajetková ujma za
mesiac za
15%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za
mesiac za
30%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za
mesiac spolu
(15%-ná a
30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)

2023

1/2023
64,00
8,00
72,00
9,3061
3,2571
1,8612
208,4566
14,8898
223,3464
2/2023
16,00

16,00
9,3061
3,2571
1,8612
52,1142
0,0000
52,1142
3/2023
32,00

32,00
9,3061
3,2571
1,8612
104,2283
0,0000
104,2283
4/2023
32,00

32,00
9,3061
3,2571
1,8612
104,2283
0,0000
104,2283
5/2023
55,00
8,00
63,00

9,3061
3,2571
1,8612
179,1424
14,8898
194,0322
6/2023
64,00

64,00
9,3061
3,2571
1,8612
208,4566
0,0000
208,4566
Spolu
263,00
16,00
279,00
Náhrada za ujmu
856,63 €
29,78 €
886,41 €

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za obdobie január 2023 až jún 2023 vrátane v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 886,41 Eur.

83. Celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, za žalované obdobie august 2020 až jún 2023 vrátane (t. j. od 01.08.2020 do 30.06.2023), teda pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1736,27 hodín predstavuje súhrnne sumu vo výške 4.801,88 EUR, ktorej zaplatenia sa touto žalobou domáha.

84. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti má za to, že touto žalobou uplatnený nárok je v celom rozsahu dôvodný a opodstatnený. V príčinnej súvislosti s nesprávnou resp. neúplnou transpozíciou Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, za ktorú zodpovedá žalovaný na princípe absolútnej objektívnej zodpovednosti, došlo k porušeniu jeho práv vyplývajúcich z únioového práva, konkrétne Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, v priamom dôsledku čoho došlo aj k strate odpočinku, porušeniu jeho osobnostných práv a tým aj k založeniu jeho nároku na náhradu škody vzniknutej porušením únioového práva, za ktorú škodu zodpovedá žalovaný.

85. Žalobca ku vyjadreniu žalovaného písomným podaním zo dňa 04.12.2023 uviedol, že tvrdenia a argumentáciu žalovaného uvedené vo vyjadrení k žalobe považuje za nesprávne, nedôvodné a v podstatnej miere za zavádzajúce. Je zarážajúce, že žalovaný na svojej argumentácii a tvrdeniach naďalej zotrváva aj napriek tomu, že z doterajších právoplatných súdnych rozhodnutí vydaných v obdobných sporoch musí vedieť, že jeho argumentácia je nesprávna a právne neudržateľná. Podľa jeho názoru námietky žalovaného nie sú spôsobilé spochybniť dôvodnosť jeho žaloby.

86. K pôsobnosti Smernice 2003/88/ES
V článku II. Vyjadrenia k žalobe žalovaný v zásade tvrdí, že podľa jeho názoru sa Smernica Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „Smernica“) v plnom rozsahu nevzťahuje na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj „HaZZ“), ktorí pôsobia podľa zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj „ZoHaZZ“). Poukázal pritom na to, že príslušníci HaZZ vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranárskych činností, z čoho potom žalovaný vyvodzuje

záver, že štátnu službu príslušníkov HaZZ možno subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 tejto smernice, a preto sa údajne Smernica na služobný pomer príslušníkov HaZZ nevzťahuje. Podľa žalovaného preto nemohli byť ustanovenia Smernice voči nemu porušené.

87. V kontexte uvedenej argumentácie žalovaného je potrebné v prvom rade zdôrazniť, že k pôsobnosti Smernice 2003/88/ES na hasičov (teda nepochybne aj na hasičov - príslušníkov HaZZ) poskytol záväzný výklad Súdny dvor vo svojej judikatúre, a to napr. v rozsudku v spojených veciach E./XX I. E./XX zo dňa 05.10.2004 vo veci B., rovnako aj v uznesení vo veci E./XX zo dňa 14.07.2005 vo veci B. J. D. R..
Podľa uznesenia E./XX zo dňa 14.07.2005 vo veci B. J. D. R.:
„61. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy je opodstatnené odpovedať na položenú otázku tak, že článok 2 smernice 89/391 a článok 1 ods. 3 smernice 93/104 sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej hasičskej služby, akou je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článku 6 bodu 2 smernice 93/104 v zásade odporuje prekročenie maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vrátane pohotovosti na určenom mieste,“

88. Súdny dvor aj v citovanom rozhodnutí vo veci B. J. D. R. dospel k jednoznačnému záveru, že jediným cieľom výnimky, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 2 prvom odseku Smernice 89/391/EHS, na ktorú žalovaný poukazuje, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností (napríklad v prípade prírodnej alebo technologickej katastrofy), pre ktoré je charakteristická najmä tá skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie a ktoré, vzhľadom na ich povahu a nepredvídateľnosť, nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného (služobného) času zásahových a bezpečnostných zložiek.

89. V tomto prípade je potrebné zdôrazniť, že činnosti, ktoré vykonávajú príslušníci sa nijako neodlišujú, pokiaľ ide o rámec výkonu činností a ich povahu, od tých činností, ktoré viedli k vydaniu predmetného rozhodnutia Súdneho dvora vo veci B. J. D. R., a teda tento záväzný výklad Súdneho dvora týkajúci sa Smernice 89/391/EHS je nepochybne možné uplatniť aj v tejto právnej veci. Aj vzhľadom na túto skutočnosť má teda jednoznačne za to, že tak ustanovenia Smernice 2003/88/ES, ako aj Smernice 89/391/EHS, sa vzťahujú aj na hasičov – príslušníkov HaZZ v Slovenskej republike v celom rozsahu.

90. Napokon Súdny dvor aj v ťažiskovom rozsudku E./XX zo dňa 25.11.2010 vo veci G. D. úplne jednoznačne uviedol a záväzne judikoval, že z rozsahu úpravy Smernice 2003/88/ES nie sú vyňatí ani hasiči (teda nepochybne ani hasiči ako on, teda príslušníci HaZZ), keď v rozsudku v predmetnej veci výslovne konštatuje, že:
„33. Na úvod treba pripomenúť, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. októbra 2004, B. I. P., E./XX I. E./XX, Zb. s. I-8835, body 98 a 100, ako aj D., už citovaný, body 33 až 35 a 38).“

91. Už len s prihliadnutím na citované rozhodnutia Súdneho dvora je jednoznačne zrejmé, že argumentácia žalovaného o tom, že sa Smernica nevzťahuje na príslušníkov HaZZ, je zjavne nesprávna a nedôvodná. V súvislosti s výkladom Súdneho dvora v uvedených rozhodnutiach ohľadne pôsobnosti Smernice na hasičov je potrebné napokon zdôrazniť, že vnútroštátny súd je povinný plne uplatňovať a rešpektovať výklad práva Európskej únie, ktorý podal Súdny dvor (rozsudok E./XX zo dňa 07.07.2022 vo veci D. R. K. Q.), a teda aj súd prejednávajúci tento spor je záväzným výkladom Súdneho dvora viazaný. Záver, že Smernica sa vzťahuje na príslušníkov HaZZ, napokon jednoznačne potvrdzuje aj tá elementárna skutočnosť, že v bode 5 prílohy č. 4 ZoHaZZ je uvedené, že žalovaný (Slovenská republika) do zákona transponoval predmetnú Smernicu, a teda sám ju vzťahuje na hasičov – príslušníkov HaZZ. Nemôžu byť teda žiadne pochybnosti o tom, že Smernica sa v celom rozsahu vzťahuje aj na (žalobcu) ako hasiča – príslušníka HaZZ.

92. Okrem uvedeného je však pre úplnosť potrebné uviesť aj tú skutočnosť, že výklad ustanovení Smernice ohľadne negatívnej a pozitívnej výnimky, tak ako ho prezentuje žalovaný, je zjavne nesprávny a neobstojí z nasledovných dôvodov:
Článok 1 ods. 3 Smernice definuje rozsah svojej pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné aj súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391/EHS sa podľa jej článku 2 ods. 1 uplatňuje na „všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým činnostiam okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb (napr. priemysel, obchod, administratíva, služby atď.). Ako vyplýva z článku 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS, táto sa neuplatňuje len tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb (akými sú napríklad služby v oblasti civilnej ochrany). Táto výnimka bola prijatá len za účelom zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť čas pre zásahové a záchranné tímy.

93. Na jeho služobnú činnosť, ktorú ako hasič vykonáva, sa však výnimka stanovená v článku 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS jednoznačne nevzťahuje. Je potrebné poukázať na cieľ Smernice 89/391/EHS, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Rovnako aj zo znenia jej článku 2 ods. 1 vyplýva, že rozsah jej pôsobnosti je nutné chápať širšie. Naopak, výnimky z pôsobnosti tejto smernice uvedené v článku 2 ods. 2 v prvom pododseku, je potrebné vykladať zužujúco – tento článok nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení predmetnej smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Z tohto hľadiska výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku Smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad prírodná katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy.

94. Ak prihliadne na štandardnú činnosť resp. náplň práce, ktorú vykonávajú hasiči – príslušníci HaZZ tak je zjavné, že uvedená výnimka Smernice 89/391/EHS sa na túto služobnú činnosť nevzťahuje. Negatívna výnimka z rozsahu pôsobnosti smernice, ktorú Smernica 89/391/EHS predpokladá, sa totiž úplne zjavne odlišuje od obvyklej obsahovej náplne služobnej činnosti a pracovných úloh hasiča. Príslušníci HaZZ jednoznačne nespadajú pod „civilnú ochranu“ a to bez ohľadu na to, že zriedkavo vykonávajú niektoré činnosti, ktoré pod civilnú ochranu patria, a to už len preto, že primárne plnia hasiči úplne iné úlohy než tie, ktoré sú typické pre civilnú ochranu.

95. Aj keď jeho služobná činnosť hasiča okrem plnenia základných úloh pri hasení požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva (napr. poskytovanie záchranárskych činností pri mimoriadnych udalostiach, haváriách, povodniach a pod.), tak za obvyklých podmienok je možné činnosti spojené s touto činnosťou vopred plánovať, vrátane plánovania pracovného (služobného) času tak, ako je to v prípade hasičov v HaZZ bežné. Služobné zmeny sú totiž rozvrhované spôsobom, aký už v žalobe opísal, už dlhoročne a v zásade nezmenene počas celej existencie HaZZ, pričom na tomto rozvrhovaní práce (24 hodinová zmena po ktorej by mali nasledovať 2 dni voľna - teda režim striedania troch zmien v 24 hodinových intervaloch), pričom na tomto rozvrhovaní práce nič nezmenila ani pandémia COVID-19. Okrem toho, kritérium, ktoré použil zákonodarca európskeho spoločenstva na určenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS, sa nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviam činnosti uvedeným v článku 2 ods. 2 prvý pododsek tejto smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia a civilná ochrana, ale vyplýva výlučne a len z osobitnej povahy úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach. Tak Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS, sa teda jednoznačne uplatňujú aj na činnosť hasičov, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe.

96. Vzhľadom na uvedené má jednoznačne za to, že služobná činnosť hasiča ako príslušníka HaZZ nepochybne patrí do pôsobnosti Smernice a táto sa preto na neho vzťahuje v celom rozsahu. Práca

hasiča v žiadnom prípade nie je vyňatá z pôsobnosti Smernice tak, ako sa to nesprávne a účelovo snaží prezentovať žalovaný.

97. K nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného
Pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného (štátu) podrobne zdôvodnil už v podanej žalobe (viď odseky 26 – 27 žaloby), pričom jeho argumentácia o pasívnej vecnej legitimácii štátu je založená na konštantnej judikatúre Súdneho dvora. Na tejto argumentácii naďalej v celom rozsahu zotrváva a v podrobnostiach na ňu poukazuje. Žalovaný síce vo Vyjadrení k žalobe zásadne namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie v konaní, avšak svoje tvrdenia v tomto smere nepodporuje žiadnou podrobnejšou právnou argumentáciou a zároveň zjavne „prehliada“, že otázka pasívnej vecnej legitimácie členského štátu v prípade škody spôsobenej jednotlivcovi porušením úniového práva je založená na konštantnej judikatúre Súdneho dvora.

98. Na jednej strane tu teda máme právny názor žalovaného, ktorý vo všetkých obdobných sporoch sústavne (a vždy neúspešne) namieta a popiera pasívnu vecnú legitimáciu štátu, na druhej strane tu však máme dlhoročne ustálenú rozhodovaciu prax Súdneho dvora a napokon už aj súdov Slovenskej republiky v obdobných sporoch, s ktorými je žalovaným prezentovaný právny názor v absolútnom rozpore. Je teda viac než zjavné, že len všeobecný, žalovaným formálne deklarovaný nesúhlas s danosťou jeho pasívnej vecnej legitimácie v konaní, nemôže obstáť. Napriek tejto skutočnosti však nad rámec už v žalobe uvedených skutočností ešte k otázke pasívnej vecnej legitimácie žalovaného považuje za potrebné pre úplnosť uviesť nasledovné skutočnosti:

99. Opätovne zdôrazňuje tú základnú skutočnosť, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vzniknutej porušením úniového práva, a to konkrétne práva na maximálny pracovný čas. K tomuto porušeniu úniového práva došlo v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice, pretože ani po deklarovanom prebratí tejto Smernice do vnútroštátneho právneho poriadku (do ZoHaZZ) nie je v podmienkach Slovenskej republiky jemu ako hasičovi (príslušníkovi HaZZ) reálne garantovaný maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas. V zmysle článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva vnútroštátnym orgánom. Prijatie všetkých opatrení vnútroštátneho práva potrebných na vykonanie právne záväzných aktov Európskej únie (teda aj smerníc) je v zmysle článku 291 Zmluvy o fungovaní Európskej únie uložené priamo samotným členským štátom. Práve preto členské štáty zodpovedajú za škodu vzniknutú porušením únioového práva v prípade nesprávne transponovanej smernice, resp. v prípade uplatňovania právneho predpisu, do ktorého bola smernica prebratá takým spôsobom, že sa nedosahuje cieľ smernice (v tomto prípade započítavanie služobnej pohotovosti do pracovného času a neprekračovanie maximálne 48 - hodinového týždenného pracovného času) a to za splnenia predpokladu, že sú splnené 3 podmienky na vznik zodpovednosti štátu za takúto škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora (k tomu viď odseky 28 – 32 žaloby).

100. Ako pritom explicitne vyplýva zo znenia článku 29 Smernice: „Táto smernica je adresovaná členským štátom.“ Žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát Smernice po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu Smernice. V prípade, že si štát túto povinnosť neplní, je zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu Smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii Smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia resp. neprebratia do právneho poriadku Slovenskej republiky. Nakoľko Smernica je určená štátu, teda žalovanému, ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v spore o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím (resp. neprebratím) tejto Smernice je potom nepochybne pasívne vecne legitimovaný štát – žalovaný.

101. Keďže žalobou uplatnený nárok na náhradu škody má svoj základ v porušení práva vyplývajúceho zo Smernice, ku ktorému došlo v čase, keď vykonával služobný pomer k štátu, je aj z tohto hľadiska pasívne vecne legitimovaným štát (t. j. žalovaný), nie štátny orgán, ktorý v mene štátu konal, pretože v takýchto prípadoch za konanie štátneho orgánu taktiež zodpovedá štát. V týchto súvislostiach zároveň poukazuje aj na ďalšiu ustálenú rozhodovaciu prax Súdneho dvora. (rozsudok E./XX I. E./XX zo dňa 05.03.1996 vo veci H. J. B. F., rozsudok E./XX zo dňa 30.09.2003 vo veci S.).

102. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ako aj na už v žalobe uvedenú argumentáciu, ktorá je založená na dlhodobo ustálenej judikatúre Súdneho dvora, považuje za úplne jednoznačné a

nepochybné, že štát – žalovaný, je pasívne vecne legitimovaný vo vzťahu k nároku na náhradu škody spôsobenej porušením únijného práva. Námietky žalovaného ohľadne údajnej neexistencie jeho pasívnej vecnej legitimácie preto považuje za zjavne nesprávne a nedôvodné. Má za to, že o pasívnej vecnej legitimácii žalovaného štátu, ktorý je zodpovedný za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečovanie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie, nemožno mať absolútne žiadne pochybnosti.

103. Ďalej k argumentácii žalovaného o údajne správnej a úplnej transpozícii Smernice uvádza nasledovné:
1. Transpozícia článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES

104. Žalovaný uvádza, že zmysel článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v ustanoveniach § 85 a nasl. ZoHaZZ, upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku s tým, že ustanovenia § 85, § 91 a § 92 ZoHaZZ a ustanovenia Kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa pre príslušníkov HaZZ na roky 2019-2022 údajne správne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES. Žalovaný teda v podstate tvrdí, že predmetný článok Smernice bol prevzatý do právneho poriadku Slovenskej republiky správne a úplne. K týmto tvrdeniam žalovaného uvádza nasledovné:
105. Je síce možné v zásade súhlasiť s tvrdením žalovaného, že podľa ZoHaZZ ide v prípade služobnej pohotovosti o výkon štátnej služby, táto skutočnosť je však pre merito tohto sporu nepodstatná a irelevantná. Základnou podstatou tohto sporu totiž je, že služobná pohotovosť sa mu ako hasičovi nezapočítava do služobného (pracovného) času a teda odslúžená služobná pohotovosť nie je vykazovaná ako odpracovaný čas, pričom práve preto, resp. „vďaka“ tomu, z hľadiska žalovaným formálne vykazovaného počtu odpracovaných hodín, nedochádza k porušovaniu Smernice 2003/88/ES, keďže takto evidenčne („na papieri“) nie je prekračovaný maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Služobná pohotovosť je síce považovaná za výkon štátnej služby (čo nie je sporné a najmä to v tejto veci ani nie je podstatné), avšak nie je započítavaná do služobného (pracovného) času, čo je zásadný a diametrálny rozdiel!

106. Už len z rozvrhnutia služobného (pracovného) času hasičov je zjavné, že toto priamo vylučuje možnosť dodržania a neprekročenia maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času, o čom žalovaný úplne nepochybne vie a musí vedieť. Rovnako tak je potrebné zdôrazniť, že po minimálne 24 hodín trvajúcej zmene (ktoré môže byť predĺžená výjazdom) by mal mať 2 dni voľna, avšak ani tieto 2 dni voľna na regeneráciu po práci reálne k dispozícii častokrát nemá. Ako hasič v rámci HaZZ je povinný pravidelne absolvovať rôzne kurzy a školenia, ktoré im služobný úrad plánuje spravidla práve na obdobie medzi služobnými zmenami, teda v rámci tých 2 dní, ktoré by mal mať medzi zmenami voľno.

107. Práve na čas medzi zmenami, teda práve na obdobia, ktoré by mali predstavovať 2 dni odpočinku, sú im totiž pravidelne nariaďované rôzne kurzy, školenia a výcviky, ktoré sú povinní absolvovať, pričom za čas strávený na týchto kurzoch nedostávajú žiadnu odmenu, ale len náhradné voľno. Toto náhradné voľno sú však povinní čerpať prioritne pred čerpaním dovolenky, pričom 2 krát do roka (vždy po pol roku) sa náhradné voľno „nuluje“, čo znamená, že ak si ho dovtedy nestihne vyčerpať, toto náhradné voľno prepadá bez náhrady. Keďže sú takto nútení prednostne čerpať náhradné voľno, je potom problém s čerpaním dovoleniek, ktoré častokrát nestihnú reálne vyčerpať.

108. Pokiaľ žalovaný poukazuje na kolektívne zmluvy na roky 2019 – 2022, tieto sú rovnako pre posúdenie podstaty sporu úplne irelevantné a nijako nevyvracajú rozhodujúce skutkové a z nich vyplývajúce právne tvrdenia. Počas žalovaného obdobia slúžil v 24 hodinových zmenách, z ktorých 17 hodín pripadalo na služobný čas a 7 hodín na služobnú pohotovosť (do konca roka 2021), resp. 16 hodín služobný čas a 8 hodín služobnej pohotovosti (od 01.01.2022). Kolektívne zmluvy, ktoré by mali zabezpečovať väčšiu ochranu práv zamestnancov, v tomto prípade viedli k tomu, že ich postavenie sa ešte zhoršilo, keďže od 01.01.2022 nie je do pracovného času započítavaných o ďalšiu 1 hodinu naviac, keďže určená služobná pohotovosť bola predĺžená zo 7 na 8 hodín denne, pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín pohotovosti nie je žalovaným (ani našim služobným úradom) považovaná za pracovný (a teda ani odpracovaný) čas.

109. Ak žalovaný poukazuje na kolektívne zmluvy, tu je už len potrebné uviesť, že akákoľvek kolektívna zmluva bez ohľadu na jej formu, obsah a znenie nemôže byť vo svojich dôsledkoch v rozpore so

smernicou a teda nemôže ani zmeniť úpravu vyplývajúcu z článku 6 písm. b) Smernice stanovujúcu maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, rovnako ani nemôže zmeniť definíciu toho, čo sa považuje za pracovný čas podľa článku 2 ods. 1 Smernice a teda, že za súčasť pracovného času je nevyhnutné považovať aj čas služobnej pohotovosti. Obranu žalovaného poukazovaním na kolektívne zmluvy preto považuje vzhľadom na merito sporu za právne absolútne irelevantnú a už len dodáva, že aj kolektívne zmluvy sú čo do dĺžky pracovného času sústavne porušované. Ako totiž už bolo aj vyššie uvedené, napr. kolektívna zmluva na rok 2023 stanovuje 37,5 hodinový týždenný pracovný čas hasiča, čo je v reálnych podmienkach výkonu práce zásahových hasičov doslova iluzórne.

110. Vnútroštátne právo (ZoHaZZ) a kolektívne zmluvy síce formálne stanovujú týždenný služobný čas hasičov, avšak tieto obmedzenia dĺžky pracovného času sú teda len čisto formálne, iluzórne a v reálnej praxi sú sústavne porušované (prekračované)! K prekračovaniu stanovenej resp. maximálnej dĺžky pracovného času pritom dochádza v prvom rade v dôsledku skutočnosti, že služobná pohotovosť hasičov je umelo odčlenená od výkonu služby a nie je považovaná za pracovný (služobný) čas.

111. Z judikatúry Súdneho dvora - napr. z rozsudku E./XX zo dňa 03.10.2000 vo veci F. (body 46-52), rozsudku E./XX zo dňa 01.12.2005 vo veci J. (body 46-51) a rozsudku E./XX zo dňa 09.09.2023 vo veci A. (body 44-71), jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že takú služobnú (pracovná) pohotovosť, akú každý hasič – príslušník HaZZ vykonáva počas každej jednej 24 hodinovej zmeny (tzv. určená služobná pohotovosť) je nevyhnutné považovať za pracovný čas! Už len vzhľadom na jednoznačnú judikatúru Súdneho dvora nemôžu byť akékoľvek pochybnosti či diskusia o tom, že služobná pohotovosť vykonávaná hasičmi musí byť považovaná za súčasť ich služobného (pracovného) času.

112. Skutočnosť, že služobná pohotovosť hasičov musí byť považovaná za pracovný čas, možno pritom vyvodiť aj zo všeobecného pracovnoprávneho predpisu – zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej aj „ZP“) napriek tomu, že tento sa na služobný pomer hasičov nevzťahuje vo všetkých ustanoveniach ale len v tých, v ktorých to výslovne stanovuje ZoHaZZ (§ 12 ods. 6 ZoHaZZ), avšak v tomto smere ZoHaZZ na právnu úpravu ZP neodkazuje.. ZP v ustanovení § 96 ods. 2 pritom explicitne stanovuje, že: „Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.“

113. Z hľadiska elementárnej právnej logiky má za to, ak sa pri „bežných zamestnancoch“ vykonávajúcich akýkoľvek druh práce, ktorých pracovný pomer sa spravuje Zákonníkom práce, aj „neaktívna časť“ pracovnej pohotovosti explicitne v zmysle § 96 ods. 2 ZP považuje za pracovný čas, tak podľa jeho názoru neexistuje žiadny logický, legitímny a akceptovateľný dôvod, prečo by „neaktívna časť“ služobnej pohotovosti u hasičov nemala byť považovaná za súčasť ich pracovného (služobného) času, najmä ak fyzická a psychická náročnosť práce ako aj podmienky výkonu služobnej pohotovosti hasičov sú absolútne neporovnateľné s prácou „bežných“ zamestnancov!

114. Vzhľadom na skutočnosti uvedené vyššie ako aj na dôvody uvedené v samotnej žalobe považuje za zjavné a nepochybné, že článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES nebol správne transponované do ZoHaZZ, keďže služobná pohotovosť vykonávaná hasičmi nie je považovaná za pracovný čas, čo je v rozpore s predmetným článkom Smernice ako aj s judikatúrou Súdneho dvora.

115. 2. Transpozícia článku 6 Smernice 2003/88/ES
V tejto súvislosti žalovaný uvádza, že podľa jeho názoru bol aj článok 6 Smernice 2003/88/ES náležite a správne transponovaný do ustanovení ZoHaZZ, čo podkladá tvrdením, že „napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, podľa ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transponované v článku 6 Smernice 2003/88/ES správne.“

116. K citovanému tvrdeniu žalovaného v prvom rade uvádza, že (tak ako bolo uvedené vyššie) vnútroštátne právo (ZoHaZZ) a kolektívne zmluvy síce formálne stanovujú dĺžku týždenného služobného času hasičov, avšak tieto obmedzenia dĺžky pracovného času sú len čisto teoretické, iluzórne a sú v

reálne praxi sústavne porušované (prekračované). K prekračovaniu pracovného času pritom dochádza v prvom rade v dôsledku skutočnosti, že služobná pohotovosť hasičov je umelo odčlenená od pracovného času a nie je považovaná za pracovný (služobný) čas!

117. Dôvody, pre ktoré je presvedčený o tom, že ani článok 6 ods. 1 Smernice 2003/88/ES nebol v skutočnosti správne (resp. z materiálnej stránky vôbec) transponovaný do ustanovení ZoHaZZ, už podrobne zdôvodnil v samotnej žalobe, pričom podrobná právna argumentácia je aj v tomto smere podporená judikatúrou Súdneho dvora. Nepovažuje za potrebné túto svoju argumentáciu na tomto mieste znova opakovať, preto na ňu len v podrobnostiach poukazuje a naďalej na nej zotrváva. Nad rámec už uvedeného preto len v nadväznosti na argumentáciu žalovaného doplnil nasledovné:

118. Z tvrdení žalovaného vyznieva, že sa snaží súd presvedčiť, že sa na hasičov vzťahuje výnimka z povinnosti dodržať maximálne 48 hodinový týždenný služobný (pracovný) čas tak, ako to ustanovuje Smernica, respektíve, že táto hranica nie je u hasičov v skutočnosti ani prekračovaná. Takáto právna argumentácia je však zjavne nesprávna je v úplnom rozpore so skutočnosťou, čo musí byť napokon aj samotnému žalovanému nepochybne známe z celého radu rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ktoré v skutkovo a právne takmer totožných sporoch posudzovali súlad ustanovení ZoHaZZ s článkom 6 ako aj článkom 2 Smernice, pričom jednoznačne a bez výnimky konštatovali nesúlad našej vnútroštátnej právnej úprav ZoHaZZ s predmetným článkom Smernice. V tomto smere je možné poukázať napr. na nasledovný právny názor odvolacieho súdu:
„15. Zákon o hasičskom a záchrannom zbore č. 315/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon“) v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4 bod 6 cit. zák. do jeho znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 4.11.2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (bod 6 prílohy č.4). K tomu je potrebné uviesť, že na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava je v súlade s právom Únie. Problém je však „skrytý“ vo výklade pojmu „pracovný čas“, avšak z ust. cit. zák. nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tom spočíva rozpor s právom Únie. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v smernici2003/88 je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88 vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti…“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, rozlišovanie je binárne: buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, pomocou ktorých by umožnil určité rozlišovanie alebo nuansy. Súdny dvor v rozsudku vo veci E./XX O. J. T. C. predovšetkým zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu „pracovný čas“. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel tejto smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ako už Súdny dvor viac krát rozhodol, členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

16. So zreteľom na vyššie uvedené je potrebné urobiť záver, že vnútroštátna právna úprava v zmysle zák. č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v čl. 6 písm. b) cit. Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo smernice, ktorou je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ako aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov.
17. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, je potrebné konštatovať, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, konkrétne príslušníkov Záchranného a hasičského zboru, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) cit. Smernice.“4.

119. Citovaný právny názor odvolacieho súdu je žalovanému nepochybne známy, keďže bol stranou sporovou stranou (žalovaným) v predmetnom spore. Uvedeným rozhodnutím odvolací súd len potvrdil už v súčasnosti ustálenú rozhodovaciu prax súdov Slovenskej republiky v obdobných sporoch, ktorá sa jednoznačne zhoduje v závere, že naša vnútroštátna právna úprava obsiahnutá v ZoHaZZ je, pokiaľ ide požiadavku vymedzenia pracovného času a dodržania maximálneho týždenného pracovného času, v rozpore s ustanoveniami Smernice a teda, že predmetná Smernica nebola správne transponovaná do jeho právneho poriadku.

120. Je presvedčený, že právna úprava obsiahnutá v ZoHaZZ bola prijatá v snahe „obísť“ článok 6 písm. b) Smernice a to zároveň s vedomím, že úpravou v ZoHaZZ bude priamo porušovaná Smernica v časti upravujúcej maximálny týždenný pracovný čas. K nezapočítavaniu pracovnej pohotovosti do služobného (pracovného) času totiž očividne dochádza zjavne z dôvodu, aby takto formálne nebola porušovaná predmetná Smernica v časti stanovujúcej limit týždenného pracovného času. Je však zjavné, že v tomto smere jednoznačne dochádza k priamemu porušovaniu Smernice 2003/88/ES, ktorá nebola reálne (materiálne) transponovaná do jeho vnútroštátneho právneho poriadku a takýto postup je v priamom rozpore aj s konštantnou judikatúrou Súdneho dvora.

121. K právnemu názoru žalovaného
Žalovaný poukazuje na to, že hasiči sú s plánovaným rozvrhom služieb oboznamovaní najneskôr tri dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca pričom v tomto smere tvrdí, že nenamietal rozvrh služobného času a na výkon služby sa vždy riadne a včas dostavil. Z týchto tvrdení žalovaný vyvodzuje záver, že s rozvrhom služobného času konkludentne súhlasil a bol s ním vlastne spokojný. Aj tieto tvrdenia žalovaného považuje za právne irelevantné vo vzťahu k podstate tohto sporu a zároveň sú tvrdenia žalovaného v rozhodujúcej miere aj vecne nesprávne.

122. K plánovanému rozvrhu služobného času, na ktorý žalovaný poukazuje je v prvom rade potrebné uviesť, že ten plán, ktorý im je predkladaný 3 dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca, je v drvivej väčšine prípadov skutočne len plánom, avšak reálny služobný čas hasiča v danom mesiaci je napokon spravidla úplne iný. Výkon služby príslušníkov sa totiž v realite daného mesiaca prispôsobuje objektívnym okolnostiam ako napr. zastupovaniu v prípade pracovných neschopností iných príslušníkov, povolaním do nariadenej služobnej pohotovosti a iným obdobným okolnostiam, ktoré úplne narušia a zmenia pôvodný plán služieb.

123. Tu je potrebné zdôrazniť, že je rozdiel medzi plánom služieb, na ktorý žalovaný poukazuje (návrh rozvrhu služieb, s ktorým sú hasiči oboznamovaní 3 dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca) a tým plánom služieb, ktorý ako dôkaz priložil k žalobe (Dôkaz 4 – mesačné výpisy z dochádzkového systému SAP), pričom pre odstránenie akýchkoľvek prípadných pochybností zdôrazňuje, že údaje uvedené v predložených mesačných výpisoch z dochádzkového systému SAP sú údajmi o skutočne odpracovanom služobnom čase každého z príslušníkov (hasičov). Výpis z dochádzkového systému SAP za ten-ktorý mesiac prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď jeho nadriadený potvrdil do evidencie skutočne odpracované hodiny za daný mesiac. Aj tento potvrdený plán (Dôkaz 4) potvrdzuje, že služobná pohotovosť nie je započítaná do pracovného (odpracovaného) času, keďže v stĺpci „OH“ (odpracované hodiny) je

uvádzaný len celkový súčet hodín odpracovaných v rámci výkonu služby v daný mesiac a nezohľadňuje teda aj odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti.

124. Vzhľadom na dlhoročne nedostatočný počet zásahových hasičov, ktorý žalovaný štát kompenzuje práve sústavným prekračovaním maximálneho týždenného služobného času v priamej nadväznosti na predstieranie, že služobná pohotovosť nie je pracovným časom, je pre každého hasiča objektívne nemožné, aby účinne namietal rozvrh služobného času, pretože reálne nijako neovplyvní celkový počet služieb a tým aj hodín, ktoré každý mesiac musí odslúžiť na naplnenie fondu pracovného času. Rozvrh služobného času hasičov v režime striedania 3 hasičských zmien v 24 hodinových zmenách je totiž stanovený zákonom a objektívnymi skutočnosťami prameniacimi z nedostatočného počtu zásahových hasičov, pričom práve v dôsledku tejto skutočnosti je úplne iluzórna námietka žalovaného, že by hasič mohol relevantne namietať rozvrh služobného času a takto reálne dosiahnuť, aby jeho služobný čas nepresahoval priemerne 48 hodín týždenne.

125. V kontexte uvedeného je taktiež potrebné zdôrazniť, že on, rovnako ako každý príslušník HaZZ, je viazaný ZoHaZZ a musí ho dodržiavať aj v prípade, že je tento vnútroštátny predpis v rozpore s právom Európskej únie presne tak, ako je tomu aj v tomto prípade rozporu HaZZ s článkom 6 písm. b) a článkom 2 ods. 1 Smernice. Akékoľvek jeho námietky proti plánovanému rozvrhu služieb by nijako neovplyvnili tú základnú skutočnosť, že ako hasič mal pravidelne odslúžiť 10 a v niektorých mesiacoch 11 služobných zmien v trvaní minimálne 24 hodín každej zmeny, pričom k tomuto času je ešte potrebné pripočítať hodiny nadčasov, nariadené pohotovosti, povinné výcviky, školenia a kurzy. Namietanie plánovaného rozvrhu služieb na ďalší mesiac by tak reálne nijako neovplyvnilo celkovú priemernú dĺžku času resp. počet hodín, ktoré musí hasič reálne odpracovať tak, aby mu nechýbali odpracované hodiny na naplnenie fondu pracovného času, resp. nebol s týmito hodinami v mínuse.

126. Ak by teda mal „riešiť“ porušovanie jeho práv a prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času spôsobom tak, ako to žalovaný naznačuje – teda nepodpísaním plánu služieb a odmietnutím vykonávať služobnú pohotovosť (alebo ako žalovaný uvádza „žiadať, aby mu táto nebola určovaná“), malo by to dôsledky v porušení zákona a služobnej prísahy a výsledkom by bolo rozviazanie jeho služobného pomeru. Ako jednotlivec totiž nemôže rozpor vnútroštátnej právnej úpravy so Smernicou „riešiť“ tým, že bude ignorovať platný zákon. Zároveň by za neho (a rovnako za jeho kolegov, ktorí by takto napr. odmietli vykonávať služobnú pohotovosť) nemal kto slúžiť v hasičských zmenách a došlo by tak fakticky k znefunkčneniu akcieschopnosti Hasičského a záchranného zboru a tým aj k ohrozeniu obyvateľstva v prípade požiarov či akýchkoľvek kritických a závažných udalostí, pri ktorých hasiči zasahujú.

127. Za doslova demagogické považuje tvrdenie žalovaného, že „o spokojnosti s rozvrhom služobného času svedčí aj skutočnosť, že žalobca nikdy neprejavil záujem o preradenie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým služobným časom“. V prvom rade, v HaZZ neexistujú pracovné miesta takých zásahových hasičov, akým bol on, kde by bol rovnomerne rozvrhnutý služobný čas. Zároveň, pracovných pozícií s rovnomerne rozvrhnutým pracovným časom je na menších hasičských staniciach, akou je v zásade aj hasičská stanica v meste Lučenec minimum, sú to spravidla pracovné miesta buď pre tzv. „denných hasičov“ alebo veliteľa stanice, pričom tieto sú dlhodobo obsadené a zároveň spravidla požadujú aj vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa. Odhliadnuc však od týchto skutočností, požiadavka žalovaného, že mal ním (štátom) vyvolaný a desaťročia účelovo udržiavaný protiprávny stav riešiť tak, že sa mal dožadovať preradenia na úplne inú prácu, než ktorú už dlhé roky vykonáva v prospech ochrany života, zdravia a majetku obyvateľov a tohto štátu, častokrát pritom riskujúc vlastný život, je z jeho pohľadu doslova absurdná. Je presvedčený, že v štáte, ktorý je skutočne materiálnym právnym štátom, nie je možné od jednotlivca požadovať, aby štátom vyvolaný protiprávny stav „riešil“ sám jednotlivec tak, že buď bude tento protiprávny stav akceptovať a trpieť, alebo si má nájsť iné zamestnanie resp. pracovnú pozíciu. Presne tohto sa totiž žalovaný svojou „argumentáciou“ v skutočnosti dožaduje. Nevie si predstaviť, kto by vykonával prácu zásahových hasičov v prípade, ak by sa všetci dotknutí hasiči, ktorí dlhoročne znášajú tento protiprávny stav, riadili takýmto „odporúčaním“ žalovaného, pričom on toto už nebol ochotný ďalej akceptovať a aj preto skončí služobný pomer.

128. Rovnako tak je nesprávne a zavádzajúce aj tvrdenie žalovaného, že do výpočtu priemerného týždenného pracovného času nemožno zarátavať čas, kedy hasič čerpá dovolenku prípadne je na PN. Toto tvrdenie je v úplnom rozpore so znením samotnej Smernice, ktorá v článku 16 písm. b)

explicitne stanovuje, že: „doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne“.

129. Z citovaného znenia Smernice teda jednoznačne vyplýva, že pri prepočte týždenného pracovného času nemožno zohľadňovať obdobia, kedy bol pracovník práceneschopný, prípadne čerpal zákonom priznaný nárok na dovolenku a teda nemožno týmito obdobiami, počas ktorých pracovník, nepracoval znižovať priemerný týždenný pracovný čas. Zjednodušene povedané, doby ročnej dovolenky a dočasnej práceneschopnosti sa do výpočtu priemerného týždenného pracovného času bez všetkého ako voľno nemajú započítavať, pričom presne tohto sa žalovaný svoju argumentáciou domáha. Žalovaný totiž vlastne tvrdí, že pokiaľ zamestnanec čerpá zákonom priznaný nárok na dovonku alebo je pracovne neschopný, tak má zamestnanec vlastne voľno a o všetky tieto obdobia sa má pri výpočte priemerného týždenného pracovného času znižovať jeho výsledný priemerný týždenný pracovný čas.

130. Ak by sme mali vychádzať z tvrdenia žalovaného, že na účely posúdenia (ne)prekračovania maximálneho týždenného pracovného času „nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá dovolenku“, potom by to (okrem zjavného rozporu s článkom 16 písm. b) Smernice) taktiež znamenalo, že žiaden z príslušníkov HaZZ by nikdy nečerpal nárok na zákonom priznanú dovolenku, pretože tieto nároky by boli automaticky odpočítavané od služobného času, čo je v zjavnom rozpore nielen s účelom a cieľom predmetnej Smernice, ale aj v rozpore s § 97 ods. 1 ZoHaZZ, ktorý za čas vykonávania štátnej služby považuje aj čerpanie dovolenky, plateného služobného voľna, náhradného voľna za štátnu službu nadčas a vo sviatok, ale aj neprítomnosť príslušníka v štátnej službe z dôvodu dočasnej práceneschopnosti z dôvodu choroby alebo úrazu. Skutočnosť, že doby platenej ročnej dovolenky a doby pracovnej neschopnosti sa v zmysle článku 16 písm. b) Smernice do výpočtu priemerného týždenného pracovného času nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne logicky neznamená, že sa majú odpočítavať od plánovaného služobného času, čoho sa žalovaný svojou argumentáciou taktiež dovoláva.

131. Vzhľadom na uvedené tá skutočnosť, že doby platenej ročnej dovolenky a doby pracovnej neschopnosti sa v zmysle článku 16 písm. b) Smernice do výpočtu priemerného týždenného pracovného času nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne logicky neznamená, že sa majú odpočítavať od plánovaného služobného času, čoho sa žalovaný svojou argumentáciou taktiež dovoláva. Aj pri tvorbe fondu pracovného času je totiž nevyhnutné počítať s čerpaním dovoleniek a ostatnými zákonnými nárokmi príslušníka, pretože v opačnom prípade by napr. po návrate z dovolenky bol príslušník v mínuse s odpracovanými hodinami. Práve v nadväznosti na citovaný článok 16 písm. b) Smernice je ešte potrebné zdôrazniť, že jeho priemerný týždenný pracovný čas za celé žalovaného obdobie bol v skutočnosti ešte dlhší, než ním v žalobe vyčíslených 50,21 hodín týždenne a to v dôsledku skutočnosti, že obdobia platenej ročnej dovolenky a doby pracovnej neschopnosti sa do výpočtu priemerného týždenného pracovného času zahŕňať nemajú. Na rozdiel od žalovaného, v žalobe uvádza presné údaje o jeho výkone služby, počte odpracovaných hodín služobnej pohotovosti, celkovom odpracovanom služobnom čase a prepočet jeho priemerného týždenného pracovného času za celé žalované obdobie (viď odseky 36 až 39 žaloby), pričom tieto údaje vychádzajú z údajov vyplývajúcich z výplatných pások a predložených mesačných výpisov z Plátnu služieb z dochádzkového systému SAP. Zdôraznil, že dochádzkový systém SAP a výplatné pásky podľa dochádzkového systému spracúva a vypracováva jeho služobný úrad ako zamestnávateľ, pričom v žalovaným spochybňovaných tabuľkách sú premietnuté tie isté údaje, ktoré vyplývajú z dochádzkového systému a výplatných pások.
132. K nároku na náhradu škody
Žalovaný tvrdí, že údajne neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody a uvádza že mu nie je zrejmé, ako mu uplatnená škoda vôbec mohla vzniknúť. Ďalej uvádza, že bol za výkon služobnej pohotovosti odmeňovaný a počas služobnej pohotovosti mohol odpočívať alebo sa venovať inej činnosti.

133. Žalovaný hneď v úvode vyjadrenia k žalobe tvrdí: „Žalovaný uvádza, že článok 6 Smernice 2003/88 je spomenutý v článku 17 ods. 1 Smernice, ktorý umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržujú všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov neuplatňovania je situácia (ako je to v tomto prípade) keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany“. Túto argumentáciu žalovaného považuje v okolnostiach prejednávanej veci za pokus o očividné zavádzanie súdu. Článok 17 ods. 1 Smernice 2003/88/ES sa totiž na hasičov – príslušníkov HaZZ vôbec nevzťahuje, čo je úplne zjavné už len zo samotnej textácie tohto ustanovenia! Až v článku 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice sa síce uvádzajú

aj protipožiarne služby, avšak čo je podstatné, odchýlky, ktoré toto ustanovenie pripúšťa, sa môžu týkať len článkov 3, 4, 5, 8 a 16 Smernice, teda medzi prípustnými odchýlkami nie je uvedený článok 6 Smernice, z čoho jednoznačne vyplýva, že odchýlka sa nesmie týkať maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času, ktorý tak nesmie byť prekročený!

134. Žalovaný ďalej uvádza, že ak nie je nariadený služobný zásah, môže v práci odpočívať alebo venovať sa inej činnosti, na čo má na hasičskej stanici vymedzený priestor na odpočinok, čím v podstate namieta, že služobná pohotovosť nemá byť považovaná za súčasť služobného (pracovného) času. V tejto súvislosti postačuje opätovne len poukázať vyššie zmienené rozhodnutia Súdneho dvora vo veciach F., A. I. J., z ktorých úplne jednoznačne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. Je teda absolútne nepochybné, že aj služobná pohotovosť (či už ide o jej „aktívnu“ alebo „neaktívnu“ časť), je súčasťou pracovného (služobného) času! Rozhodujúcim kritériom pri posudzovaní toho čo je a čo nie je pracovný čas, je požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitej pripravenosti na poskytovanie príslušných služieb resp. práce.

135. V jeho prípade ako hasič nielenže musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti v budove hasičskej stanice a túto nemôže opustiť, ale zároveň musí byť vždy, počas celej doby trvania určenej služobnej pohotovosti, pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Počas celej služobnej pohotovosti, ktorá je vykonávaná v nočných hodinách (v súčasnosti od 22:00 do 06:00 hod), čo ju robí o to náročnejšou a vyčerpávajúcejšou, je oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite po vyhlásení poplachu vykonať výjazd, pričom možnosť „oddychovať“ je za takýchto okolností doslova iluzórna. Je teda nepochybné, že aj počas celej služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii svojmu zamestnávateľovi na mieste ním určenom (hasičská stanica) a zároveň musí byť okamžite pripravený na vykonanie služobného zákroku. Ani tzv. „neaktívnu časť“ služobnej pohotovosti hasiča teda v žiadnom prípade nemožno reálne označiť za „odpočinok“.

136. Tvrdenia žalovaného o „možnosti odpočívať alebo sa venovať inej činnosti“ sú v prvom rade absolútne právne irelevantné vo vzťahu k záveru, že služobná pohotovosť hasičov má byť započítavaná do pracovného času, čo úplne jednoznačne a záväzne konštatuje judikatúra Súdneho dvora, do ktorej vnútroštátny súd ani nemá možnosť sa odchýliť. Zároveň však táto „obrana“ žalovaného nevyznieva nijako inak než tak, že žalovaný aj v tomto smere hľadá akýkoľvek, čo aj právne bezpredmetný a vecne úplne zavádzajúci „argument“, aby formálne spochybnil právne nespochybniteľné skutočnosti, ktoré objektívne nie sú a nemôžu byť v z právneho hľadiska žiadnom prípade sporné.

137. Vo vzťahu k polemike žalovaného o tom, či služobná pohotovosť je alebo nie je súčasťou pracovného času, je možné okrem už vyššie zmienených rozhodnutí analogicky poukázať aj na uznesenie Súdneho dvora E./XX zo dňa 11.01.2007 vo veci O.. V uvedenom prípade išlo o nemocničného lekára, ktorý musel byť počas pracovnej pohotovosti prítomný na pracovisku v priestoroch určených zamestnávateľom, v ktorých mal pridelenú miestnosť s posteľou a kde mohol spať v čase. kedy jeho činnosť nebola potrebná. Súdny dvor k posúdeniu, či takúto „neaktívnu časť“ pracovnej pohotovosti je potrebné považovať za pracovný čas, judikoval nasledovné:
„27. Súdny dvor vyvodil záver, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa, sa musí považovať ako celok za „pracovný čas" v zmysle smernice 93/104 nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonala v priebehu tejto pracovnej pohotovosti (pozri rozsudok J. I. P., už citovaný, bod 46 a citovanú judikatúru).
28. Okolnosť, že pracovná pohotovosť zahŕňa určité neaktívne obdobie, je v tejto súvislosti úplne irelevantná. Rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu „pracovný čas" v zmysle smernice 93/104 aj v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, je skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Tieto povinnosti je preto potrebné považovať za výkon činnosti tohto pracovníka (pozri rozsudok J. I. P., už citovaný, body 47 a 48 a citovanú judikatúru).
29. Vzhľadom na to, že články 1 až 6 smernice 2003/88 sú svojím znením v podstate totožné s článkami 1 až 6 smernice 93/104, je výklad danej smernice uvedený v bodoch 24 až 28 tohto uznesenia uplatniteľný v celom rozsahu na smernicu 2003/88.“

138. Právne závery vyplývajúce z citovaného rozhodnutia Súdneho dvora sú pritom plne aplikovateľné aj na tento spor. Je teda absolútne nepochybné, že aj „neaktívnu časť“ služobnej pohotovosti hasiča je nevyhnutne potrebné považovať za súčasť jeho služobného (pracovného) času. Smernica síce priamo neupravuje otázku započítavania pracovnej pohotovosti do maximálneho (týždenného) pracovného času, avšak aj táto otázka už bola jednoznačne vyriešená judikatúrou Súdneho dvora a to tak, že do celkového pracovného času hasiča je nutné započítavať aj odpracované hodiny služobnej pohotovosti, ktoré sú vykonávané v mieste určenom zamestnávateľom – teda nepochybne aj tzv. určenú služobnú pohotovosť, ktorú každý hasič vykonáva v rámci každej jednej pracovnej zmeny.

139. Priamo hasičov sa v tomto smere týka rozsudok Súdneho dvora E./XX zo dňa 25.11.2010 vo veci G. D., z ktorého taktiež vyplýva, že pracovná pohotovosť vykonávaná hasičmi sa musí považovať za pracovný čas a to tak v zmysle Smernice 93/104/ES, ako aj v zmysle Smernice 2003/88/ES. Považuje preto za absolútne nepochybné, že služobná pohotovosť hasičov sa musí považovať za pracovný čas a teda aj započítavať do maximálneho pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice. Zároveň považuje za nepochybnú a už doposiaľ predloženými listinnými dôkazmi (Dôkaz 2 – prehľadná tabuľka, Dôkaz 3 – výplatné pásky a Dôkaz 4 – výpisy z dochádzkového systému SAP) za preukázanú tú podstatnú skutočnosť, že počas celého žalovaného obdobia pravidelne odpracoval viac, ako 48 hodín týždenne vrátane služobnej pohotovosti a nadčasov.
140. V kontexte pretrvávajúcich námietok žalovaného o tom, že „neaktívnu časť“ pracovnej pohotovosti nemožno podľa neho považovať za súčasť pracovného času, ešte naviac poukázal aj na recentnú judikatúru Súdneho dvora, ktorý v rozsudku zo dňa 09.09.2021 vo veci E./XX U. proti J. B. R.. C. B., aj na to, že „v zmysle rozhodnutia Súdneho dvora E./XX H. J. B. (bod 84).

141. Pokiaľ žalovaný poukazuje na právny názor Súdneho dvora E./XX zo dňa 05.03.1996 vo veci H. J. B. F., tu je potrebné zdôrazniť, že tento svoj pôvodný právny názor Súdny dvor zásadne korigoval a vysvetlil vo svojej neskoršej a stále aktuálnej judikatúre a to konkrétne v rozsudku vo veci G. D., kde v tejto súvislosti judikoval nasledovné:
84. Ako však správne uviedli G. D. I. S., článok 6 písm. b) smernice 2003/88 ani zďaleka nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržovanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, ale naopak, zamestnávateľovi nariaďuje, aby v prípade, ak je do vnútroštátneho práva prebratá výnimka upravená v článku 22 tej istej smernice, získal osobný, výslovný a slobodne vyjadrený súhlas uvedeného pracovníka s tým, že sa vzdáva práv priznaných týmto článkom 6 písm. b) (pozri rozsudok B. I. P., už citovaný, body 82 a 84).
85. Okrem toho treba pripomenúť, že podľa judikatúry a ako už vyplýva z bodov 39 a 40 tohto rozsudku, ak sú splnené podmienky požadované na to, aby sa ustanovení smernice mohli dovolávať jednotlivci pred vnútroštátnymi súdmi, sú všetky orgány členských štátov vrátane decentralizovaných orgánov, akými sú spolkové krajiny, mestá alebo obce, prípadne aj ako verejnoprávni zamestnávatelia, už z tohto dôvodu povinné tieto ustanovenia uplatňovať (pozri v tomto zmysle rozsudky E., už citovaný, body 30 až 33, ako aj D., už citovaný, body 61 a 63).
86. Za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že nemožno považovať za primerané požadovať od takého pracovníka, ktorému rovnako ako G. D. vznikla škoda z dôvodu, že jeho zamestnávateľ porušil práva priznané článkom 6 písm. b) smernice 2003/88, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv podal žiadosť tomuto zamestnávateľovi.

142. Rozhodnutie Súdneho dvora vo veci G. D. sa týkalo hasiča a náhrady škody, ktorá mu vznikla porušením článku 6 písm. b) Smernice. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že nie je primerané požadovať od takého zamestnanca, akým je hasič, aby sa u svojho zamestnávateľa dovolával dodržiavania únioového práva, ktoré mu vnútroštátny zákon odoprel, keďže by to bolo v rozpore so zásadou efektivity. Zároveň citované rozhodnutie jednoznačne potvrdzuje, že článok 6 písm. b) Smernice ani zďaleka nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Je teda nepochybné, že nebolo a nie je možné od neho spravodlivo požadovať, aby sa na účely uplatnenia nároku na náhradu škody najprv voči svojmu zamestnávateľovi domáhal dodržiavania únioového práva a aby takýmto spôsobom „odvracal vznik ujmy či obmedzoval jej rozsah“.

143. V nadväznosti na uvedené, pokiaľ ide o tvrdenia žalovaného, že „nevyvinul žiadnu snahu na to, aby vzniku škody predišiel“, považuje za doslova absurdné, že žalovaný, ktorý minimálne zo všetkých, doposiaľ právoplatne súdmi rozhodnutých vecí v obdobných konaniach dlhoročne vie a musí vedieť, že

právna úprava ZoHaZZ je v rozpore so Smernicou a že tým sústavne porušuje úniové právo, sa snaží preniesť zodpovednosť a dôsledky za svoje vlastné (ne)konanie na jednotlivých žalobcov - hasičov, ak sa títo legitímne domáhajú náhrady takto vzniknutej škody. Je to pritom práve žalovaný, ktorý by sa za takejto situácie mal snažiť odškodniť žalobcov a najmä do budúcna zamedziť ďalšiemu porušovaniu ich práv. Postoj žalovaného a jeho argumentácia aj v tomto konaní však budí dojem, že žalovaný sa len snaží prenášať zodpovednosť za tento stav na samotných, ním poškodených žalobcov, pričom protiprávny stav naďalej vedome udržiava.

144. Ak je zjavné, že k odstráneniu tohto protiprávneho stavu žalovaného doposiaľ nepohlo ani už doposiaľ odhadom minimálne 100 právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré jednoznačne a bez výnimky potvrdili rozpor ZoHaZZ so Smernicou a porušovanie práv hasičov na max. 48 hodinový týždenný pracovný čas, tak by od žalovaného rád vedel, aké konkrétne – a reálne účinné – kroky mal uskutočniť, aby ako jednotlivec tento dlhoročný protiprávny stav napravil či zvrátil! Reálne vyriešenie tohto protiprávneho stavu vyžaduje nielen legislatívnu zmenu, ale najmä značné rozšírenie počtu zásahových hasičov, čo sú zjavne také skutočnosti, ktoré žiadny jednotlivec (hasič) nemá možnosť vlastným konaním akokoľvek ovplyvniť.

145. Žalovaný taktiež poukazuje na bod 98 predmetného rozsudku Súdneho dvora E./XX, podľa ktorého „článok 2 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba strážnej služby, počas ktorej je vojak povinný zdržiavať sa v kasárňach, kde je pridelený, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba strážnej služby, počas ktorej tento vojak skutočne pracuje“. Tu opätovne zdôrazňuje, že podstatou žaloby nie je to, že je za výkon služobnej pohotovosti odmeňovaný neprimerane nízkou „odmenou“ - peňažnou náhradou za služobnú pohotovosť! Podanou žalobou sa domáha náhrady škody za porušovanie jeho osobnostných práv vymedzených v žalobe vzniknutej porušením článku 6 písm. b) Smernice, teda prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času! Ide o skutkovo a právne odlišné nezameniteľné nároky a už len preto neobstojí poukazovanie žalovaného na predmetné rozhodnutie Súdneho dvora, ktoré tu nemá relevanciu už len preto, že primárne rieši úplne inú právnu otázku, než ktorá je predmetom tohto sporu. Žalovaný sa takýmto spôsobom opätovne len snaží zahmlievať skutočnú podstatu sporu a pri svojej procesnej obrane používa zavádzajúce tvrdenia a argumenty, ktoré však na predmet tohto sporu vôbec nedopadajú.

146. Samotný spôsob výpočtu resp. určenia výšky žalovanej nemajetkovej ujmy v peniazoch analogickým použitím § 122 ods. 1 písm. a) ZoHaZZ používa z dôvodu neexistencie akéhokoľvek vnútroštátneho predpisu, ktorý by upravoval nárok na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením úniového práva. Napriek tomu, že žalovanému musí byť z rozhodovacej praxe súdov v týchto sporoch nepochybne známe, že jeho tvrdenia o tom, že ide o „mzdový nárok“ sú nesprávne a nedôvodné, na tejto zavádzajúcej argumentácii naďalej zotrváva.

147. Skutočnosť, akým spôsobom vypočítaval výšku žalovaného nároku v žiadnom prípade neznamená, že žalobou uplatňuje „mzdový nárok“, ako to zavádzajúco tvrdí žalovaný. Žalovaný spôsob výpočtu nároku použil hlavne z dôvodu, že naša právna úprava neobsahuje spôsob stanovenia výšky náhrady škody z porušenia úniového práva, pričom stanovenie jej výšky analogickým použitím § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ a § 122 ods. 1 ZoHaZZ (ako rozdiel medzi nimi za každú odpracovanú hodinu určenej služobnej pohotovosti) naďalej považuje logický a legitímny spôsob stanovenia primeraného odškodnenia, ktorý súčasne rešpektuje zásadu ekvivalencie a efektivity tak, ako ich stanovuje judikatúra Súdneho dvora. V žiadnom prípade sa teda nejedná o „mzdový nárok“ ako to tvrdí žalovaný pričom aj túto jeho námietku považuje za zjavne účelovú, ktorej snahou je len nájsť podklad na tvrdenie, prečo údajne nie je pasívne vecne legimitovaný v tomto spore.

148. Žalovaný namieta použiteľnosť rozhodnutí Súdneho dvora vo veciach G. D. s odôvodnením, že podľa žalovaného v tom prípade „išlo o mestského hasiča, ktorého výkon služby sa značne odlišuje od príslušníka Hasičského a záchranného zboru, ktorého zriaďovateľom je štát, pričom príslušníci Hasičského a záchranného zboru požívajú rozsiahle výhody a osobitný systém sociálneho zabezpečenia“. Aj túto argumentáciu považuje za zavádzajúcu a právne irelevantnú. Skutočnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny, dobrovoľný, mestský, štátny alebo akýkoľvek iný (napr. závodný) hasič, je totiž absolútne irelevantná na účely charakteristiky pracovníka, na ktorého sa vzťahujú ustanovenia Smernice, čo bolo nespočetne krát a bez výnimky konštatované nielen v rozhodnutiach Súdneho dvora, ale aj vo všetkých doterajších rozhodnutiach súdov Slovenskej republiky v obdobných sporoch.

149. Žalovaný v článku V. Vyjadrenia k žalobe rozsiahlo cituje z viacerých (neprávoplatných) rozsudkov súdov prvej inštancie, pričom z citovaných častí odôvodnení týchto rozhodnutí sa zjavne snaží vyvodzovať akúsi všeobecnú platnosť, vecnú správnosť a aplikovateľnosť pre všetky obdobné prípady. Žalovaný však vytrháva z kontextu len tú časť odôvodnení rozsudkov niektorých súdov prvej inštancie, ktorá mu situačne vyhovuje (bez ohľadu na to, ako v danej veci napokon rozhodol odvolací súd), avšak už zjavne akosi neprihliada na závery vyplývajúce z mnohých ďalších rozhodnutí súdov (viaceré uvádza nižšie v článku VI. tohto vyjadrenia), ktoré obsahujú diametrálne iné právne závery a sú z hľadiska početnosti aj na pôde odvolacieho súdu dominantné. Žalovaným citované právne názory z rozhodnutí prvoinštančných súdov, na ktoré poukazuje, ani zďaleka nepredstavujú ustálený či prevažujúci právny názor súdov v obdobných sporoch, práve naopak, ide o ojedinelé rozhodnutia, ktoré ani nemusia byť akceptované odvolacími súdmi.

150. Žalovaný si zrejme „nevšimol“, že v odsekoch 36 – 39 žaloby uvádza presné a podrobné údaje o jeho priemernom týždennom pracovnom čase v jednotlivých obdobiach, pričom údaje tam uvedené vyplývajú a sú preukázané listinnými dôkazmi (výplatné pásky a výpisy z dochádzkového systému SAP), ktoré vypracováva jeho služobný úrad (nie teda on) a podľa nich mu je okrem iného aj vyplácaný služobný plat. V žalobe je pritom podrobne uvedený a prepočítaný nielen priemerný týždenný pracovný čas v jednotlivých obdobiach (viď ods. 36 – 39 žaloby), ale aj celkový priemerný týždenný pracovný čas za celé žalované obdobie, ktorý u neho dosiahol minimálne 50,36 hodín týždenne (viď ods. 10 žaloby). Je teda zrejmé, že všetky skutočnosti podstatné pre posúdenie a priznanie žalovaného nároku nielenže skutkovo vymedzil, ale aj dôkazne preukázal viac než podrobne a dôsledne a nepochybne v tomto smere aj uniesol dôkazné bremeno.

151. V kontexte rozhodnutí súdov prvej inštancie, ktoré žalovaný vo Vyjadrení k žalobe cituje uviedol, že žalovaný úplne bežne „argumentuje“ aj tými rozhodnutiami súdov prvej inštancie, s ktorými sa odvolacie súdy nestotožnili resp. mali na vec úplne odlišný právny názor, pričom žalovaný na takýto (nesprávny) právny názor súdu prvej inštancie naďalej rozsiahlo poukazuje napriek tomu, že objektívne vie o odlišnom (a teda konečnom a právne záväznom) právnom názore odvolacieho súdu na danú vec.

152. Presne o takúto situáciu ide aj v prípade úplne ojedinelého právneho názoru vyplývajúceho z rozhodnutia Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/16/2021-307 zo dňa 29.10.2021, na ktorý sa síce žalovaný pravidelne odvoláva vo všetkých týchto súdnych sporoch, avšak už samozrejme akosi zabúda uviesť tú podstatnú skutočnosť, že názor o údajnom „špekulatívnom a nekorektnom“ postupe pri výpočte nemajetkovej ujmy jednoznačne odmietol aj odvolací súd, ktorý mal na tento právny názor súdu prvej inštancie diametrálne odlišný právny názor. Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku zo dňa 23.02.2023, č. k. 16Co/11/2022-348 k takému kráteniu výšky žalovanej sumy, akého sa žalovaný poukazovaním na rozsudok Okresného súdu Zvolen sp. zn. 15C/16/2021 domáha, uviedol:
„26.1.Odvolací súd nepovažuje za dôvodné ani účelné korigovať vyčíslenie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenej žalobcom, keď okresný súd odôvodnil rozhodnutie iba rozdielnym spôsobom výpočtu a vychádzal z počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré žalobcovi neboli započítané do služobného času.
26.2. Na jednej strane okresný súd prijal záver, že neprimerane dlhý čas v práci a strata odpočinku v posudzovanom období súvisia s porušením smernice a nie s hodinami odslúženými v rámci limitu maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Na druhej strane prepočítaním výšky peňažného zadosťučinenia reagoval na obranu žalovaného, ktorý tvrdil, že nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú hodinami nad maximálny limit pracovného času. Základom sporu však nie je vzťah žalobcu a žalovaného zamestnávateľa, ale vzťah zodpovednosti žalovaného za nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla v dôsledku nesprávnej transpozície smernice o 48 hodinovom pracovnom čase. Práve táto skutočnosť je príčinou, pre ktorú zamestnávateľ žalobcu, vykladá zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v neprospech žalobcu tak, že odslúžená služobná pohotovosť nie je vykazovaná ako odpracovaný čas. Preto z hľadiska formálne vykazovaného počtu odpracovaných hodín nedochádza k prekročeniu 48 hodinového týždenného pracovného času a služobná pohotovosť sa síce započítava do štátnej služby, ale nie je započítaná do služobného pracovného času.
26.3. Ďalším, nie menej vážnym dôsledkom toho, že hodiny pohotovosti nie sú zarátané do pracovného fondu hasiča je aj skutočnosť, že odpracovaný čas nemá vplyv na výšku dôchodku. Pokiaľ platí, že od mzdy žalobcu závisí výška jeho dôchodku a okresný súd posudzoval nemajetkovú ujmu žalobcu za jednotlivé mesiace ako dôsledok zodpovednosti štátu za nesprávnu transpozíciu smernice, potom

strata odpočinku a v dôsledku toho aj vplyv na zdravotný stav žalobcu, nesporne súvisia aj so sociálnymi istotami. Pre posúdenie veci nie je rozhodujúci prepočet hodín pracovného času, ako urobil okresný súd ale to, že v dôsledku nesprávneho transponovania smernice o 48 hodinovom pracovnom čase žalobca po celé žalované obdobie znášal nemajetkovú ujmu.
27. Primerané finančné odškodnenie zodpovedalo odmene, ktorú žalobcovi priznáva zákon č. 315/2001 Z. z. pri nariadenej služobnej pohotovosti , t. j. mimo určenej služobnej pohotovosti. Vyčíslenie náhrady vo väzbe na cenu práce v danom mieste a čase je priliehavé vzhľadom na charakter ujmy a k následkom na osobe a v osobnom živote žalobcu. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.965,- EUR do troch dní.“

153. Ohľadne rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/16/2021-307 zo dňa 29.10.2021, ktorý žalovaný aj v tomto spore rozsiahlo cituje už len pre úplnosť dodal, že svoj pôvodný právny názor na výpočet a primeranosť žalovanej výšky nároku tento senát Okresného súdu Zvolen (senát sudcu A. C. L.) zjavne aj pod vplyvom rozhodovacej praxe odvolacieho súdu vo svojich následných rozhodnutiach zásadne revidoval, keď sa v neskorších rozhodnutiach (rozsudky zo dňa 06.09.2023 vo veciach vedených pod sp. zn. 19C/1/2023, 19C/2/2023 a 19C/3/2023 a rozsudok zo dňa 04.10.2023, sp. zn. 19C/25/2023) plne stotožnil so spôsobom výpočtu žalovanej sumy, ktorý aj on identickým spôsobom uplatňuje v žalobe, výslovne považujúc takto vyčíslenú výšku nároku za primeranú a žalobám hasičov pôsobiacim v rámci Okresného riaditeľstva HaZZ vo Zvolene preto v celom rozsahu vyhovel.

154. Vzhľadom na neúplný a bez uvedenia celého kontextu aj zavádzajúci charakter „argumentácie“ žalovaného poukazovaním na predmetný rozsudok v tomto smere považuje za vhodné a výstižné odcitovať aktuálny právny názor práve toho senátu Okresného súdu Zvolen, od ktorého sa však tento senát už odklonil, sa žalovaný pravidelne v týchto sporoch pravidelne odvoláva. K primeranosti výšky žalovaného nároku a spôsobu výpočtu tohto nároku už tento senát vo svojich aktuálnych rozhodnutiach uvádza nasledovné:
„Nakoľko žalovaný (okrem základu nároku) namietal aj výšku nároku žalobcu, súd sa - aj s poukazom na vyššie uvedenú súdnu prax najvyšších súdnych autorít SR - musel pri vykonaní dokazovania zaoberať primeranosťou požadovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Primeranosť výšky nároku žalobca vyvodzoval aj z toho, že sa služobná pohotovosť žalobcovi ako hasičovi nezapočítava do služobného (pracovného) času a teda odslúžená služobná pohotovosť nie je vykazovaná ako odpracovaný čas. V danom prípade išlo o jednotlivé dielčie nároky žalobcu na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, ktoré vznikajú postupne a osobitne za každý jednotlivý mesiac, v ktorom boli jeho práva porušované, a to vždy ku dňu splatnosti mzdy za daný mesiac. Vzhľadom na povahu týchto nárokov nemajetková ujma vznikla každý mesiac po tom, čo v priamej súvislosti s porušením práv žalobcu táto jeho ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše o 35% resp. 20% (teda „doplatkom“ do sumy 50% za každú odpracovanú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ako keby bola táto odpracovaná ako nariadená služobná pohotovosť podľa § 122 ods. 1 písm. a) ZoHaZZ). K námietke žalovaného o nezohľadnení doby PN a doby dovolenky sa súd prikláňa k názoru žalobcu, že pri výpočte maximálneho týždenného pracovného času sa uvedené nazhŕňa (čl. 16 Smernice: Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne). Takto stanovené hodiny, navrhol odškodniť odmenou, ktorá sa inak priznáva za výkon nariadenej pohotovosti podľa § 122 ods. 2 ZoHaZZ. Keďže za uvedený čas mu bola priznaná odmena nižšia, ako pri určenej služobnej pohotovosti podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ, vyčíslil rozdiel takejto odmeny, ktorý si uplatnil v celkovej výške 6 233,52 Eur. Keďže žalovaný nerozporoval doklady predložené žalobcom, ani výpočet času služobnej pohotovosti, uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia. Celkovú výšku náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, za žalované obdobie január 2020 až november 2022 pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ vyčíslil žalobca súhrnne na sumu 6 233,52 Eur s tým, že uplatnená výška nároku tak fakticky predstavuje sumu 3,20 Eur za každú hodinu porušovania základných práv, čo možno z hľadiska elementárnej spravodlivosti považovať za minimálnu mieru odškodnenia ujmy, ktorú by ako závažnú ujmu pociťovala každá osoba, nachádzajúca sa mieste žalobcu resp. v jeho postavení. Súd konštatuje, že s týmto tvrdením žalobcu sa stotožňuje a v záujme právnej istoty poukazuje na to, že z vlastnej činnosti je mu známy obdobný postup výpočtu náhrady škody (nemajetkovej ujmy) v porovnateľných prípadoch, ktorý bol preskúmaný na odvolanie žalovaného aj odvolacím súdom (Krajský súd v Banskej Bystrici) a nie je známe také rozhodnutie, ktoré by tento postup hodnotilo za nesprávny. Ďalším, nie menej vážnym dôsledkom toho, že hodiny pohotovosti nie sú zarátané do pracovného fondu hasiča je aj skutočnosť, že odpracovaný čas nemá vplyv na výšku dôchodku. Strata odpočinku a v

dôsledku toho aj vplyv na zdravotný stav žalobcu, nesporne súvisia aj so sociálnymi istotami. V dôsledku nesprávneho transportovania smernice o 48 hodinovom pracovnom čase žalobca po celé žalované obdobie znášal nemajetkovú ujmu (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.l. 16Co/11/2022-348 z 23.02.2023). Rovnako sa súd prvej inštancie stotožňuje aj s argumentáciou Krajského súdu v Banskej Bystrici, na ktorú žalobca poukázal a v zmysle ktorej „Vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov ako to namietal žalovaný .... (v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti). Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznávané v týchto prípadoch, resp. obetiam trestných činov.“5

155. Žalovaný namieta aj spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času tak, ako je vypočítaný v jeho žalobe. Tu v prvom rade uviedol, že priemerný týždenný pracovný čas je v jeho žalobe vypočítaný úplne identickým spôsobom, ako bol tento vypočítavaný vo všetkých doterajších súdnych sporov jeho kolegov – žalobcov hasičov, ktorých zastupoval jeho právny zástupca.

156. V žiadnom z doposiaľ 63 (z toho už 20 právoplatne a zatiaľ 43 neprávoplatne) rozhodnutých vecí v týchto sporoch nebol tento spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného žiadnym súdom nikdy spochybnený a to napriek tomu, že vo všetkých týchto sporoch a špecificky v odvolaniach proti rozsudkom prvoinštančných súdov sa žalovaný dovolával použitia v prvom rade 6 mesačného referenčného obdobia, ale zároveň poukazoval aj na možnosť uplatnenia 12 mesačného obdobia, ktoré už paradoxne v súčasnosti namieta a tentoraz sa už pre zmenu dovoláva 4 mesačného referenčného obdobia. K „referenčnému obdobiu“ ktorého sa žalovaný dovoláva zdôraznil, že nie je ani zrejmé, kým a čím bolo konkrétne „referenčné obdobie“ stanovené a akej konkrétnej dĺžke resp. časovom vymedzení, keďže toto ani z námietok žalovaného nevyplýva.

157. Pokiaľ teda žalovaný vo vyjadrení k žalobe najnovšie už namieta, že priemerný týždenný pracovný čas má byť prepočítaný na „referenčné obdobie v maximálnej dĺžke 4 mesiace“ napriek tomu, že na inom mieste sa odvoláva na nerovnomerné rozvrhnutie služobného času na 6 mesiacov, tu tak poukázal na ustanovenie § 86 ods. 1 druhá veta ZoHaZZ, podľa ktorého: „Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov“. Z tejto skutočnosti možno len nepriamo vyvodzovať či domnievať sa, že slovenský zákonodarca zrejme mienil aplikovať 6 mesačné referenčné obdobie v zmysle článku 16 písm. b) v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice, avšak Smernica počíta nielen so 4 a 6 mesačným, ale dokonca aj 12 mesačným referenčným obdobím (článok 19 Smernice).

158. V tomto smere znova poukázal na článok 16 Smernice, ktorý ohľadne referenčných období uvádza, že „členské štáty môžu stanoviť“ referenčné obdobia v rôznej dĺžke. Tu má však za to, že takéto referenčné obdobia musia byť stanovené vopred a to v konkrétnom právnom predpise tak, aby boli vždy jednoznačne určiteľné. Zároveň musí byť takto stanovená nielen samotná dĺžka referenčného obdobia (napr. 4 – 12 mesiacov), ale aj presný spôsob jeho vymedzenia (napr. od 01.01. do 30.06., od 01.03. do 30.09 a pod., či ide o pevné alebo pohyblivé obdobie), v opačnom prípade je odkazovanie na referenčné obdobia pre adresáta právnej normy absolútne nejasné a neurčiteľné. Považuje pritom za nepochybné, že znením „členské štáty môžu stanoviť“ nemá Smernica na mysli to, že štát sa v konkrétnom súdnom spore podľa toho, ako sa mu to aktuálne hodí, raz dovoláva použitia 6 mesačného, následne 4 mesačného a potom dokonca aj 12 mesačného „referenčného obdobia“. V tomto smere sa môžeme len domnievať, či ustanovenie § 86 ods. 1 ZoHaZZ, ktoré upravuje možnosť nerovnomerného rozvrhnutia služobného času na obdobie 6 mesiacov, má byť zároveň vymedzením dĺžky referenčného obdobia; v takom prípade je však potom otázne, na základe čoho sa už žalovaný aktuálne dovoláva práve použitia referenčného obdobia v dĺžke 4 mesiace.

159. V praxi časové vymedzenie obdobia, v ktorom je nerovnomerne rozvrhovaný pracovný čas (§ 86 ods. 1 ZoHaZZ) realizuje jeho služobný úrad, pričom on na rozvrhovanie jeho služobného času, ako ani na stanovenie dĺžky či začiatku plynutia referenčného obdobia, nemá žiadny dosah. Presné časové vymedzenie referenčného obdobia mu nie je známe aj z toho dôvodu, že služobný úrad jeho služobný čas rozvrhuje pravidelne mesačne, o čom svedčí aj plán služieb, ktorý do konania predložil. Poznanie presného časového ohraničenia referenčných období je pritom významné (t. j. napríklad či je referenčné obdobie 6 mesiacov počítané za obdobie od mesiaca januára do júna, alebo od februára do

júla, prípadne môže ísť o obdobie od septembra do februára nasledujúceho kalendárneho roka), keďže jednotlivé kalendárne mesiace nemajú rovnaký počet kalendárnych dní, majú rôzny začiatok aj koniec kalendárnych dní, čo má následne dopad aj na počet pracovných týždňov v tom - ktorom referenčnom období. Ak by mala byť úprava možnosti nerovnomerného rozvrhnutia služobného času na obdobie 6 mesiacov chápaná ako určenie referenčného obdobia, tak potom takto vymedzené referenčné obdobie 6 navodzuje dojem, že priemer sa vypočítava za mesiac a nie za týždeň – t. j. nie za obdobie 7 po sebe nasledujúcich dní. Zároveň by takto bola stanovená len dĺžka referenčného obdobia, avšak nie aj jeho presné časové vymedzenie (teda či ide o obdobie od 01.01. do 30.06., alebo napr. od 15.04. do 15.10.).

160. Na výsledný priemer týždenného pracovného času má totiž vplyv nielen dĺžka referenčného obdobia, ale najmä jeho presné vymedzenie, keďže celkový priemer potom v rôznych takýchto „referenčných obdobiach“ (aj keď rovnako dlhých a dokonca aj časovo takmer sa prekrývajúcich obdobiach, kde len začiatok a koniec tohto obdobia bude posunutý o pár dní) vyjde vždy iný. Práve preto je podľa jeho názoru najvýstižnejšie pre zistenie porušenia článku 6 písm. b) Smernice počítať priemer týždenného pracovného času za celé žalované obdobie (tak ako to uvádza v žalobe), nakoľko Smernica požaduje, aby priemerný týždenný pracovný čas bol zachovaný v úplne každom referenčnom období (a to či už by išlo o 4, 6 alebo 12 mesačné referenčné obdobie).

161. Zákonom stanovené šesťmesačné referenčné obdobie (ak by sme teda stotožnili § 86 ods. 1 ZoHaZZ s referenčným obdobím) nie je časovo totožné s kalendárnym polrokom (obdobím od januára do júna a od júla do decembra príslušného kalendárneho roka), ale je vymedzením časového úseku šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov, čo môže znamenať aj prelínanie období spadajúcich do dvoch kalendárnych rokov (napr. rok 2022 s rokom 2023). Navyše jeho služobný úrad rozvrhuje služobný čas pravidelne na obdobie kalendárneho mesiaca a nie na obdobie každých 7 za sebou nasledujúcich dní. V jeho prípade je limitovaný práve žalovaným obdobím, v rámci ktorého nevie presne určiť a ani vymedziť jednotlivé časové úseky referenčných období (či už 4, 6 alebo 12 mesačných), keďže takéto vymedzenie je výlučne v kompetencii členského štátu (článok 16 Smernice), pričom takéto vymedzenie by malo byť stanovené konkrétnym právnym predpisom. Referenčné obdobia slúžia výlučne za účelom budúceho plánovania rozvrhnutia služobného času tak, aby bola zachovaná požiadavka maximálneho priemerného 48 hodinového týždenného času v stanovenom období, pričom táto požiadavka neprekročenia priemerného 48 hodinového týždenného času musí byť dodržaná v každom a jednom referenčnom období. V uvedenom smere ešte opätovne zdôraznil už uvedené rozhodnutie Súdneho dvora E./XX zo dňa 11.04.2019 vo veci F. J. E. J. Q. F. P., podľa ktorého má byť neprekročenie maximálnej hranice 48 hodinového priemerného týždenného pracovného času zabezpečené počas každého obdobia 6 mesiacov v rámci 2 po sebe nasledujúcich referenčných období, čo v jeho prípade taktiež nepochybne dodržané nebolo.

162. Vzhľadom na uvedené sa v podanej žalobe mohol zamerať len na preukázanie toho, či v žalovanom období došlo k prekročeniu Smernicou stanovej hranice priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času a to za vymedzený časový úsek, v ktorom bol už jeho služobný čas nielen rozvrhnutý, ale ktorý aj reálne odpracoval a týmto obdobím je práve žalované obdobie. Prekročenie priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času preukázal nielen za celé žalované obdobie, ale aj v rámci vyčíslenia priemerného týždenného pracovného času v jednotlivých kalendárnych rokoch či mesiacoch tohto žalovaného obdobia, pričom je evidentné, že aj v prípade Smernicou maximálne stanoveného referenčného obdobia 12 mesiacov (v jeho prípade napr. v kalendárnom roku 2022, t. j. za 12 za sebou nasledujúcich mesiacov), jeho priemerný týždenný pracovný čas prekročil 48 hodín.

163. Na margo námietok žalovaného týkajúcich sa referenčného obdobia a nerovnomerného rozvrhnutia služobného času u hasičov v referenčnom období je potrebné taktiež uviesť, že podľa judikatúry Súdneho dvora sú členské štáty povinné garantovať dodržiavanie maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času aj vo vzťahu k referenčným obdobiam, keďže žiadne ustanovenie Smernice nespája so zavedením referenčných období možnosť štátu nerešpektovať záväzok podľa článku 6 písm. b) Smernice. Z tohto pohľadu považuje tieto námietky žalovaného za irelevantné.

164. Okrem toho v tomto smere taktiež poukázal na rozsudok Súdneho dvora E./XX zo dňa 11.04.2019 vo veci F. J. E. J. Q. F. P., v ktorom Súdny dvor vo výroku vo veci samej judikoval: 27 „Článok 6 písm. b), článok 16 písm. b) a článok 19 prvý odsek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa majú vykladať v

tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje referenčné obdobia, ktoré sa začínajú a končia v určitých kalendárnych dátumoch, pokiaľ táto právna úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období."

165. V nadväznosti na citovaný rozsudok Súdneho dvora zdôraznil, že naša vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ neobsahuje žiadne mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že nebude prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný čas v každom období dvoch po sebe nasledujúcich 6 mesačných referenčných období, nakoľko tak, ako je zrejmé už z údajov uvedených v ods. 36 – 39 jeho žaloby ako aj vyššie uvedených prepočtov, maximálny týždenný pracovný čas hasičov je už sústavne prekračovaný a práva vyplývajúce z článku 6 písm. b) Smernice sú tak pravidelne porušované. Tu taktiež zdôraznil, že už len samotný spôsob, akým je rozvrhnutý služobný čas zásahových hasičov (viď ods. 9 žaloby) už na prvý pohľad a priori zjavne vylučuje dodržanie a neprekročenie maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času.

166. Pri zohľadnení tejto skutočnosti, ak každý hasič odpracuje v týždni minimálne 2 24 hodín trvajúce zmeny, pričom v niektorých týždňoch (v tých, kedy mu vyjde služba v pondelok a následne vo štvrtok a nedeľu) 3 zmeny (kedy odpracuje najmenej 72 hodín), tak je úplne zjavné, že nevyhnutne vždy priemerný týždenný pracovný čas prekročí 48 hodín týždenne. Je totiž potrebné zohľadniť znenie článku 6 písm. b) Smernice, podľa ktorého „priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín", a teda hranica maximálny 48 hodinového týždenného pracovného času už musí zahŕňať aj všetky nadčasy. ZoHaZZ v § 91 ods. 3 však stanovuje, že „v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín". Každý hasič vždy počas kalendárneho roka vykonáva prácu nadčas v značnom rozsahu, pričom k najmenej 2 službám za týždeň, ktoré trvajú najmenej 48 hodín (2 x 24 hodín) treba pripočítať nielen hodiny nadčasov, ale aj nariadené služobné pohotovosti, rôzne kurzy a školenia a tak je zjavné, že aj pri týždňoch, kedy hasič odpracuje „len" 2 a nie 3 zmeny, jeho priemerný týždenný pracovný čas nevyhnutne prekročí 48 hodín týždenne.

167. Z procesného hľadiska ohľadne tejto námietky žalovaného zdôraznil, že žalovaný okrem všeobecného poukazu na „referenčné obdobie v maximálnej dĺžke 4 mesiace" ani len netvrdí, že by v niektorom z takýchto „referenčných období" podľa neho nedochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času, keďže zrejme práve k tomu mala táto jeho námietka smerovať. Práve pre absenciu akejkoľvek reálnej konkretizácie tejto námietky je zrejmé, že bola vznesená len čisto formálne a z procesného hľadiska zdôraznil, že ak takto žalovaný chcel poprieť jeho skutkové tvrdenia o rozsahu priemerného týždenného pracovného času, tak takéto popretie je jednoznačne neúčinné (§ 151 ods. 2 CSP).

168. Žalovaný sa taktiež bráni tvrdeniami, že „...žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. S plánovaným rozvrhom služobného času bol žalobca vždy oboznámený v súlade s § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z., čo potvrdzoval svojim podpisom. Rovnako bol žalobca vždy riadne oboznámený so všetkými internými predpismi a Kolektívnymi zmluvami a to aj s tými, ktoré upravujú rozsah výkonu služby." Žalovaný k tomu taktiež uvádza tvrdenie, že: „žalobca vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a za toto obdobie ani raz nedošlo k tomu, že by tieto podmienky namietal, nikdy nepožiadal o ich vysvetlenie a ani iným spôsobom sa nedomáhal svojich práv".
Túto formu obrany považuje zo strany žalovaného štátu za úplne zarážajúcu a neakceptovateľnú. Týmito tvrdeniami sa žalovaný zrejme snaží dôvodiť, že k porušovaniu Smernice vlastne vôbec nedochádzalo a ak aj áno, tak za ňu vlastne nezodpovedá a zrejme si za to, že štát dlhoročne vedome porušuje Smernicu, môžu sami hasiči, ktorí v HaZZ pôsobia. Takéto tvrdenia považuje za úplné prevrátenie nielen právnej, ale aj formálnej logiky a zo strany štátu, ktorý má garantovať dodržiavanie všetkých práv stanovených predpismi Európskej únie, sú takéto tvrdenia úplne zarážajúce. Ak totiž túto argumentáciu žalovaného zúžime na podstatu, tak žalovaný sa vlastne snaží tvrdiť, že pokiaľ štát vyvolá a udržiava protiprávny stav, tak sa táto protiprávnosť „zhojí" v prípade, ak subjekt práva (zamestnanec) vstúpi do pracovného/služobného pomeru, v ktorom sa protiprávny stav prejavuje a v takom prípade štát za ním vyvolaný protiprávny stav nezodpovedá. Takýto prístup je nutné absolútne odmietnuť ako očividne absurdný a popierajúci princíp materiálneho právneho štátu.

169. Skutočnosť, či on (alebo aj ktorýkoľvek iný hasič) v čase nástupu do HaZZ vedel alebo nevedel o tom, že ZoHaZZ je v rozpore so Smernicou v dôsledku nezapočítania služobnej pohotovosti do pracovného času a prekračovania maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času, totiž očividne nijako nevyvracia elementárny a rozhodujúci fakt, že Smernica bola nesprávne transponovaná a ani nie je reálne dodržiavaná a to jednoznačne zavinením samotného žalovaného – štátu! Ako právny laik o existencii predmetnej Smernice v čase nástupu do HaZZ nevedel, čo však logicky neznamená, že mu tým pádom práva priznané Smernicou nepatria a úplne nepochybne to ani neznamená, že ju žalovaný (štát) nemusí dodržiavať!

170. V kontexte uvedeného je taktiež potrebné zdôrazniť, že on, rovnako ako každý príslušník HaZZ, sú viazaní ZoHaZZ a musí ho dodržiavať aj v prípade, že je tento vnútroštátny predpis v rozpore s právom Európskej únie tak, ako je tomu aj v tomto prípade. Ak by teda tak mal „riešiť" porušovanie jeho práv a prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času spôsobom tak, ako to žalovaný naznačuje – teda nepodpísaním plánu služieb a odmietnutím vykonávať služobnú pohotovosť, alebo ako žalovaný uvádza „žiadať, aby mu táto nebola určovaná", malo by to dôsledky v porušení zákona a služobnej prísahy a výsledkom by nevyhnutne bolo rozviazanie jeho služobného pomeru! Zároveň by za neho (a rovnako ani za jeho kolegov, ktorí by zvolili takýto spôsob „riešenia" tohto dlhoročného protiprávneho stavu) nemal kto slúžiť v hasičských zmenách a došlo by tak fakticky k znefunkčneniu akcieschopnosti Hasičského a záchranného zboru a reálne by nemal kto zasahovať pri všetkých tých kritických udalostiach, pri ktorých hasiči zasahujú. Túto elementárnu skutočnosť si žalovaný zjavne pri svojej argumentácii v rámci jeho procesnej obrany akosi neuvedomuje. Argumentáciu žalovaného, že mal postupovať podľa § 69 ods. 1 písm. g) ZoHaZZ resp. § 69 ods. 4 ZoHaZZ, preto považuje za zjavne nedôvodnú.

171. K náhrade nemajetkovej ujmy
Žalovaný tvrdí, že žalovanú výšku nároku považuje za „zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa jeho názoru podstatne vyššia", pričom poukazuje na viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESĽP"), v ktorých sa tento zaoberal výškou náhrad nemajetkovej ujmy v peniazoch. K tomuto je potrebné v prvom rade zdôrazniť, že žalovaný sa tu snaží porovnávať neporovnateľné a z jeho pohľadu ide opäť raz o zavádzajúcu argumentáciu o to viac, že sám žalovaný veľmi dobre vie, že aj táto jeho argumentácia bola súdmi odmietnutá.

172. Žalovaný totiž poukazuje na rozhodnutia ESĽP, ktoré sa zaoberali zásahmi do osobnosti neoprávnenou kritikou resp. usmrtením člena rodiny, čiže je zjavné, že ide o neporovnateľné skutkové okolnosti v porovnaní s týmto sporom. K tejto námietke žalovaného sa už opakovane vyjadroval a odmietol ju ako nedôvodnú aj Krajský súd v Banskej Bystrici, keď uviedol:
„Vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní (v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti). Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznávané v týchto prípadoch, resp. obetiam trestných činov. Neobstojí ani argumentácia žalovaného, že nemôže byť stranou sporu o ochranu osobnosti, pretože ustanovenia o ochrane osobnosti boli aplikované len na základe analógie ako podklad pre určenie výšky nemajetkovej ujmy žalobcu, kým predpoklady zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu (nemajetkovú ujmu) boli aplikované na základe judikatúry SD EÚ."

173. Žalovaný ďalej namieta, že: „Žalovaný má za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy (4.801,88 Eur), ktorú žalobca požaduje."
V súvislosti s citovaným tvrdením žalovaného v prvom rade opätovne poukazuje na rozsudok Súdneho dvora E./XX zo dňa 14.10.2023 vo veci G. D., podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe a bez ďalšieho dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) Smernice. Aj samotná škoda v podobe straty času odpočinku, o ktorý dotknutý jednotlivec (hasič) prichádza prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času, je dostatočná na priznanie nároku na náhradu škody vzniknutej porušením Smernice bez toho, aby k tomuto následku

musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu z hľadiska vnútroštátneho práva (v tomto prípade následky demonštratívne uvedené v § 13 ods. 2 OZ). Tento právny záver explicitne vyplýva zo samotného rozsudku Súdneho dvora E./XX vo veci G. D.:
„53. Prekročenie priemerného maximálneho týždenného pracovného času upraveného v článku 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje samo osebe porušenie tohto ustanovenia a nie je potrebné preukázať ešte aj inú osobitnú ujmu. Z dôvodu nevyužitia možnosti odchylnej úpravy stanovenej v článku 22 ods. 1 prvom pododseku tej istej smernice vo vnútroštátnom práve, pojem „ujma“ nachádzajúci sa v tomto ustanovení nemá vôbec žiadny význam pre výklad a uplatnenie tohto článku 6 písm. b).
54. Ako to vyplýva z bodu 32 tohto rozsudku, vzhľadom na to, že cieľom smernice 2003/88 je zabezpečiť bezpečnosť a zdravie pracovníkov uplatnením dostatočného odpočinku, zákonodarca Únie sa domnieval, že prekročenie maximálneho týždenného pracovného času upraveného v tomto článku 6 písm. b), ktorým sa pracovníkovi odníma takýto odpočinok, mu z tohto dôvodu samo osebe spôsobuje ujmu, keďže znamená zasahovanie aj do jeho bezpečnosti a zdravia.
55. Z toho vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, aká je v konaní vo veci samej, ktorá upravuje v prípade pracovníkov zamestnaných ako hasiči v zásahovej službe pracovný čas prekračujúci maximálnu hranicu pracovného času uvedenú v článku 6 písm. b) smernice 2003/88, predstavuje porušenie tohto ustanovenia, a to bez toho, aby bolo potrebné dokazovať ďalej existenciu osobitnej ujmy, ktorú utrpel pracovník.“

174. Nakoľko však osobne pociťuje aj ďalšie zásadné negatívne následky neprimeranej pracovnej zaťaženosti na jeho živote v dôsledku dlhoročného pravidelného prekračovania pracovného času, tak práve preto (a v zmysle uvedeného v podstate aj nad rámec svojej dôkaznej povinnosti) už v samotnej žalobe navrhol vykonanie dôkazu jeho výsluchom ako strany sporu v zmysle § 195 ods. 1 CSP.

175. Vzhľadom na námietky žalovaného k výške žalovaného nároku na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy aj na tomto mieste opätovne uviedol, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa celkového počtu (súčtu) hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného (pracovného) času. Žalobou teda neuplatňuje nárok na náhrady škody vyčíslený za presný počet hodín odpracovaných nad 48 hodín týždenne, ako sa žalovaný snaží v týchto sporoch pravidelne zavádzajúco tvrdiť. Nesporným faktom, ktorý nijako nespochybňuje ani samotný žalovaný, je tá skutočnosť, že žiadna z hodín služobnej pohotovosti, ktorú počas žalovaného obdobia odslúžil, sa mu nezapočítala do celkového počtu odpracovaných hodín.

176. Už len samotným rozdelením jeho služobného času (teda celkového času, ktorý strávi v práci) na časť, ktorú štát považuje za služobný čas (výkon služby) a na časť, ktorú síce reálne trávi v práci, avšak ktorý už štát za pracovný čas nepovažuje (služobná pohotovosť), dochádza k sústavnému porušovaniu článku 2 ods. 1 Smernice, ktorý kogentne upravuje, čo sa považuje za pracovný čas.

177. Slovenský zákonodarca v ZoHaZZ formálnym oddelením služobnej pohotovosti od času výkonu služby (od služobného času) vytvoril „osobitnú kategóriu“ času (čo Smernica absolútne nepripúšťa), čím vlastne uzákonil stav, že cca. 1/3 z celkového času, ktorý hasič reálne strávi v práci a je nevyhnutne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, nie je považovaný za pracovný čas. Keďže jedna pracovná zmena hasiča trvá 24 hodín, z čoho aktuálne 16 hodín predstavuje výkon služby a 8 hodín služobná pohotovosť, tak potom približne 1/3 z celkového času, ktorý hasič strávi v práci, sa „umelo“ nepovažuje za pracovný čas a teda hasičovi sa ani nezapočítava do celkového počtu odpracovaných hodín. Žalovaný takto vytvoril a zjavne vedome udržiava (proti)právny stav, v ktorom sa približne tretina z celkového času, ktorý hasič strávi v práci, nepovažuje za pracovný čas, čiže hasiči v tomto čase (služobná pohotovosť) síce nevyhnutne sú v práci a sú po celý tento čas nevyhnutne k dispozícii svojmu služobnému úradu, ale žalovaný (štát) tento čas nepovažuje za odpracovaný čas. Táto skutočnosť má potom nepochybne negatívny vplyv aj na jeho budúci výsluhový dôchodok a jeho výšku.

178. Za samotné žalované obdobie odpracoval spolu 1736,27 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré síce strávil v práci, avšak ktoré žalovaný v rozpore so Smernicou za odpracovaný pracovný čas nepovažuje. K porušovaniu Smernice teda dochádzalo a dochádza nielen tým, že pravidelne odpracuje viac, než maximálne prípustných 48 hodín týždenne, ale zároveň a nevyhnutne už aj tým, že žiadna z 1736,27 hodín odslúženej určenej služobnej pohotovosti sa mu nezapočítavala do služobného času, čím bol a naďalej je porušovaný aj článok 2 ods. 1 Smernice.

179. Nakoľko k porušovaniu Smernice dochádzalo a dochádza v prvom rade nezapočítavaním služobnej pohotovosti do služobného času, v dôsledku čoho dochádza aj k pravidelnému prekračovaniu maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času, tak práve vzhľadom na túto skutočnosť výšku žalovaného nároku odvíja od súčtu hodín určenej služobnej pohotovosti (1736,27 hodín), ktoré vynásobil sumou predstavujúcou 20%, resp. 35% z príslušnej časti jeho služobného platu za každú príslušnú hodinu. Takto vypočítaná výška náhrady škody v podobe nemajetkovej ujmy zohľadňuje okolnosti za akých k porušeniu práv došlo, zároveň spĺňa aj satisfakčnú funkciu a napokon je aj primeraná vzhľadom na všetky právne relevantné skutočnosti. V tejto súvislosti opätovne zdôraznil, že s takýmto spôsobom určenia výšky nároku sa opakovane v celom rozsahu stotožnili súdy prvej inštancie ako aj odvolacie súdy (viď rozhodnutia zmienené nižšie), zhodne považujúc takto uplatnený nárok za dôvodný, preukázaný, legitímne vyčíslený a zodpovedajúci aj požiadavke primeranosti, pričom na doterajšie právoplatné rozhodnutia, ktoré prešli aj odvolacím prieskumom odvolacieho súdu.

180. Pokiaľ žalovaný poukazuje na to, že je za výkon služobnej pohotovosti „riadne odmeňovaný“, tak tu je potrebné zdôrazniť, že táto skutočnosť nemá absolútne žiadny vplyv na to, že rozvrhovaním pracovného času dochádza k sústavnému porušovaniu článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES! Tá skutočnosť, že hasičom je za výkon služobnej pohotovosti vyplácaná „odmena“ – peňažná náhrada za výkon služobnej pohotovosti (nie je teda „služobný plat“, čo tiež nepriamo potvrdzuje, že služobná pohotovosť nie je považovaná za pracovný čas), zjavne neznamená, že preto nie je porušovaný článok 2 ods. 1 a článok 6 písm. b) Smernice! Vzhľadom na tieto skutočnosti aj námietku žalovaného, že je za výkon služobnej pohotovosti „riadne odmeňovaný“, považuje za vecne aj právne bezvýznamnú vo vzťahu k meritu sporu. Napokon, v tejto súvislosti nemožno opomenúť ani tú zásadnú skutočnosť, že všetky hodiny odpracovanej služobnej pohotovosti (určenej ani nariadenej) sa mu ani nezapočítavajú ani do celkového odpracovaného času na účely určenia výšky výsluhového dôchodku, čo má logicky zásadne negatívny vplyv aj na jeho budúcu výšku. Opätovne však zdôraznil, že to, akou sumou je „odmeňovaný“ za výkon služobnej pohotovosti, nie je podstatou tohto sporu a nepredstavuje ani samotný dôvod podania jeho žaloby.

181. Základ žalovaného nároku tu spočíva v nároku na náhradu škody z porušenia únijného práva, pričom ustanovenia § 11 – § 13 OZ o ochrane osobnosti sú tu použité len analogicky a to výlučne z dôvodu, že náš právny poriadok nemá žiadny osobitný právny predpis či ustanovenie, ktoré by upravovalo nárok na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením práva Európskej únie, za ktorú škodu zodpovedá štát. Tieto špecifiká je preto nevyhnutné zohľadňovať aj pri snahe žalovaného aplikovať právne závery vyplývajúce z rozhodnutí súdov, ktoré sa zaoberali „bežnými“ či „typickými“ nárokmi na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch napr. z dôvodu difamačných výrokov a pod.

182. Samotné predpoklady zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu (majúcu v našich podmienkach pri použití analógie povahu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch) sú však aplikované na základe judikatúry Súdneho dvora, ktorá jednoznačne stanovuje zodpovednosť členského štátu za takýto typ škody. Vychádzajúc z povahy škody vzniknutej porušením únijného práva (v tomto prípade predmetnej Smernice), ktorá škoda má v tomto prípade nemajetkovú povahu (strata času odpočinku a s tým súvisiace porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života), je v slovenskom právnom poriadku možné na právne kvalifikovanie tohto nároku analogicky použiť len pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa ustanovení § 11 –§ 13 OZ, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody porušením únijného práva ako je to v tomto prípade. Práve z týchto dôvodov možno žalobou uplatnený nárok posúdiť ako nemajetkovú ujmu, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Náhradu nemajetkovej ujmy pritom výslovne predpokladá a upravuje § 13 ods. 2 OZ.

183. Ak žalovaný namieta samotný žalobou uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ, argumentujúc, že ju možno priznať len ako „sekundárnu kompenzáciu“ a len v prípade „ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti“, tak je potrebné zdôrazniť, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ustanovenie § 13 ods. 2 OZ nepodmieňuje výlučne len situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti. Predmetné ustanovenie totiž len demonštratívne (nie taxatívne) uvádza prípady, kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

184. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky, čo okrem iného potvrdzuje aj zákonná formulácia uvedená v ustanovení § 13 ods. 2 OZ „najmä preto“, a teda zjavne nejde o zákonom ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Inak povedané, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nevzniká iba v prípadoch zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jednotlivca, teda nepochybne aj o odškodnenie porušenia tých práv, ako je to v tomto prípade (porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života). V odsekoch 33 – 35 žaloby podrobne odôvodnil spôsob a zásady ním uplatneného výpočtu žalovaného nároku. Žalovanú náhradu škody pritom čo do výšky uplatňuje a odvodzuje zo zásad, ktoré Súdny dvor stanovil v rozhodnutiach pre posudzovanie výšky náhrady škody vzniknutej porušením úniového práva (rozsudok E./XX zo dňa 17.04.2007 vo veci I..C. F., rozsudok v spojených veciach E./XX I. E./XX zo dňa 05.03.1996 vo veci H. J. B. F., rozsudok E./XX zo dňa 25.11.2010 vo veci G. D..

185. Súdny dvor pri posudzovaní výšky náhrady škody vzniknutej jednotlivcovi porušením únioového práva vychádza zo zásady, že peňažná náhrada musí byť primeraná vzniknutej ujme, pričom určenie výšky náhrady škody je záležitosťou vnútroštátnych súdov a ponecháva na nich, aby stanovili kritériá umožňujúce stanovenie výšky náhrady škody, kde však musia dodržať zásadu efektivity a zásadu ekvivalencie. Žalobou uplatnený nárok čo do výšky uplatnil a vyčíslil v súlade s vyššie uvedenými zásadami vyplývajúcimi z judikatúry Súdneho dvora a zároveň vychádzal z už fakticky ustálenej rozhodovacej praxe súdov v podobných sporoch, v ktorých jeho kolegov zastupoval jeho právny zástupca (viď rozhodnutia zmienené nižšie) a v ktorých súdy prejednávali identicky vymedzenú žalobu, akou je aj jeho žaloba v tomto spore. V tomto smere zdôrazňuje aj princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako súčasti základného princípu právnej istoty.

186. V súvislosti so vyčíslením žalovaného nároku má naďalej za to, že výšku takéhoto špecifického nároku je potrebné určiť spôsobom, ktorý čo najviac a čo najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla. Nemajetková ujma mu vznikla v dôsledku prekračovania maximálneho pracovného času a s tým nevyhnutne súvisiacou stratou odpočinku, kde táto skutočnosť sa zároveň prejavila aj v porušení práva na ochranu súkromného a rodinného života a práva na ochranu zdravia (viď ods. 29 - 31 žaloby). Tieto práva boli porušené v dôsledku skutočnosti, že musel tráviť neprimerane dlhý čas v práci, ktorý čas by nebyť porušovania článku 6 písm. b) Smernice mohol tráviť so svojou rodinou, venovať ho záľubám, blízkym, alebo akokoľvek inak podľa vlastného rozhodnutia.

187. Pokiaľ ide o posudzovanie výšky nároku na náhradu škody z porušenia únioového práva, súd je viazaný vnútroštátnym právnym predpisom len v tom, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy s ujmou, ktorú poškodený v dôsledku porušenia únioového práva nesprávnou transpozíciou smernice utrpel. Je pritom presvedčený, že výška škody (v podobe nemajetkovej ujmy), vypočítaná pri absencii osobitnej právnej úpravy posudzovania jej výšky tak, ako to uplatnil v žalobe, je jednoznačne primeraná a spĺňa požiadavky judikatúry Súdneho dvora, čo napokon potvrdzuje aj doterajšia rozhodovacia prax súdov v sporoch kolegov hasičov, ktorých zastupuje jeho právny zástupca.

188. Ako už bolo uvedené, počas žalovaného obdobia odpracoval celkovo 1736,27 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času. Po vzájomnom porovnaní žalovanej sumy s týmto počtom hodín to potom predstavuje náhradu škody (vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch) vo výške 2,77 EUR za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do služobného času (4,801,88 EUR : 1736,27 hodín = 2,77 EUR/hodina). V súvislosti s výškou žalovanej sumy, ktorá po prepočte resp. pri porovnaní žalovanej sumy s počtom hodín odpracovanej a do pracovného času nezapočítanej určenej služobnej pohotovosti predstavuje sumu 2,77 EUR za hodinu, je potrebné ešte zdôrazniť, že táto suma je takmer rovnaká, ako je priemer minimálnych (!) hodinových miezd v Slovenskej republike pre prvý, t. j. najľahší stupeň náročnosti práce (!!), ktorá za žalované obdobie, ktoré spadá do rokov 2020 – 2023, predstavovala sumu vo výške 3,66 EUR.

189. Aj vzhľadom na porovnanie žalovanej sumy s minimálnymi mzdovými nárokmi je presvedčený, že náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch, zodpovedajúca sume 2,77 EUR za každú hodinu porušovania jeho práv, musí byť považovaná za minimálnu mieru spravodlivého odškodnenia v takomto prípade. Z hľadiska námietok žalovaného o údajnej „neprimeranej výške“ žalovaného

nároku je ešte potrebné si taktiež uvedomiť, že za žiadnu z hodín odslúženej a do pracovného času nezapočítanej určenej služobnej pohotovosti neuplatňuje viac, než sumu zodpovedajúcu maximálne 35% z jeho hodinovej mzdy! Aj z tohto pohľadu nemožno žalovanú sumu v žiadnom prípade považovať za „neprimerane vysokú“ ako to tvrdí žalovaný.

190. Tak ako už zdôraznil, v žalobe priložených výplatných páskach (Dôkaz 3) ako aj prehľadnej tabuľke (Dôkaz 2) sú premietnuté tie isté údaje o počte odslúžených hodín služobnej pohotovosti, ktoré sú evidované vo výpise z Plánu služieb z dochádzkového systému SAP (Dôkaz 4). Za najpodstatnejší údaj je potrebné považovať celkový počet hodín služobnej pohotovosti, ktorý údaj je pritom uvedený aj v každej výplatnej páske (prvý číselný údaj pri položke „Pohotovosť na pracovisku“), ktorý v jeho prípade za celé žalované obdobie predstavuje v súčte 1755,02 hodín všetkých služobných pohotovostí (tzv. určenej + nariadenej služobnej pohotovosti – viď odseky 8 až 10 žaloby), z ktorých žiadna mu nebola započítaná do pracovného (odpracovaného) času. Žalovanú výšku náhrady škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch pritom odvíja len od celkového súčtu hodín tzv. určenej služobnej pohotovosti, ktorú za žalované obdobie odpracoval v rozsahu 1736,27 hodín. Vzhľadom na to, že v dôsledku porušovania únijného práva stratil enormné množstvo voľného času potrebného na regeneráciu fyzických a psychických síl, rozvíjanie vzťahov s rodinou, priateľmi či tráveniu času podľa vlastného rozhodnutia, pričom tento stav trvá dlhoročne a je už nezvrátiteľný, predstavuje len náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch dostatočné odškodnenie takto vzniknutej ujmy. Nerešpektovaním článkov 2 ods. 1 a článku 6 písm. b) Smernice pri rozvrhovaní pracovného času došlo k zásahu do jeho práv na vedenie súkromného, rodinného života ako aj do práva na ochranu zdravia, za ktorý zásah mu podľa jeho názoru úplne legitímne a v súlade s elementárnou spravodlivosťou patrí nárok na primerané odškodnenie.

191. V závere článku VII. vyjadrenia k žalobe žalovaný označuje viaceré rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, v ktorých mali súdy priznať žalobcom hasičom „približne 1.000,- EUR až 2.500,- EUR“. K tomuto je potrebné v prvom rade uviesť, že žalovaný si poukazovaním na ním označené rozhodnutia fakticky sám popiera všetky svoje predchádzajúce tvrdenia a argumenty, ktorými sa formálne snaží spochybniť dôvodnosť žalovaného nároku ako takého. Žalovaný totiž veľmi dobre vie, že neexistuje právoplatné rozhodnutie súdu, ktoré by dalo za pravdu jeho argumentácii o správnej transpozícii Smernice a o tom, že právo na maximálny týždenný pracovný čas podľa článku 6 písm. b) Smernice nie je v reálnych podmienkach výkonu služby hasičov – príslušníkov HaZZ porušované! Skutočnosť o nesprávnej transpozícii Smernice a porušovaní práv ňou priznaných totiž potvrdzujú aj tie „rozhodnutia súdov v obdobných veciach“, na ktoré sám žalovaný poukazuje.

192. V tomto smere poukázal na to, že otázka primeranosti výšky žalovaného nároku vyčísleného presne takým istým spôsobom, ako ho v tomto spore uplatňuje aj on, už bola predmetom posudzovania aj Krajského súdu v Banskej Bystrici, kedy žalovaný podával odvolanie voči žalobám vyhovujúcim rozsudkom Okresného súdu Zvolen a Okresného súdu Banská Bystrica. Senáty odvolacieho súdu sa doposiaľ dominantne stotožňovali aj s dôvodnosťou výšky náhrady škody, ktorá bola vyčísľovaná rovnakým spôsobom, akým to učinil aj on v podanej žalobe. Ním nižšie uvádzané právoplatné rozhodnutia sú aj z hľadiska početnosti na pôde odvolacieho súdu tak dominantné, že ich už je možné legitímne označiť za ustálenú rozhodovaciu prax súdov o takej žalobe, akou je aj jeho žaloba v tomto spore. Samotnému žalovanému, ktorý bol žalovaným aj v nižšie uvedených sporoch, sú tieto rozhodnutia nepochybne známe a je len príznačné, že na žiadne z týchto rozhodnutí pri svojej argumentácii o „rozhodovacej praxi súdov“ nepoukazuje. V tomto smere poukázal na doterajšie rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici v nasledovných veciach vedených pod sp. zn.:
1. 17Co/59/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 18C/15/2021, priznaná suma 3879,45 EUR s prísl.,
2. 14Co/34/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 17C/15/2021, priznaná suma 4196,09 EUR s prísl.,
3. 17Co/16/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 13C/17/2021, priznaná suma 5160,35 EUR s prísl.,
4. 17Co/47/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 19C/13/2021, priznaná suma 3758,36 EUR s prísl.,
5. 16Co/26/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 18C/14/2021, priznaná suma 4335,71 EUR s prísl.,
6. 16Co/11/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 8C/15/2021, priznaná suma 4965 EUR s prísl.,

7. 14Co/36/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 12C/15/2021, priznaná suma 6167,21 EUR s prísl.,
8. 16Co/36/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 17C/17/2021, priznaná suma 4629,59 EUR s prísl.,
9. 16Co/46/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 19C/14/2021, priznaná suma 5520,77 EUR s prísl.,
10. 16Co/53/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 14C/16/2021, priznaná suma 4169,77 EUR s prísl.,
11. 11Co/48/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 10C/15/2021, priznaná suma 5642,41 EUR s prísl.,
12. 11Co/53/2022 v spojení s rozsudkom OS BB sp. zn. 18C/38/2022, priznaná suma 6404,56 EUR s prísl.,
13. 11Co/66/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 16C/3/2023, priznaná suma 5279,95 EUR s prísl.,
14. 11Co/67/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 7C/4/2023, priznaná suma 5334,42 EUR s prísl.,
15. 11Co/78/2023 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 16C/7/2023, priznaná suma 6435,23 EUR s prísl.,

16. 16Co/82/2022 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 15C/15/2021, priznaná suma 3998,69 EUR s prísl.,
17. 14Co/84/2023 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. 7C/3/2023, priznaná suma 4298,79 EUR s prísl.,
18. 14Co/88/2023 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 16C/6/2023, priznaná suma 6265,33 EUR s prísl.,
19. 14Co/65/2023 v spojení s rozsudkom OS ZV sp. zn. 17C/16/2021, priznaná suma 6506,40 EUR s prísl.

20.13Co/61/2023 v spojení s rozsudkom OS BB sp. zn. 20C/77/2022, priznaná suma 5543,76 EUR s prísl.

193. K námietke premlčania
Žalovaný taktiež vzniesol námietku premlčania, ktorú však rovnako považuje za nedôvodnú. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít jednoznačne vyplýva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, na ktorú ustanovenie odkazuje aj žalovaný.

194. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 2Cdo 194/2011 zo dňa 27.11.2012, publikovanom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod R 54/2014 k tomuto judikoval: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.“

195. Žalovaný teda síce správne poukazuje na to, že premlčacia doba je tu 3 ročná, avšak už zjavne opomína, že začiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. V tomto prípade žiaden z čiastkových nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy premlčaný nie je, a to práve vzhľadom na okamih vzniku jednotlivých zásahov, ktorými bolo postupne zasahované do jeho osobnostných práv.

196. Už v žalobe (viď odsek 35 žaloby) podrobne a v súlade s už ustálenou rozhodovacou praxou súdov v obdobných sporoch akým je tento odôvodnil, že jednotlivé dielčie nároky na náhradu škody (vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch) v takýchto prípadoch vznikajú za každý mesiac osobitne a odvíjajú sa od splatnosti mzdy za jednotlivé mesiace žalovaného obdobia. K ujme na jeho osobnostných právach dochádzalo každým mesiacom za žalované obdobie (august 2020 – jún 2023 vrátane) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice, pričom toto porušovanie Smernice nebolo kompenzované v jeho služobnom plate za každý príslušný mesiac. Služobný plat hasičov je splatný 10. dňom mesiaca za predchádzajúci mesiac. Ak by táto ujma utrpená v daný mesiac bola kompenzovaná v jeho služobnom plate za daný mesiac, škoda by bola takto nahradená

a nebolo by potrebné domáhať sa jej v tomto súdnom konaní. Žalovaný takto formulovanú námietku premlčania vznáša úplne pravidelne napriek tomu, že z rozhodovacej praxe najmä odvolacích súdov musí byť vedomý jej nedôvodnosti. V tomto smere je možné poukázať napr. na nasledovný právny názor odvolacieho súdu:
„84. Súd prvej inštancie správne ustálil začiatok plynutia premlčacej doby na dátum splatnosti mzdy žalobcu, pretože tento okamih sa viaže na moment vzniku nemajetkovej ujmy. Skutočnosť, že dátum splatnosti mzdy súčasne vo všeobecnosti súvisí tiež so mzdovými nárokmi žalobcu ako hasiča vo vzťahu k jeho služobnému úradu, je okolnosť nesúvisiaca s posúdením námietky premlčania, pokiaľ ide o predmetný nárok.
85. V predmetnej veci, vzhľadom na povahu nároku, žalobcovi vznikla nemajetková ujma každý mesiac potom, čo v priamej súvislosti s porušením jeho práva, jeho ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše o 35%. Rozhodujúcim momentom vzniku tejto ujmy je preto 10. deň každého nasledujúceho mesiaca rozhodnej doby, ktorý sa v tomto prípade zhoduje s výplatným termínom."

197. Okrem vyššie uvedených skutočností týkajúcich sa posudzovania premlčania je potrebné taktiež uviesť, že pri porušovaní maximálneho týždenného pracovného času je možné konštatovať presah až po zistení, o koľko bol maximálny prípustný počet hodín v tom - ktorom mesiaci prekročený. V danom prípade sú počet odpracovaných hodín, fond pracovného času, počet hodín pohotovosti a ostatné údaje ohľadne pracovného času, zistiteľné až po reálnom odpracovaní všetkých hodín v danom mesiaci, o ktorých sa dozvedel najskôr z výplatných pások vyhotovených jeho služobným úradom vždy k 10. dňu mesiaca nasledujúceho po reálne odpracovaných hodinách. Tu je však zároveň potrebné opätovne poukázať aj na žalobou uplatnený spôsob výpočtu výšky žalovaného nároku a v tejto súvislosti na skutočnosť, že na uplatnenie tohto nároku bolo nevyhnutné vedieť nielen presný rozsah údajov o jeho pracovnom čase, ale zároveň poznať aj presné údaje o vyplatenom služobnom plate za daný mesiac. Bez toho, aby mal k dispozícii údaje uvedené vo výplatnej páske (mzdovom liste) od jeho služobného úradu a zároveň mal aj uhradenú mzdu za daný mesiac, by totiž nemohol prepočítať, v akom rozsahu bol maximálny pracovný čas prekročený, aký počet hodín služobnej pohotovosti mu nebol započítaný do pracovného času, aký bol jeho fond pracovného času za daný mesiac, aká bola jeho hodinová mzda a napokon práve vzhľadom na uplatnený spôsob výpočtu žalovaného nároku by ani nevedel tento nárok nielen vyčísliť, ale zároveň ani dôkazne preukázať. Možnosť uplatnenia tohto nároku na súde a tým aj otázku premlčania je teda podľa názoru nutné vnímať aj v uvedených súvislostiach.

198. Vzhľadom na uvedené má za to, že vznik nároku na náhradu ujmy, ktorá mu v dôsledku porušovania Smernice vznikla a ktorú možno vyčísliť spôsobom tak, ako ho uplatnil v žalobe, je z hľadiska času, kedy si toto právo mohol po prvýkrát uplatniť na súde, potrebné viazať na moment, kedy mu zo strany žalovaného nebolo kompenzované porušenie jeho osobnostných práv v služobnom plate za daný mesiac. Deň splatnosti jeho služobného platu, ktorý mu prináležal za príslušný mesiac, v ktorom dochádzalo k porušovaniu jeho osobnostných práv je preto dňom, kedy sa po prvýkrát (a to každý mesiac v žalovanom období) prejavila (čiastková) ujma resp. škoda, ktorá mu vznikla za ten - ktorý mesiac porušovania jeho osobnostných práv. Zároveň až v tomto čase (t. j. v deň splatnosti služobného platu) bolo možné zistiť časový rozsah a finančné vyjadrenie rozsahu porušenia jeho osobnostných práv.

199. V tomto prípade si žalovaný nárok (resp. jeho jednotlivé dielčie nároky podľa mesiacov) uplatnil počnúc splatnosťou služobného platu (mzdy) za mesiac august 2020, kedy o rozsahu prekročenia maximálneho týždenného pracovného času, ako aj o výške prípadnej adekvátnej náhrady za nezapočítané hodiny odpracovanej služobnej pohotovosti, sa dozvedel v deň splatnosti služobného platu za tento mesiac, ktorá nastala dňa 10.09.2020. Žalobu v tejto veci podal a doručil súdu elektronicky dňa 04.09.2023, teda v rámci všeobecnej 3 ročnej premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Žiaden z čiastkových nárokov za jednotlivé mesiace, teda ani za mesiac august 2020, ktorého sa fakticky týka žalovaným vznesená námietka premlčania, premlčaný nie je. Vzhľadom na uvedené skutočnosti presvedčený, že žalovaným vznesená námietka premlčania je v celom rozsahu nedôvodná.

200. K námietke miestnej nepríslušnosti
Žalovaný vzniesol vo vyjadrení k žalobe aj námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec na konanie v tomto spore, čo odôvodňuje tým, že pokiaľ namieta nesprávnu transpozíciu a aplikáciu smernice, má podľa neho túto vykonať ústredný orgán štátnej správy. Podľa žalovaného je miestne príslušným v danej veci súd, v ktorého obvode má Ministerstvo vnútra SR, ako ústredný orgán štátnej správy, svoje sídlo. Žalovaný preto vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti tunajšieho súdu a

navrhuje, aby bola vec podľa § 43 ods. 1 CSP postúpená na „Okresný súd Bratislava I“ (pozn. - po zmene súdnej mapy teda zrejme na Mestský súd Bratislava IV). Žalovaným vznesenú námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec považuje za jednoznačne nedôvodnú. Predpokladajúc, že žalovaný bude namietať údajnú miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu tak, ako ju v minulosti pravidelne vznášal v takýchto sporoch (za posledné roky v drvivej väčšine prípadov neúspešne, k tomu viď nižšie), už v článku I. ods. 3 žaloby odôvodnil, prečo je na prejednanie tohto sporu miestne príslušným (aj) Okresný súd Lučenec. V územnom obvode tunajšieho súdu vykonáva služobnú činnosť a práve tu nastala skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody z porušenia únioného práva.

201. Pokiaľ žalovaný namieta, že Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu Smernice má svoje sídlo aktuálne v obvode Mestského súdu Bratislava IV. (vzhľadom na funkčnú príslušnosť súdu po zmene súdnej mapy) a preto má byť len tento súd miestne príslušným na konanie o tejto žalobe, k tomu uviedol, že v tomto konkrétnom spore nejde o implementáciu únioného práva (Smernice 2003/88/ES) do právneho poriadku Slovenskej republiky všeobecne, ale ide o konkrétne použitie predmetnej, nesprávne implementovanej smernice, v jeho individuálnom prípade! V tomto spore si uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorú mu žalovaný spôsobil v dôsledku porušenia únioného práva prostredníctvom nesprávnej transpozície predmetnej Smernice do jeho vnútroštátneho právneho poriadku. Nesprávna transpozícia Smernice mala za následok nerešpektovanie únioného práva, ktoré mu ako jednotlivcovi Smernica zaručuje, čo sa prejavilo v nerešpektovaní práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas, pričom v dôsledku tejto skutočnosti mu vznikla škoda, ktorú si v tomto konaní uplatňuje a za ktorú jednoznačne zodpovedá žalovaný.

202. V zmysle uvedeného, ak si teda ako žalobca v súlade s § 19 písm. b) CSP pri miestnej príslušnosti danej na výber zvolil ako miestne príslušný súd Okresný súd Lučenec, bola tým v súlade so zákonom založená miestna príslušnosť tunajšieho súdu. Skutočnosti zakladajúce miestu príslušnosť tohto súdu tu boli dané už v čase začatia konania a v zmysle zásady perpetuatio fori miestna príslušnosť súdu trvá od jeho začatia až do právoplatného skončenia konania (§ 36 ods. 2 CSP). Ak by však aj odhliadli od skutočností zakladajúcich miestnu príslušnosť z dôvodu aplikácie § 19 písm. b) CSP, tak (ako už uvádza v samotnej žalobe), miestna príslušnosť je tu bez ďalšieho daná aj podľa § 17 CSP. Miestna príslušnosť Okresného súdu Lučenec na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu je tak nepochybne daná.

203. V nadväznosti na uvedené na tomto mieste zdôraznil, že s otázkou miestnej príslušnosti súdu na konanie v sporoch, akým je tento spor, sa už mnohokrát vysporiadal Krajský súd v Bratislave. Tento nadriadený súd v prípadoch, ak aj niektoré súdy prvej inštancie vyhoveli žalovaným vznesenej námietke miestnej nepríslušnosti a vec postúpili na konanie (v tom čase) Okresnému súdu Bratislava I (ktorý s postúpením správne nesúhlasil) opakovane rozhodol, že miestne príslušným je aj ten súd, v ktorom konkrétny hasič – žalobca vykonáva služobnú činnosť, pretože na tomto mieste sa stala skutočnosť ktorá zakladá uplatnený nárok na náhradu škody a preto si žalobca v súlade s § 19 písm. b) CSP môže zvoliť na podanie žaloby aj takto určený súd (tzv. miestna príslušnosť daná na výber).

204. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má za to, že neexistuje žiadny právny dôvod, pre ktorý by mal vzhľadom na uvedené tunajší súd námietke žalovaného vyhovieť. Vyhovenie nedôvodnej námietke miestnej nepríslušnosti súdu a postúpenie sporu na de iure miestne nepríslušný súd – Mestský súd Bratislava IV, by spor nedôvodne predĺžilo, jemu ako žalobcovi by tým podstatne sťažilo prístup k súdu a malo by tak negatívny vplyv na možnosť realizácie jeho procesných práv bez toho, aby na to existoval zákonný dôvod. S poukazom na uvedené skutočnosti považuje za nepochybné, že žalovaným vznesená námietka miestnej nepríslušnosti je zjavne nedôvodná, preto žiada, aby Okresný súd Lučenec na túto námietku v súlade s § 42 CSP neprihliadal, spor prejednal a vo veci rozhodol.

205. Žalovaný sa k žalobe písomne vyjadril podaním doručeným súdu dňa 14.11.2023 a žiadal, aby súd konanie zastavil a v prípade, že sa súd nestotožní s námietkami žalovaného, aby žalobu zamietol.

206. Z článku 1 ods. 2 Smernice 2003/88/ES vyplýva vecná pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá v článku 1 ods. 2 definuje okruh vzťahov, na ktoré sa má Smernica 2003/88/ES aplikovať. Otázka osobnej pôsobnosti, t. j. určenia jednotlivých odvetví činnosti, na ktoré sa má Smernica 2003/88/ES vzťahovať je upravená v článku 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES a článku 1 ods. 4 Smernice 2003/88/ES.

207. Podľa článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS, cit.: „Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).“

208. Podľa článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS, cit.: „Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.“

209. Z vyššie uvedeného možno vyvodiť záver, že rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Inak povedané, Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak ako to tvrdí žalobca.

210. Podľa názoru žalovaného preto štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť, (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.). Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS.

211. Žalovaný má za to, že žalobca si nesprávne vykladá pôsobnosť Smernice, nakoľko podľa jeho názoru sa Smernica nevzťahuje na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Rozsah pôsobnosti Smernice stanovuje článok 1 ods. 3, podľa ktorého táto Smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 Smernice 89/391/EHS. Smernica Rady 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 stanovuje, že Smernica 89/391/EHS sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Z dikcie daného článku vyplýva, že ide len o exemplifikatívny a nie taxatívny výpočet činností, ktoré možno označiť ako osobitné činnosti verejných služieb. Žalovaný má za to, že štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. Z tohto dôvodu žalobcovi nemohla vzniknúť škoda, nakoľko ustanovenia Smernice sa na neho nevzťahujú a teda nie je splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu.

212. Z § 12 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva, z § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z., z § 8 ods. 1, § 12 ods. 1 zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme vyplýva, že Hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranárskych činností. Z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa Smernica nevzťahuje. Inak povedané v súčasnosti iné zložky (okrem Hasičského a záchranného zboru), ktorým by boli zverené činnosti služieb civilnej ochrany neexistujú. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda.

213. K nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného:
Žalobu pre nestransponovanie Smernice, resp. pre nesprávnu transpozíciu smernice môže podať:

1. Európska Komisia na Súdny dvor Európskej únie (ďalej len ako „SDEÚ“),
2. Fyzická / právnická osoba, ktorá bola týmto priamo dotknutá, t. j. došlo k porušeniu / poškodeniu jej práv a to na vnútroštátny súd členského štátu Európskej únie.
Žalobca však nezažaloval svojho zamestnávateľa, ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor, čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného, teda v jeho pasívnej vecnej legitimácii. Navyše, ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad Smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza. Žalovaný v tomto prípade podotýka, že žalobca za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátane tých hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený Smernicou, mu boli riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno. Ak má žalobca za to, že Smernica nebola v jeho prípade správne použitá, žalovaný namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie z dôvodu, že táto mu nie je daná.

214. Podľa názoru žalovaného sa miera zodpovednosti za prípadný vznik škody musí medzi dvomi samostatnými subjektmi (Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom) rozlišovať. Nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Žalovaný má za to, že Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru než, že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia Smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako dvoch samostatných subjektov je tu ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného.

215. K transpozícii relevantných článkov Smernice 2003/88/ES:
Smernica 2003/88/ES v zásade ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, pokiaľ ide o doby denného odpočinku, prestávok v práci, týždenného odpočinku, maximálneho týždenného pracovného času, ročnej dovolenky a aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Smernica upravujúca minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného zákonom č. 315/2001 Z. z., čo je uvedené aj v transpozičnej prílohe č. 4 zákona pod bodom 6. Žalobca konštatuje, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii Smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., podľa ktorého sa podľa žalobcu doba služobnej pohotovosti nezapočítava do týždenného pracovného času hasičov. Podľa žalovaného však takéto tvrdenia žalobcu nie sú opodstatnené.
216. Transpozícia článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES:
Podľa článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES, cit.: „Na účely tejto smernice platia tieto definície: „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou;“
V zmysle článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je teda pracovným (služobným) časom akýkoľvek čas, počas ktorého zamestnanec pracuje podľa pokynov zamestnávateľa1 a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade so vnútroštátnymi právnymi predpismi. Do služobného času teda spadá samotný výkon pracovných úloh na pracovisku na základe pokynov zamestnávateľa ako aj zdržiavanie sa na pracovisku k dispozícii zamestnávateľa na základe jeho nariadenia, napr. vo forme pracovnej pohotovosti. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je totiž rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu „pracovný čas“ aj v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Tieto povinnosti je preto potrebné považovať za výkon činnosti tohto pracovníka. Pracovný čas teda v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti Súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa.

217. Zmysel článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v štvrtej hlave zákona č. 315/2001 Z. z. v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku.
Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., cit.: „Služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu."
Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., cit.: „Služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov."
Podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z., cit.: „Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni."
Podľa § 86 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z., cit.: „Za služobný deň podľa odseku 2 sa považuje deň, v ktorom príslušník podľa rozvrhu služobného času vykonáva štátnu službu."
Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., cit.: „Služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času."

218. Predmetné ustanovenia teda definujú služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. ďalej jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona č. 315/2001 Z. z. a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona č. 315/2001 Z. z.

219. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale ako už bolo uvedené vyššie, svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.). Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Žalobca zrejme v tejto súvislosti opomenul, že ním citované ustanovenia zákona, najmä § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1, rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.) a slová v § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.3 len vystihujú časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času.
220. Žalovaný súčasne poukazuje aj na článok 15 Smernice 2003/88/ES4, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporuje aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2019 – 2020 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2019 – 2020"), Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2021"), Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2022 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2022") a Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2023 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2023") (ďalej Kolektívna zmluva 2019 – 2020, Kolektívna zmluva 2021, Kolektívna zmluva 2022, Kolektívna zmluva 2023 spolu len ako „Kolektívne zmluvy"), ktoré vo väzbe na citované ustanovenia zákona rozvrhuje služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť.

221. Explicitnejšie rozlíšenie jednotlivých častí služobného času je upravené v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby" ods. 1 Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020, ďalej v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby" ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, kde sa taktiež uvádza, cit.: „Pre

príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 17 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 7 hodín v jednej 24 hodinovej zmene.“, v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022 a ďalej v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2023, kde sa taktiež uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 8 hodín v jednej 24 – hodinovej zmene.“ Vzhľadom na uvedené žalovaný má za to, že vyššie uvedené ustanovenia § 85, § 91, § 92 zákona č. 315/2001 Z. z., ako aj ustanovenia Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020 (čl. 3), Kolektívnej zmluvy 2021 (čl. 3), Kolektívnej zmluvy 2022 (čl. 3) a Kolektívnej zmluvy 2023 (čl. 3) plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES.

222. Transpozícia článku 6 Smernice 2003/88/ES:
Kritériá pre limity pracovného času ustanovuje článok 6 Smernice 2003/88/ES s názvom „Maximálny týždenný pracovný čas.“
Podľa článku 6 Smernice 2003/88/ES, cit.: „členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi; b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.“
Podľa článku 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES, cit.: „členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.“
Podľa článku 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES, cit.: „V súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8, a 16: a) v prípade činností, keď pracovisko pracovníka a jeho bydlisko sú od seba vzdialené, vrátane práce na otvorenom mori, alebo keď sú rôzne pracoviská pracovníka od seba vzdialené; b) v prípade bezpečnostných a dozorných činností, ktoré si vyžadujú trvalú prítomnosť s cieľom ochrany majetku a osôb, najmä v prípade strážnikov a dozorcov alebo bezpečnostných firiem.“
Smernica 2003/88/ES pripúšťa výnimku zo stanoveného limitu za dodržania nasledujúcich kumulatívnych podmienok:
- písomný súhlas zamestnanca s výkonom práce nad zákonom a smernicou povolený maximálny limit počtu hodín5,
- zamestnávateľ vedie aktuálne záznamy o všetkých zamestnancoch, ktorí vykonávajú takúto prácu a poskytne na požiadanie informáciu o prípadoch, kedy zamestnanci dali súhlas k práci presahujúcej 48 hodín v dobe 7 dní, čo sa vypočíta ako priemer za referenčné obdobie,
- zamestnávateľ dodržiava všetky všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia zamestnancov pri práci,
- žiadnemu zamestnancovi nevznikne zo strany zamestnávateľa ujma za to, že nie je ochotný súhlasiť s vykonávaním takejto práce.

223. Podľa Smernice 2003/88/ES teda priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica 2003/88/ES tiež umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice 2003/88/ES stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v Kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch), kde z objektívnych dôvodov nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Zákon č. 315/2001 Z. z. upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne v zmysle § 85 zákona č. 315/2001 Z. z. Podľa § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne.

224. Ako vyplýva z ustanovenia § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. môže byť služobný čas hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne. Pri nerovnomernom rozvrhnutí však nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. V zmysle Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020 ako aj Kolektívnej zmluvy 2021, či Kolektívnej zmluvy 2022 hasiči vykonávajúci štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo služobný čas rozvrhnutý na 17 hodín/ 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7/8 hodín v jednej 24 hodinovej zmene v zmysle vyššie citovaného čl. 3 ods. 1 Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020, čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022 a čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2023.

225. Žalovaný dáva do pozornosti súdu rozsudky Súdneho dvora vo veciach E./XX (bod 42), E./ XX (bod 58) a E./XX (bod 35), v zmysle ktorých sa na spôsob odmeňovania pracovníkov za čas pracovnej pohotovosti nevzťahuje Smernica 2003/88/ES, ale relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva. Čo sa týka referenčného obdobia, tak nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. Uvedené referenčné obdobie však neodporuje tomu, aby bolo dodržané zákonné ustanovenie 40 hodín priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transponované v článku 6 Smernice 2003/88/ES správne.

226. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

227. Právny názor žalovaného
Právna úprava plánovania služobného času žalobcu je obsiahnutá v ustanoveniach § 85–§ 94 zákona č. 315/2001 Z. z. Žalobca od svojho nástupu vykonáva štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom v súlade s § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. tak, aby dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch nebola vyššia ako 18 hodín. Na dĺžku služobného času nadväzuje služobná pohotovosť tak, aby celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúca určená služobná pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby bola najviac 24 hodín v služobnom dni.

228. Služobné dni žalobcu sú vopred plánované. S plánovaným rozvrhom služobného času je žalobca každý mesiac oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca počas svojho pôsobenia v Hasičskom a záchrannom zbore nijakým spôsobom nenamietal rozvrh služobného času (písomne ani ústne) a teda žalovaný má za to, že svoj súhlas s rozvrhnutím služobného času vyjadril (okrem podpisu plánu výkonu služieb) aj konkludentne tak, že konal podľa plánovaného rozvrhnutia služobného času, na výkon práce sa vždy riadne a včas dostavil a služobný úrad nemal pochybnosti o tom, že s takýmto rozvrhnutím služobným časom súhlasí. O spokojnosti s rozvrhom služobného času svedčí aj skutočnosť, že žalobca nikdy neprejavil záujem o preradenie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým služobným časom.

229. V súlade s Pokynom prezidenta Hasičského a záchranného zboru č. 35/2012 o vnútornej organizácii Hasičského a záchranného zboru na operatívno-technickom úseku v znení neskorších predpisov a kolektívnou zmluvou vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na daný rok, žalobca vykonával: v rokoch 2020 a 2021 štátnu službu na pracovisku v rámci 24 hodinovej služby v rozsahu 17 hod. výkon štátnej služby a 7 hodín služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby; v roku 2022 a 2023 štátnu službu na pracovisku v rámci 24 hodinovej služby v rozsahu 16 hod. výkon štátnej služby a 8 hodín služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby. Počas služobnej pohotovosti na pracovisku je žalobca fyzicky prítomný v mieste výkonu

štátnej služby, pričom tento čas je určený na oddych a odpočinok. Žalobca počas služobnej pohotovosti nemá určené činnosti ktoré má vykonávať a nie sú naňho kladené žiadne úlohy; s výnimkou vyhláseného výjazdu, kedy má prerušenú služobnú pohotovosť a má riadne platený výkon štátnej služby nadčas. Nemožno teda uvádzať, že žalobca strávil všetky hodiny služobnej pohotovosti výkonom štátnej služby. 230. Na služobný pomer príslušníka Hasičského a záchranného zboru sa vzťahujú aj iné predpisy (napr. zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), či kolektívne zmluvy, pričom z týchto predpisov pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vyplýva viacero výhod z oblasti sociálneho zabezpečenia či zdravotnej starostlivosti (dovolenka nad rámec zákonnej úpravy, ďalšie služobné voľno priznané z kolektívnej zmluvy, každoročné rekondičné pobyty (bez odpočtu dovolenky), náhradné voľno za prácu vo sviatok, pravidelné lekárske prehliadky), vďaka čomu čerpajú ďaleko viac voľna ako pracovníci vykonávajúci prácu v inom odvetví.

231. Žalobca opomenul uviesť, že v Smernici sa stanovuje maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín, avšak tento limit je priemer, ktorý možno vypočítať za referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace. Taktiež navrhol zobrať do úvahy a zohľadniť špecifické požiadavky na činnosť Hasičského a záchranného zboru. Príslušníci sú chránení pred nepriaznivými účinkami spôsobenými nadmerne dlhým pracovným časom a nedostatočným odpočinkom práve vyššie spomínanými zákonnými úpravami vyplývajúcimi z osobitného prepisu o sociálnom zabezpečení a z kolektívnej zmluvy, ktoré majú za následok, že nie je prekračovaný stanovený maximálny pracovný čas určený v Smernici. Smernica určuje maximálny týždenný pracovný čas, ktorý vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Článok 2 ods. 1 smernice definuje pracovný čas ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou. Žalovaný má za to, že na účely Smernice treba do maximálneho času ustanoveného Smernicou započítavať iba čas, ktorý žalobca pracuje, tzn. je na pracovisku, služobnej ceste, prípadne na školení. Do maximálneho času pre účely dodržiavania maximálneho týždenného času určeného smernicou nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá náhradné voľno, dovolenku, dodatkovú dovolenku, PN-ku, OČR-ku, lekára, otcovskú dovolenku, alebo je na rekondičnom pobyte (benefit pre príslušníka; s účinnosťou od 01.01.2023 je možné vykonať rekondičný pobyt aj formou aktívneho odpočinku doma), pretože počas tohto času žalobca nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa ani nevykonáva činnosti vyplývajúce z jeho popisu služobných činností. Preto nemožno takto strávený čas zarátavať do maximálneho týždenného pracovného času.

232. K nároku na náhradu škody:
Pokiaľ by napriek vyššie uvedenej argumentácii súd dospel k názoru, že odchylná úprava nie je možná, tak žalovaný poukazuje na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Európskej únie. Tieto podmienky sú definované nasledovne:
1. cieľom porušenej právnej normy Európskej únie je priznať jednotlivcom práva
2. porušenie práva je dostatočne závažné a
3. medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.

233. Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. V prvom rade žalovanému nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaný chce zdôrazniť, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak v zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t. j. žalobcu. To znamená, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, ale iba na základe pokynu svojho zamestnávateľa. V zhrnutí to znamená, že žalobca nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nie len za

vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícií.

234. Žalobca mal možnosť sa pred nástupom na vykonávanie štátnej služby v Hasičskom a záchrannom zbore oboznámiť so všetkými podmienkami výkonu služby a to jednak z voľne prístupných zdrojov na internete (stránky MV SR, príslušného krajského riaditeľstva HaZZ, zbierka právnych predpisov) ako aj na informatívnom pohovore v rámci prijímacieho konania podľa § 20 zákona č. 315/2001 Z. z., ktoré zabezpečuje príslušné personálne oddelenie centra podpory. Z uvedeného vyplýva, že žalobca vopred vedel o platových podmienkach, o služobnej pohotovosti a služobnom čase ako aj o ďalších právach a povinnostiach, ktoré sa na príslušníka s nerovnomerným rozvrhnutím služobného času vzťahujú a akceptoval ich bez výhrad zložením služobnej prísahy ako podmienky vzniku služobného pomeru príslušníka. Dovolávanie sa neskoršieho porušenia osobnostných práv príslušníka spočívajúcich v ochrane zdravia, psychickej a telesnej integrity, nedostatku primeranej doby na odpočinok, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život vyznie v kontexte vyššie uvedeného ako účelové a kontraproduktívne konanie zo strany žalobcu.

235. Pokiaľ súd, napriek všetkým doteraz uvedeným skutočnostiam, dospeje k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Súdny dvor vo svojom rozsudku v spojených veciach E./XX I. XX/XX H. J. B. uviedol, cit.: „Zvlášť je vhodné upresniť, že na účel stanovenia škody, za ktorú možno priznať náhradu, môže vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. V súlade so všeobecnou zásadou spoločnou pre právne poriadky členských štátov musí poškodená osoba preukázať primeranú snahu obmedziť rozsah škody, inak jej hrozí, že škodu bude znášať sama.“ (bod 84 a 85 rozsudku). V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C- XX/XX H. J. B. (bod 84) by mal teda vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný by chcel zdôrazniť, že žalobca žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Z vyššie uvedeného dôvodu nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah.

236. Žalobca je zaradený v zmenovej službe ako je uvedené v jeho personálnom rozhodnutí (oznámení o sume a zložení služobného platu). Čl. 3 ods. 1 Pokynu prezidenta Hasičského a záchranného zboru o vnútornej organizácii Hasičského a záchranného zboru na operatívno-technickom úseku č. 35/2012 v znení neskorších predpisov stanovuje začiatok výkonu služby žalobcu na úseku požiarnej ochrany od 07:00 hod. do 07:00 hod. nasledujúceho dňa. Z tohto ustanovenia ako aj z § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. vyplýva, že príslušníci zaradení na tomto úseku vykonávajú svoje služobné činnosti nerovnomerne v 24 hodinových cykloch, pričom ide o výkon služobných činností a na výkon služby nadväzuje bezprostredne služobná pohotovosť upravená v § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. Počas tejto pohotovosti sú príslušníci fyzicky prítomní v mieste výkonu štátnej služby, ale tento čas je určený na oddych a odpočinok. V prípade prerušenia pohotovosti (to znamená až v prípade nutného zásahu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru) sa aplikuje § 91 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. a vzniká príslušníkom Hasičského a záchranného zboru nárok na nadčas.

237. Z vyššie uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že pre bezpečnosť občanov na úseku požiarnej ochrany je potrebné, aby bola na tento účel zabezpečená 24 hodinová služba, 7 dní v týždni počas celého roka a teda príslušníci Hasičského a záchranného zboru musia byť k dispozícii od 07:00 hod. do 07:00 hod. nasledujúceho dňa. Pričom však ale aj počas služobnej pohotovosti v mieste výkonu štátnej služby majú určený čas na oddych a odpočinok. Počas služobnej pohotovosti sa môže príslušník venovať aj inej činnosti ako práci, ktorú vykonáva len na základe pokynu zamestnávateľa. Príslušníkovi patrí aj odmena za to, že v prípade potreby je k dispozícii. Z vymedzeného charakteru času služobnej pohotovosti žalovaný má za to, že nemožno služobnú pohotovosť započítavať do odpracovaného služobného času.

238. Podľa čl. 3 ods. 2 Pokynu riaditeľa Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici č. 28/2021 o vedení dokumentácie výkonu štátnej služby pre spracovanie služobných

príjmov príslušníkov a o vedení dokumentácie výkonu práce pre spracovanie platov zamestnancov sa „rozvrh spracúva tak, aby s ním bol príslušník oboznámený minimálne tri dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca. V prípade, ak príslušníka nie je možné oboznámiť s rozvrhom osobne, oboznámenie sa vykoná telefonicky prostredníctvom nahrávanej telefonickej linky, pričom príslušník dodatočne potvrdí oboznámenie svojim podpisom s uvedením dátumu podpísania na vytlačenom rozvrhu. Vo výnimočných prípadoch môže nadriadený určiť nástup na výkon štátnej služby aj v čase kratšom ako tri dni pred plánovaným nástupom na vykonávanie štátnej služby, pričom podmienky na oboznámenie príslušníka sa vzťahujú primerane.“ Z uvedeného vyplýva, že s plánmi služieb bol žalobca vždy riadne oboznámený a s ich plánovaním súhlasil.

239. Z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci E./XX (bod 98) vyplýva, že článok 2 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Vzhľadom na uvedené má žalovaný za to, že žalobca, z hľadiska odmeny vyplatenej v predmetnom období za vykonanú štátnu službu, nebol na svojich právach ukrátený.

240. Žalovaný podotýka, že samotný žalobca ani netvrdí v žalobe, že by tento zásah sa negatívne odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či to, že by mal negatívny dopad na jeho zdravotný stav. Žalobca v žalobe žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalovaný opakovane uvádza, že žalobca nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a napriek tomu mu zamestnávateľ vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nielen za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Zákon č. 315/2001 Z. z. v § 88 ods. 1 stanovuje, že služobný úrad je povinný rozvrhnúť služobný čas tak, aby príslušník mal medzi koncom služobného dňa a začiatkom nasledujúceho služobného dňa nepretržitý odpočinok aspoň 12 hodín a raz za týždeň nepretržitý odpočinok v trvaní aspoň 32 hodín a podľa § 89 ods. 1 je služobný úrad povinný rozvrhnúť služobný čas tak, aby všetci príslušníci mali raz týždenne dva po sebe nasledujúce dni nepretržitého odpočinku, ktoré musia pripadať na piatok a sobotu alebo sobotu a nedeľu, alebo na nedeľu a pondelok. Zároveň z Kolektívnych zmlúv vyplývajú pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru viaceré výhody medzi ktoré patrí aj zvýšenie dovolenky nad rozsah ustanovený zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Vymenovali len niektoré z prostriedkov ochrany, ktoré zákon a Kolektívne zmluvy garantujú príslušníkom Hasičského a záchranného zboru a ktoré poskytujú dostatočný priestor pre odpočinok príslušníkov a pre venovanie sa ich rodinnému životu.

241. Žalovaný uvádza k spôsobu a výpočtu výšky náhrady škody vypočítanej žalobcom v žalobe, že žalobcom uplatňovaný nárok skôr predstavuje mzdový nárok.

242. V tejto súvislosti má žalovaný rovnako za to, že tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je veľmi mätúci a predstavuje teda skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody formou doplatku podľa ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. V tomto prípade treba podotknúť, ak žalobca postupuje vo výpočte „nemajetkovej ujmy“ podľa zákona č. 315/2001 Z. z., žalobca žiada akési odškodnenie vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody vo forme doplatku (mzdový nárok) a nie nemajetkovú ujmu.

243. Na podporu svojich tvrdení žalovaný uvádza, že v obdobnom spore Okresný súd Michalovce v rozsudku sp. zn. 7C/1/2022 zo dňa 02.11.2022 uviedol, že cit.: „K žalobcom uplatnenej výške škody súd považuje za potrebné predovšetkým uviesť, že výpočet jej výšky, na základe ktorého si žalobca žalovanú sumu uplatnil, je mätúci vzhľadom na povahu uplatneného nároku (vychádzajúc z odôvodnenia žalobného petitu), pretože žalobca neuplatnil na súde mzdový nárok. Akékoľvek matematické výpočty vychádzajúce z výšky mzdy, resp. doplatku peňažnej náhrady, preto neboli pre súd vodidlom pre stanovenie výšky nároku.“

244. Podstatou Smernice je priznať práva v dôsledku prekročenia priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času, žalobca však tvrdí, že požaduje náhradu škody za všetky odslúžené hodiny služobnej pohotovosti, aj keď je zrejmé, že k vzniku nemajetkovej ujmy podľa Smernice môže dôjsť len prekročením 48-hodinového týždenného limitu, a teda nie každou hodinou odslúženej

pohotovosti. Žalobca teda neodvodzuje svoj nárok z porušenia Smernice, ale podľa jeho nedostatočného ohodnotenia služobnej pohotovosti.

245. Nemajetková ujma žalobcovi však mohla vzniknúť až konkrétnym porušením ustanovení predmetnej Smernice a len v rozsahu tohto porušenia. Žalobca si uplatnil mzdový nárok vydávajúc ho za nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku údajného porušenia Smernice.

246. Ani žalobca v tomto prípade nepreukázal, kedy a v akom rozsahu pracoval nad limit 48 hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho zo Smernice a taktiež žiadnym spôsobom žalobca nepreukázal aká ujma žalobcovi v dôsledku toho mala vzniknúť. Žalovaný opätovne zdôrazňuje, že predmetom žalobcom podanej žaloby nie je porušenie Smernice, ale jednoznačne mzdový nárok, nakoľko žalobca podanou žalobou požaduje doplatiť rozdiel vo vyplácanej mzde počas služobnej pohotovosti. Žalobca teda vydávaním svojho nároku za nemajetkovú ujmu údajne vzniknutú porušením Smernice maskuje svoje mzdové nároky. Z uvedeného dôvodu žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný subjekt, nakoľko mzdových nárokov je možné domáhať sa len od žalobcovho služobného úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a nie žalovaný Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

247. Žalovaný považuje žalobu žalobcu za nekonkrétnu a zmätočnú, nakoľko žalovanému nie je jasné, čoho sa žalobca podanou žalobou domáha. Žalovaný touto cestou namieta aj spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času počas žalovaného obdobia zo strany žalobcu. Žalobca na strane 5 žaloby uvádza, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia dosiahol 50,21 hodín týždenne. Následne žalobca v žalobe na stranách 29 až 32 špecifikuje priemerný týždenný pracovný čas za každý jeden kalendárny rok (za rok 2020 uvádza 51,42 hodín, za rok 2021 uvádza 48,30 hodín, za rok 2022 uvádza 50,64 hodín a za rok 2023 uvádza 50,50 hodín). V tejto súvislosti žalovaný uvádza, že článok 16 Smernice 2003/88/ES umožňuje pre účely uplatňovania článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) stanoviť referenčné obdobie v maximálnej dĺžke 4 mesiace. Žalovaný poukazuje na skutočnosť, že žalobca si pri svojich výpočtoch stanovil dlhšie referenčné obdobie (teda za každý kalendárny rok, t. j. referenčné obdobia v trvaní až 12 mesiacov), čo je v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Z uvedeného dôvodu žalovaný považuje žalobcom predložené údaje o priemernom týždennom pracovnom čase za irelevantné. Nakoľko žalobca pri stanovení priemerného týždenného pracovného času nezohľadnil predmetné ustanovenie Smernice, jeho výpočty sú zavádzajúce. Z uvedeného dôvodu si žalovaný dovoľuje súdu navrhnúť, aby na žalobcom predložené údaje týkajúce sa priemerného týždenného pracovného času neprihliadal. Pre úplnosť žalovaný uvádza, že dôkazné bremeno je v tejto súvislosti na strane žalobcu.

248. Žalovaný si v tejto súvislosti dovoľuje poukázať na rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 8C/25/2017-216 zo dňa 23.12.2019 v rovnakej právnej veci, potvrdeného rozhodnutím odvolacieho súdu, a to rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 15Co/6/2020-313 zo dňa 24.11.2020.

249. V neposlednom rade žalovaný upozorňuje na to, že žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. S plánovaným rozvrhom služobného času bol žalobca vždy oboznámený v súlade s § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z., čo potvrdzoval svojim podpisom. Rovnako bol žalobca vždy riadne oboznámený so všetkými internými predpismi a Kolektívnymi zmluvami a to aj s tými, ktoré upravujú rozsah výkonu služby.

250. Žalobca uvádza, že požaduje náhradu škody za obdobie od augusta 2020 do júna 2023, avšak na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobca vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a za toto obdobie nedošlo k tomu, že by tieto podmienky namietal, a ani nikdy nepožiadal o ich vysvetlenie a ani iným spôsobom sa nedomáhal svojich práv, a rovnako nikdy neprišlo zo strany žalobcu k námietkam, ako sú jeho služby plánované. Rovnako žalobca nevyužil svoje právo v zmysle § 69 ods. 1 písm. g) zákona č. 315/2001 Z. z., podľa ktorého príslušník má právo podávať sťažnosti vo veciach vykonávania štátnej služby služobnému úradu ak predpokladá, že jeho práva podľa tohto zákona, ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov a služobných predpisov sú alebo boli vo veciach vykonávania štátnej služby porušené; to neplatí, ak boli práva porušené rozhodnutím podľa tohto zákona a je možné proti takému rozhodnutiu podať opravný prostriedok; v takom prípade sa podanie neposudzuje ako sťažnosť.

251. Náhrada nemajetkovej ujmy:
Určenie prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na zvážení súdu, avšak žalovaný podotýka, že výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje vo výške 4.801,88 EUR, žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa jeho názoru neporovnateľne vyššia.

252. Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. B. F., F.. I. O. B.). Napokon Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. P. I. S. O. D.).

253. Na podporu svojich tvrdení žalovaný ďalej uvádza v obdobnej veci rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19C/23/2022-86 zo dňa 10.11.2022, v ktorom samotný súd konštatoval, že: „Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal zo svojej rozhodovacej činnosti v obdobných prípadoch, keď postupom podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka určoval na základe svojej úvahy nemajetkovú ujmu, napríklad v konaniach týkajúcich sa nesprávneho úradného postupu, či nesprávneho úradného rozhodnutia orgánov verejnej moci, či v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pri zásahu do práva žalobcu na rodinný život dopravnou nehodou - teda napr. v konaní 19C/14/2020 týkajúcom sa nemajetkovej ujmy pri dopravnej nehode žalobcu (pri zohľadnení priznaných nárokov SSU a bolestného), ktoré rozhodnutie bolo potvrdené Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/26/2022-211 priznaná nemajetková ujma vo výške 1.000,- €; v konaní o nemajetkovú ujmu spôsobenú nesprávnym úradným rozhodnutím, a to vedením nezákonného trestného stíhania voči žalobcovi vo výške 8.000,- € v konaní 10C/27/2012-269 potvrdeným Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/391/2018-364; či v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy z titulu úmrtia syna a brata žalobcov priznaná vo výške 8.000,- € každému z nich právoplatným rozhodnutím tunajšieho súdu sp. zn. 22C/15/2016 zo dňa 26.11.2020). Vo všetkých uvedených prípadoch súd priznával na základe svojej úvahy sumu nemajetkovej ujmy, postupom podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom hodnotil intenzitu zásahu do života dotknutých žalobcov, ako aj okolnosti, za ktorých došlo k danému zásahu. S prihliadnutím na závažnosť situácií v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pri úmrtí rodinného príslušníka, či pri poškodení zdravia, alebo zásahu do života žalobcov v prípade niekoľkoročného vedenia trestného konania na základe nesprávneho úradného postupu, či na základe nesprávneho rozhodnutia, ktorých náhrady boli priznané vo vyššie uvedených výškach, súd dospel k záveru, že v danom prípade je potrebné náhradu určiť primerane aj s ohľadom na vyššie uvedené súdne konania.“

254. Žalobca ani do tohto momentu neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť iných súdoch v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne.

255. Žalovaný ďalej poukazuje na ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje podmienky, kedy má žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný má za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy (4.801,88 EUR), ktorú žalobca požaduje.

256. Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy žalovaný uvádza, že okrem už uvádzanej právnej argumentácie žalovaného je žalobcom požadovaná suma (7.284,62 EUR) nezdôvodnená a premrštená, čím sa výrazne bagatelizuje priznávanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je poškodeným priznávaná za smrť blízkej osoby.
Príkladom žalovaný uvádza nasledovné rozhodnutia:

1. rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 10C/142/2002 zo dňa 15.05.2006 (matke priznaná nemajetková ujma vo výške 6.638,78 EUR za smrť dcéry pri dopravnej nehode, pričom súd konštatoval, cit.: „ ... vzhľadom na veľmi intenzívny zásah do súkromia a spôsobenú citovú ujmu je považovaný nárok žalobkyne za primeraný.“),
2. rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 7C/818/1996 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 9.958,18 EUR za smrť jej syna v dôsledku rasovo motivovaného trestného činu spáchaného obzvlášť brutálnym spôsobom).

257. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola (vôbec) možná v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencie závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať.

258. Žalovaný má za to, že tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy (4.801,88 EUR), ktorú žalobca požaduje. Je potrebné podotknúť, že dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu a s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, pokiaľ je v konaní zastúpený, označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti hneď na začiatku konania. Žalovaný má za to, že žalobca ani do tohto momentu konania nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi. V konaní v podobe nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre žalobcu vyplýva dôkazné bremeno preukázať skutočnosti svedčiace o existencii škody a zásahu. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.06.2021). Žalovaný ďalej na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy poukazuje na rozhodnutia súdnych autorít Slovenskej republiky.

259. V prípade, ak sa súd prvej inštancie nestotožní s právnym názorom žalovaného, s právnym názorom Okresného súdu Stará Ľubovňa v rozhodnutí č. k. 8C/25/2017-216 zo dňa 23.12.2019, potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 15Co/6/2020-313 zo dňa 24.11.2020, žalovaný namieta neprimeranú výšku požadovanej škody vzhľadom na rozhodovanie súdov v obdobných veciach, napr. rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 41Cpr 10/2018 zo dňa 12.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 42Cpr 19/2018 zo dňa 18.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 42Cpr 19/2018 zo dňa 18.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 18Cpr 5/2016 zo dňa 05.09.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 41Cpr 78/2017 zo dňa 18.01.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice I sp. zn. 10C 242/2016 zo dňa 26.10.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 11Cpr 19/2018 zo dňa 09.01.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 11Cpr 12/2017 zo dňa 11.09.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 1C/50/2020 zo dňa 27.05.2021, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 11Cpr/1/2020 zo dňa 20.09.2021, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 29C/63/2017 zo dňa 20.09.2021, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 37Cpr/6/2016 zo dňa 29.11.2021 (priznaná suma vo výške 1.500,- EUR), rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 41Cpr/35/2019 zo dňa 16.11.2020, rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 25C/29/2019 zo dňa 24.11.2020 (priznaná suma vo výške 1.200,- EUR), rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 18C/34/2020 zo dňa 09.02.2022, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 18C/36/2020 zo dňa 09.02.2022, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 12C/58/2020 zo dňa 12.07.2020, rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 29C/58/2020 zo dňa 12.01.2022, rozhodnutie Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 13C/61/2022 zo dňa 29.11.2022, rozhodnutie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19C/23/2022 zo dňa 10.11.2022 (priznaná suma vo výške 1.000,- EUR). Priemerná výška doposiaľ priznanej škody vo vyššie uvedených obdobných rozhodnutiach predstavuje sumu približne 1.000,- EUR až 2.500,- EUR. Záverom žalovaný s poukazom na označenie žalobcom podanej žaloby „Žaloba o zaplatenie 4.801,88 EUR s prísl.“ uvádza, že z obsahu

žaloby ani zo samostatného petitu žaloby nevyplýva, že by si žalobca uplatňoval úroky, okrem náhrady trov konania.

260. Námietka premlčania
Žalobca uvádza žalované obdobie august 2020 – jún 2023. K podaniu však došlo až v septembri 2023, t. j. viac ako 3 roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv, čo znamená, že žalobca si svoj nárok uplatnil po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty.
Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, cit.: „Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach
uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.“ Vychádzajúc z argumentácie žalobcu je zrejmé, že žalobca viaže začiatok plynutia premlčacej doby na deň splatnosti jeho služobného platu za ten mesiac, v ktorom došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu. Inými slovami, žalobca pri posudzovaní premlčania vychádzal z dátumu splatnosti služobného platu a nie z momentu, kedy došlo k nemajetkovej ujme žalobcu. Z uvedeného dôvodu potom žalobca nesprávne vyhodnotil otázku, či je nárok za obdobie od augusta 2020 premlčaný, nakoľko služobný plat za august 2020 bol splatný v mesiaci september 2020 (čiže presne 3 roky pred podaním žaloby). Opierajúc sa o rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/194/2011 zo dňa 27.11.2012 platí, že začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Ak by pripustili, že k prekračovaniu maximálneho 48 hodinového pracovného času počas žalovaného obdobia dochádzalo, tak k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu došlo už v tom momente (a teda aj v tom mesiaci), kedy bol maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas prekročený, a nie až nasledovný kalendárny mesiac, kedy nastal dátum splatnosti služobného platu. To platí o to viac, ak podľa tvrdení žalobcu nemožno hovoriť o mzdových nárokoch, ale o nemajetkovej ujme v dôsledku zásahu do osobnostných práv. Žalovaný si teda kladie opodstatnenú otázku, prečo je pre žalobcu relevantný dátum splatnosti služobného platu, ak sa v tomto prípade nejedná o pracovnoprávny spor a žalobou si neuplatňuje mzdové nároky. Ak sa žalovaný pridrží argumentácie žalobcu, teda že v tomto prípade sa nejedná o pracovnoprávny spor a žalobca si žalobou nemaskuje svoje mzdové nároky, nie je potom pre určenie začiatku plynutia premlčacej doby právne relevantný dátum splatnosti služobného platu žalobcu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaný vznáša námietku premlčania. Pre úplnosť žalovaný dodáva, že neobstojí ani prípadná argumentácia protistrany založená na tvrdení, že náhrada v peniazoch za nemajetkovú ujmu má paušalizovaný charakter a premlčanie 1 mesiaca (teda august 2020) z celého žalovaného obdobia nemá na priznanú sumu vplyv, nakoľko sám žalobca svoj nárok zakladá na tom, že žalovaná suma pozostáva z „dielčích nárokov“ a tieto nároky vznikajú postupne a osobitne za každý mesiac.

261. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca namieta nesprávnu transpozíciu a aplikáciu smernice, žalovaný má za to, že túto má vykonať ústredný orgán štátnej správy. Keďže skutočnosťou, ktorá zakladá uplatnené právo, je podľa žalobcu nesprávna transpozícia smernice, ktorá patrí do pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, je miestne príslušným súdom okresný súd, v ktorého obvode má ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu namietanej smernice svoje sídlo. Keďže Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako orgán konajúci v mene žalovaného má svoje sídlo v Bratislave, príslušným je Mestský súd Bratislava IV.

262. Žalovaný k vyjadreniu žalobcu písomným podaním zo dňa 20.12.2023 uviedol, že zotrváva na svojich vyjadreniach a tvrdeniach, najmä trvá na svojom výklade pôsobnosti Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len ako ,,Smernica“ či „Smernica 2003/88/ES“), konkrétne vo vzťahu k všetkým odvetviam činností, verejných a súkromných v zmysle článku 2 Smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej len ako „Smernica 89/391/EHS“), založenom na negatívnom vymedzení pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v zmysle článku 2 odseku 2 vo vzťahu k štátnej službe príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť.

262.1 V súvislosti s uvedeným žalovaný dáva do pozornosti súdu rozsudky Súdneho dvora vo veciach E./XX (bod 42), E./XX (bod 58) a E./XX (bod 35), v zmysle ktorých sa na spôsob odmeňovania pracovníkov za čas pracovnej pohotovosti nevzťahuje Smernica 2003/88/ES, ale relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva.

262.2 Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Žalovanému nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný.

262.3 Žalovaný ďalej uvádza, že rozhodujúcou skutočnosťou nie je plán služieb hasičských jednotiek (striedanie troch zmien v 24 hodinových intervaloch), ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Z tohto dôvodu je pre zistenie, či skutočne došlo k porušeniu práv žalobcu, nevyhnutné vypočítať čas, ktorý naozaj strávil vykonávaním štátnej služby, prípadne v služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, teda služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len ako ,,zákon č. 315/2001 Z. z.“) rozvrhnutej podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. (v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie).

262.4 Žalovaný z opatrnosti podotýka ako už vo predchádzajúcom vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobca v žalobe na jednej strane uvádza, že predmetom súdneho konania, ktorý si žalobca uplatňuje a ktorého sa žalobca domáha je práve nárok označený žalobcom ako nárok na náhradu škody, ktorý mal vzniknúť žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie k jeho ujme, a to v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky. Na druhej strane žalobca prikladá ako listinné dôkazy tabuľky, ktorých výpočet žalobcu je podľa žalovaného mätúci a predstavuje teda skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady škody formou doplatku. Žalovaný má za to, že takýmto spôsobom výpočtu „nemajetkovej ujmy“ podľa zákona č. 315/2001 Z. z. žalobca žiada akési odškodnenie vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody vo forme doplatku a nie nemajetkovú ujmu.

262.5 Žalobca vo svojom vyjadrení zdôrazňuje, že nežaluje nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet hodín odpracovaných nad 48 hodín týždenne. Pre žalovaného je nepochopiteľné, prečo sa žalobca domáha náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú (ako sám vo vyjadrení uvádza) vyčíslil podľa celkového počtu (súčtu) hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré mal reálne odslúžiť a to bez ohľadu na skutočnosť, či tým malo (a ak áno, tak v akom rozsahu) dôjsť k prekročeniu 48 hodinového týždenného pracovného času. Je teda nesporné, že žalobca pri výpočte žalovanej sumy vychádzal nie len z počtu hodín nad maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, ale zo všetkých hodín odpracovanej služobnej pohotovosti, teda aj z tých, ktorými maximálny týždenný pracovný čas prekročený nebol. Pre účely tohto konania je predsa právne irelevantné, koľko hodín služobnej pohotovosti žalobca odpracoval (relevantné je iba to, či a v akej miere bol prekročený maximálny 48 hodinový pracovný čas), a preto nemôže žalobca pri výpočte žalovanej sumy vychádzať z počtu hodín služobnej pohotovosti. Zároveň nie je žalovanému zrejmé, prečo si žalobca svoju údajnú nemajetkovú ujmu „ohodnotil“ sumou 4,02 EUR za každú hodinu, počas ktorej malo dochádzať k porušovaniu jeho práv. Žalobca teda úplne ignoruje fakt, že zásah do osobnostných práv a rozsah nemajetkovej ujmy je u každého jednotlivca individuálny, posudzuje sa v každom prípade osobitne, a to aj s ohľadom na preukázateľný zásah do súkromného života. Za žiadnych okolností teda nemožno nemajetkovú ujmu vypočítať „tabuľkovo“ na základe akéhosi univerzálneho vzorca, ktorý vo svojom výsledku zodpovedá mzdový nárokom.

262.6 Z uvedenej argumentácie sa žalovaný domnieva, že žalobca svoju ujmu v skutočnosti vidí v tom, že nebol za odslúženú určenú služobnú pohotovosť dostatočne ohodnotený a nie v tom, že mal byť prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný čas. Žalovaný aj z tohto dôvodu považuje žalobu za zmätočnú, nakoľko si žalobca touto formou iba maskuje svoje mzdové nároky voči svojmu zamestnávateľovi.

262.7 Žalobca vydávaním svojho nároku za nemajetkovú ujmu vzniknutú porušením smernice maskuje svoje mzdové nároky. Z uvedeného dôvodu trpí žalovaný nedostatkom pasívnej vecnej legitimácie, nakoľko mzdových nárokov je možné domáhať sa len od žalobcovho služobného úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a nie žalovaná Slovenská republika v zast. MV SR. Predmetom tohto konania nie je doplatenie mzdy za služobnú pohotovosť. Žalobca však sám výslovne uvádza, že požaduje doplatenie celej ním odslúženej služobnej pohotovosti (bez ohľadu na to, či mala byť odslúžená podľa neho nad rámec 48 hodín týždenne), nakoľko tá je odmeňovaná iným spôsobom. Nejde teda

o nárok vychádzajúci z ustanovení predmetnej smernice, ktorej cieľom je neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín. Žalobca konkrétne porušenia smernice nepovažuje za podstatné, neupresňuje kedy k nim presne malo dôjsť a v akom rozsahu, ale požaduje ním nepreukázanú „nemajetkovú ujmu“ mechanicky vypočítanú ako rozdiel v odmene za pohotovosť a riadnu zmenu, a to za komplet odslúžené hodiny služobnej pohotovosti, nielen nad limit stanovený smernicou. Žalobca si teda uplatňuje mzdový nárok od pasívne vecne nelegitimovaného subjektu.

262.8 Žalovaný taktiež zotrváva na svojich tvrdeniach ohľadne určenia prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka, ktorá je na zvážení súdu, avšak žalovaný musí podotknúť, že výšku náhrady škody, resp. nemajetkovej ujmy 4.801,88 EUR, ktorú žalobca požaduje, žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa jeho názoru jednoznačne podstatne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy.

262.9 Žalobca ani do tohto momentu neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť iných súdoch v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne.

262.10 Žalovaný má za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života a najmä zásah do medziľudských vzťahov či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencie závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať. Žalovaný má naďalej za to, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy, ktorú žalobca požaduje.

262.11 Žalovaný v súvislosti so skôr vznesenou námietkou premlčania uvádza, že ju považuje za dôvodnú, nesúhlasí s argumentáciou žalobcu uvedenou v jeho vyjadrení zo dňa 04.12.2023 a taktiež sa žalovaný v plnom rozsahu odkazuje na podrobnú právnu argumentáciu uvedenú vo vyjadrení žalovaného k žalobe.

263. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, prečítaním Rozhodnutia Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici zo dňa 17.08.2021, Oznámenia o výške a zložení platu zo dňa 25.07.2022, Rozpisu hodín odpracovanej pohotovosti za žalované obdobie, výplatných pások žalobcu za žalované obdobie, plánu služieb a zistil nasledovný skutkový stav:

264. Rozhodnutím riaditeľa Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici zo dňa 17.08.2021, číslo 238 bol žalobca vymenovaný do stálej štátnej služby dňom 11.08.2021 s miestom vykonávania štátnej služby D., vo funkcii hasič záchranár Hasičskej stanice so sídlom vo D..

265. Z Oznámenia o výške a zložení platu má súd preukázané, že počnúc od 01.07.2022 žalobcovi patrí služobný plat v platovej triede 3, platový stupeň 5, služobný plat celkom 1.448,--Eur, peňažná náhrada za služobnú pohotovosť podľa zákona 3,50 % 25,--Eur.

266. Za obdobie august 2020 až december 2020 u žalobcu predstavuje:
(i) fond pracovného času 883 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 238 hodín;
(iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 238 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2020 pripadá v priemere 21,86 pracovných

týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2020 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 51,42 hodín (1124 hodín : 21,86 týždňov).

V období august 2020 až december 2020 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 231 hodín 15 %-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu, a 7 hodín 30 %-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá by mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období nevykonával.

267. Za obdobie január 2021 až december 2021 u žalobcu predstavuje:
(i) fond pracovného času 1983,60 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 534,54 hodín;
(iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 0 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 534,54 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 48,30 hodín (2518,14 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2021 až december 2021 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 576,68 hodín 15 %-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 35 hodín 30 %-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období nevykonával.

268. Za obdobie január 2022 až december 2022 vrátane u žalobcu predstavuje:
(i) fond pracovného času predstavuje 1949 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 684,73 hodín;
(iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 6,75 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 691,48 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2022 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2022 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,64 hodín (2640,48 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2022 až december 2022 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 660,73 hodín 15 %-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 24 hodín 30 %-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období odpracoval v rozsahu 6,75 hodín.

269. Za obdobie január 2023 až jún 2023 vrátane (t. j. od 01.01.2023 do 30.06.2023) u žalobcu predstavuje:
(i)fond pracovného času predstavuje 1015 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 279 hodín;
(iii) nariadená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 12 hodín.

Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 291 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2023 pripadá v priemere 25,86 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2023 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,50 hodín (1306 hodín : 25,86 týždňov).

V období január 2023 až jún 2023 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 263 hodín 15 %-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu, a 16 hodín 30 %-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného

pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30 % z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, v tomto období odpracoval v rozsahu 12 hodín.

270. Žalobca na pojednávaní súdu, pričom išlo o jeho výsluchu ako dôkaz uviedol, že hasiča robí nejaké 4 roky a žalobu podal z dôvodu, aby sa docielilo to, aby sa niečo v systéme zmenilo, keďže hodiny, ktoré odpracuje, štát sa tvári ako keby tretinu času v tej práci ani nebol. Čas, ktorý strávi v nočných službách by mohol tráviť so svojou rodinou, s deťmi, ktoré sú vo veku 9 a 13 rokov, a ktoré sú mu zverené do opatery, nakoľko je rozvedený. So starostlivosťou o maloleté deti mu pomáha jeho matka, nakoľko keď je v nočnej službe, nemajú s kým byť. Jeho pracovný čas mal vplyv aj na jeho rodinný a manželský život, nakoľko je rozvedený, pričom udáva, že až 2/3 hasičov sú práve z tohto dôvodu rozvedení. Rozviedol sa z dôvodu, že medzi ním a manželkou vznikali problémy, rôzne nedorozumenia z dôvodu, že sa nemohol venovať rodine, keď bol navyše v práci. Ako hasičovi mu zhorel celý rodinný dom, takže viacej času by mohol tráviť aj jeho rekonštrukciou, keď by nebol v práci. V minulosti mal aj záľuby, chodil do posilňovne, behať, plávať, už nemôže, nakoľko na to nemá čas. Medzi dvoma zmenami by mal mať vždy dva dni voľna, v praxi to však nie je dodržiavané a to z dôvodu, že má počas týchto dní rôzne školenia, previerky alebo skúšky, čo je v priemere 2 až 3 dní do mesiaca. Prekračovanie pracovného času hlásil u svojho nadriadeného, vie, že aj ten to hlásil nadriadenému a hasiči podali túto žalobu, aby sa konečne tento systém zmenil. Prácu pociťuje ako nemajetkovú ujmu aj na svojom zdravotnom stave, nakoľko má plytký spánok, keď náhle zazvoní telefón, v tom momente je na nohách, pije aj 5 káv za deň. Počas služobnej pohotovosti musí byť pripravený na výjazd do jednej minúty, pokiaľ nie je výjazd, stále sa čaká na nejaký výjazd, pretože telefón môže hocikedy zazvoniť. Číta si nejakú odbornú literatúru, ktorá sa týka práce. Priestor na oddych tam nie je, nakoľko oddych vypadá inak ako v práci. V práci majú provizórne podmienky, nakoľko ich hasičská stanica je zriadená v školníkovom byte, takže podmienky sú dosť stiesnené, aj keď tam majú televízor, pohovku a posteľ. S preradením na prácu s rovnomerne rozvrhnutým pracovným časom by nemohol súhlasiť, nakoľko čo sú takzvaní denní hasiči, tam je potreba aj vysokoškolské vzdelanie, a tú funkciu, ktorú vykonáva on, táto v rámci 8 hodinového pracovného času neexistuje.

271. Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

272. Podľa čl. 36 ods. 1 písm. c), d), e) Ústavy Slovenskej republiky, zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, e) primeraný odpočinok po práci.

273. Podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

274. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

275. Podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

276. Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

277. Podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín.

Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

278. Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

279. Podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v mieste vykonávania štátnej služby,

280. Podľa § 92 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, pri nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby alebo na inom určenom mieste musí byť vymedzený priestor na odpočinok.

281. Podľa § 103 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi za podmienok ustanovených týmto zákonom patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky: a) tarifný plat, b) príplatok za riadenie, c) príplatok za zastupovanie, d) osobný príplatok, e) hodnostný príplatok, f) plat za štátnu službu nadčas, g) príplatok za zmennosť, h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraviu škodlivom prostredí a na miestach s ohrozením života a zdravia, i) odmena, j) doplatok k služobnému platu podľa § 209e.

282. Podľa § 103 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e) a g).

283. Podľa § 103 ods. 5 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

284. Podľa § 116 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ak príslušník vykonáva štátnu službu nadčas, patrí mu za každú hodinu takejto služby príslušná časť služobného platu priznaného v čase štátnej služby nadčas zvýšená o 30 %, a ak ide o deň nepretržitého odpočinku v týždni, zvýšená o 60 %.

285. Podľa § 116 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príplatok za vykonávanie štátnej služby nadčas podľa odseku 1 nepatrí, ak sa príslušník s nadriadeným dohodli na poskytnutí náhradného voľna. Náhradné voľno je nadriadený povinný poskytnúť najneskôr do 60 dní od skončenia tejto služby.

286. Podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

287. Podľa § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

288. Podľa § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

289. Podľa § 130 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príslušnou časťou služobného platu na účely tohto zákona pri 40-hodinovom týždennom služobnom čase je 1/175

služobného platu. Pri inom týždennom služobnom čase sa príslušná časť služobného platu úmerne upraví.

290. Podľa § 135e ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty.

291. Podľa § 135e ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, výkonom štátnej služby je aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad na podnet odborovej organizácie alebo záujmového združenia príslušníkov, prípadne aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad z vlastnej iniciatívy, ak na ňu príslušník nepotrebuje osobitné oprávnenie alebo ak ju nevykonáva proti výslovnému zákazu nadriadeného.

292. Podľa § 135e ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby sú úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Nepatrí sem stravovanie, ošetrenie, prípadne vyšetrenie v zdravotníckom zariadení s výnimkou lekárskeho vyšetrenia konaného na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného alebo ošetrenia pri prvej pomoci a cesta na ne a späť.

293. Podľa § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor.

294. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. - Občiansky zákonník, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

295. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.
296. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

297. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

298. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

299. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

300. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

301. Podľa bodu 5 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem „odpočinok“ sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času.

302. Podľa čl. 1 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

303. Podľa čl. 1 ods. 2 písm. a) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, táto smernica sa vzťahuje na minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas.

304. Podľa čl. 1 ods. 3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

305. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, na účely tejto smernice platia tieto definície: „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

306. Podľa čl. 2 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, na účely tejto smernice platia tieto definície: „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

307. Podľa čl. 2 ods. 3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, na účely tejto smernice platia tieto definície: „nočný čas“ je akýkoľvek čas, ale nie kratší ako sedem hodín, definovaný vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktorý v každom prípade musí zahŕňať dobu medzi polnocou a 5. hodinou rannou.

308. Podľa čl. 2 ods. 5 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, práca na zmeny je akákoľvek metóda organizácie pracovného času na zmeny, pri ktorej pracovníci jeden druhého striedajú na rovnakých pracoviskách podľa určitého rozvrhnutia, vrátane rotujúceho rozvrhnutia, pričom pracovný čas môže byť nepretržitý alebo prerušovaný a pre pracovníkov má dôsledok, že v priebehu určitej doby dní alebo týždňov pracujú v rôznom čase.

309. Podľa čl. 6 písm. a), b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

310. Podľa čl. 16 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, členské štáty môžu ustanoviť: a) pre uplatňovanie článku 5 (týždenný čas odpočinku) referenčné obdobie nepresahujúce 14 dní; b) pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne; c) pre uplatňovanie článku 8 (dĺžka nočnej práce) referenčné obdobie definované po konzultácii so sociálnymi partnermi alebo definované kolektívnymi zmluvami alebo dohodami uzavretými medzi sociálnymi partnermi na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. Ak minimálny 24 hodinový čas týždenného odpočinku, vyžadovaný podľa článku 5, spadá do tohto referenčného obdobia, nie je zahrnutý do výpočtu priemeru.

311. Podľa čl. 17 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania čl. 3 až 6, 8 a 16, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria a / alebo nie je vopred určené alebo si ho môžu určiť sami pracovníci a najmä v prípade: a) vrcholových riadiacich

pracovníkov alebo iných osôb s právomocou nezávislého rozhodovania, b) rodinných pracovníkov alebo c) pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách.

312. Podľa čl. 17 ods. 5, prvý pododsek Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môže odchýliť od článku 6 a článku 16 písm. b) v prípade lekárov v odbornej príprave v súlade s ustanovenými v druhom a sedemnástom pododseku tohto odseku.
313. Podľa článku 2 ods. 1, 2 smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.). Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

314. V konaní sa žalobca voči žalovanému domáha zaplatenia sumy vo výške 4.801,88 Eur na tom skutkovom a právnom základe, že žalobcovi vznikla škoda v dôsledku porušenia práva Európskej únie, a to Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Zaplatenia žalovanej sumy sa žalobca domáha titulom náhrady škody, ktorá mu vznikla ako jednotlivcovi porušením úniového práva žalovaným ako členským štátom Európskej únie.

315. Spor o náhradu škody z dôvodu porušenia úniového práva patrí do právomoci súdu, pretože v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán ako všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by mal právomoc rozhodnúť o predmete tohto sporu. Súd poukazuje na čl. 1 CSP podľa ktorého spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednáva a rozhoduje nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu. Podľa § 3 ods. 1 CSP, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V zmysle § 21 Občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávnych vzťahov štát, je právnickou osobou. Právomoc je jednou z procesných podmienok. Splnenie tejto procesnej podmienky súd skúma z úradnej povinnosti (ex offo) v každom štádiu konania a na každej inštancii. Jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania. Ak súd zistí nedostatok právomoci, musí tiež zisťovať existenciu iného príslušného orgánu, ktorý má právomoc vo veci konať a ktorému je súd povinný vec po zastavení konania postúpiť (§ 10 ods. 1 CSP). Ak takýto štátny orgán neexistuje, súkromnoprávny spor resp. iná súkromnoprávna vec patrí do právomoci súdu. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom súd poukazuje na to, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Keďže v posudzovanom spore sa medzi žalobcom a žalovaným jedná o súkromnoprávny spor týkajúci sa žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody porušením úniového práva, ktorej sa domáhal ako nemajetkovej ujmy, preto súd má v zmysle ustanovenia § 3 CSP právomoc spor medzi žalobcom a žalovanou prejednať a rozhodnúť.

316. Ďalšou námietkou žalovaného vo vyjadrení je, že žalobcovi z uplatneného titulu nemohla vzniknúť škoda, pretože za vykonávanú štátnu službu ako aj služobnú pohotovosť bol odmenený v zmysle platných právnych predpisov. Žalobcom uplatnený nárok predstavuje mzdový nárok, ktorý si mal uplatňovať voči svojmu zamestnávateľovi a nie voči žalovanému, čím vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie.

317. V prípade absencie alebo nesprávnej transpozície smerníc, ako právnych aktov Európskej únie, ktoré majú priamy účinok a sú ich ustanovenia bezpodmienečné, dostatočne jasné a presné, osoby, ktoré sú konaním štátu poškodené, môžu sa voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Článok 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcovi práva, v rámci minimálnych požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri

organizácii pracovného času. Zodpovednosť členského štátu Európskej únie platí v prípade každého porušenia bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa vnútroštátneho práva povinnosť škodu nahradiť. Z uvedených dôvodov je preto žalovaný - Slovenská republika v spore pasívne vecne legitimovaným subjektom, za ktorý koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný štátny orgán, do pôsobnosti ktorého patrí hasičský a záchranný zbor, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je zároveň štátny orgán, do kompetencie ktorého spadá právna úprava zriadenia, postavenia organizácie a riadenia hasičského a záchranného zboru, úprava štátnej služby a právnych vzťahov, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov hasičského a záchranného zboru. Ministerstvo je kompetenčne zodpovedné aj za riadnu transpozíciu smerníc Európskej únie do slovenského právneho poriadku týkajúce sa úpravy požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času príslušníkov hasičského a záchranného zboru. V zmysle článku 29 smernice 2003/88/ES je táto smernica adresovaná členským štátom únie; žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát (žalovaný) zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Keďže smernica 2003/88/ES je určená žalovanému (štátu), ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody, spôsobenej nesprávnym prebratím smernice do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaný žalovaný (štát). Obrana žalovaného v spore nedostatkom pasívnej legitimácie je bezpredmetná.

318. V zmysle článku 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR, článku 144 Ústavy SR a tiež článku 3 CSP, je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, je tiež viazaný judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Komunitárne právo je bez ďalšieho nadriadené právu členských štátov a nesmie byť medzi nimi rozpor. Prípadný rozpor medzi komunitárnym a vnútroštátnym právom by mal byť riešený v prospech komunitárneho práva. Pri výkone súdnej moci treba prihliadať na interpretáciu prameňov práva Európskej únie tak, ako je podávaná súdnym dvorom. Vzťah Únioveho a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Judikatúra Súdneho dvora EÚ vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na zásade pacta sumt servanda, vyjadrená v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo zmluvy, alebo z činnosti spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. V tejto súvislosti súd konštatuje, že právne akty Európskej Únie sú uvedené v článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Medzi tieto akty patria nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, nakoľko sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia daného výsledku sa ponecháva na členské štáty - smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom však je ponechaná voľba formy a prostriedkov. Vnútroštátni zákonodarcovia musia do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt (vnútroštátne vykonávacie opatrenie), ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôsobia cieľom stanoveným v smernici. Prijatím novej smernice vzniknú dotknutým členským štátom dve povinnosti (1.) implementovať smernicu včas, t. j. v lehote určenej priamo v smernici, resp. do 20 dní odo dňa jej zverejnenia v Úradnom vestníku a (2.) implementovať smernicu správne. Smernice v zásade nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt, t. j. v prípadoch, keď smernica nebola transponovaná do vnútroštátneho práva alebo bola transponovaná nesprávne, ustanovenia smernice sú imperatívne a dostatočne jasné a presné a ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Doktrína priamej účinnosti smerníc je teda produktom Súdneho dvoru EÚ - vznikla z viacerých rozhodnutí Súdneho dvoru EÚ a bola vytvorená s cieľom vyriešiť situáciu, keď členský štát neimplementoval smernicu v určenej lehote resp. určeným spôsobom a zároveň sú splnené štyri podmienky na priznanie priamej účinnosti, a to (a) jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, (b) nepodmienený záväzok, (c) uplynutie

lehoty na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku a (d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi (naopak, priznáva mu nejaké právo). Pri splnení týchto požiadaviek sa môžu jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Súdny dvor EÚ judikoval, že znením smerníc nie sú viazané len vnútroštátne súdy, ale aj ostatné orgány verejnej moci, ako aj iné verejné orgány. Cieľ smerníc je záväzný pre všetky orgány, ktoré sú na základe rozhodnutia štátu zodpovedné za poskytovanie verejných služieb a ktoré majú na tento účel určité osobitné právomoci, ktoré sú nad rámec pravidiel medzi jednotlivcami. Podľa judikatúry Súdneho dvora má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Únie. Súdny dvor znovu zopakoval, že aj keď komunitárne právo nemá výslovné ustanovenie o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením komunitárneho práva, tento princíp je vlastný komunitárnemu právu. K tomuto záveru dospel interpretáciou Zmluvy o založení ES, odvolávajúc sa na základné princípy komunitárneho právneho systému a všeobecné princípy spoločné pre právne systémy členských štátov. Navyše dodal, že zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva je objektívna, bez ohľadu na zavinenie. Priama použiteľnosť ustanovení komunitárneho práva nevylučuje právo jednotlivca na odškodnenie v prípade ich porušenia. Práve naopak, právo jednotlivca na odškodnenie je nevyhnutnou súčasťou priameho účinku ustanovení komunitárneho práva, ktorých porušenie je príčinou spôsobenej škody. Súdny dvor tiež dal jednoznačnú odpoveď, že povinnosť štátu vzniká bez ohľadu na to, ktorá zložka jeho moci spôsobila porušenie komunitárneho práv, t. j. aj v prípade, ak porušenie komunitárneho práva svojou činnosťou alebo nečinnosťou spôsobil vnútroštátny zákonodarca. V tejto otázke sa Súdny dvor inšpiroval úpravou zodpovednosti štátu v medzinárodnoprávnych vzťahoch. Pokiaľ ide o netransponovanú smernicu alebo nedostatočne transponovanú smernicu, takéto odvolanie (na ustanovenie smernice) je možné, ak: (I.) cieľom smernice je priznať práva jednotlivcom, (II.) obsah práv je možné určiť na základe ustanovení smernice a (III.) existuje kauzálne prepojenie medzi nesplnením povinnosti transponovať smernicu a škodou spôsobenou poškodenej strane. Je ďalej potrebné uviesť, že Súdny dvor EÚ judikoval, že článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie (ktoré sú mu pripísateľné) súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, t. z. že právo Únie nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. V danom prípade ide o objektívnu a absolútnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušení práva Únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Aj s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitimovaný - pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom spore je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy), ktorého príslušníkom je a bol žalobca aj v rozhodnej dobe, pričom MV SR je súčasne garantom právnej úpravy vymedzenej ZoHaZZ, súčasne predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku.

319. V súvislosti so vznesenou námietkou miestnej nepríslušnosti súdu žalovaným súd poukazuje na § 19 písm. b) Civilného sporového poriadku, ktorý upravuje osobitnú miestnu príslušnosť tak, že popri všeobecnom súde žalovaného, je na konanie miestne príslušný súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Zo skutkových tvrdení, ktoré žalobca v konaní uvádza vyplýva, že k zásahu do jeho práv postupom žalovaného došlo v súvislosti s výkonom štátnej služby príslušníka hasičského a záchranného zboru v mieste vykonávania štátnej služby v územnom obvode Okresného súdu Lučenec, preto súd postupom podľa § 42 Civilného sporového poriadku námietku miestnej nepríslušnosti tunajšieho súdu vyhodnotil ako nedôvodnú.

320. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe namietal, že na žalobcu, ako príslušníka hasičského a záchranného zboru, sa Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES nevzťahuje. Argumentoval tým, že úlohy ktoré príslušníci hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej obrany, integrovaného záchranného systému, ako aj právnej úpravy samotného hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem

osobitné činnosti služieb civilnej ochrany podľa článku 2 ods. 2 smernice 89/391/ EHS. Smernica Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci v článku 2 ods. 2 stanovuje, že sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Podľa žalovaného ide len o exemplifikatívny, a nie taxatívny výpočet činností, ktoré možno označiť ako osobitné činnosti verejných služieb, štátna služba príslušníkov hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. K uvedenej argumentácií žalovaného súd uvádza, že v zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie k zákonu č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore je uvedená aj Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2002. Podľa bodu 5 úvodných ustanovení smernice všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálne denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Vzťahuje sa na minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a určité aspekty nočnej práce a práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Podľa článku 1 ods. 3 sa Smernica vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné podľa článku 2 Smernice 89/391/ EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Podľa článku 2 Smernice je pracovný čas akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou. Čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Práca na zmeny je akákoľvek metóda organizácie pracovného času na zmeny, pri ktorej pracovníci jeden druhého striedajú na rovnakých pracoviskách podľa určitého rozvrhnutia vrátane rotujúceho rozvrhnutia, pričom pracovný čas môže byť nepretržitý alebo prerušovaný a pre pracovníkov má dôsledok, že v priebehu určitej doby dní alebo týždňov pracujú v rôznom čase. Podľa článku 6 Smernice členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi. Priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Aplikujúc uvedené znenie smernice možno zhrnúť, že Smernica upravuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, vzťahuje sa na všetky odvetvia činnosti verejné aj súkromné. Smernica v kapitole 5 upravuje odchýlky a výnimky, ktoré môžu členské štáty uplatniť vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činnosti, avšak pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov. Konkrétne podľa kapitoly 5 článku 17 sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania článkov 3 až 6, 8 a 16, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria, alebo nie je vopred určené, alebo si ho vopred môžu určiť sami pracovníci. Podľa ods. 5 článku 17 Smernice sa možno odchýliť od článku 6 v prípade lekárov v odbornej príprave v súlade s uvedenými ustanoveniami Smernice. Smernica pre členské štáty zároveň určuje prechodné obdobie na zosúladenie vnútroštátnej legislatívy týkajúcej sa organizácie pracovného času. Štátna služba žalobcu nevykazuje žiadne osobitosti, ktoré by v štandardnom režime fungovania v rámci plnenia úloh zboru podľa zákona č. 315/2001 Z. z. mali zakladať výnimku z pôsobnosti Smernice podľa článku 17. Článok 17 Smernice upravuje prípady, v ktorých sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania článkov 3 až 6, 8 a 16 Smernice, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria alebo nie je pracovný čas vopred určený alebo si ho môžu určiť sami pracovníci, aj to len pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné. Podľa článku 2 Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci ods. 1 táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas, atď.). Podľa ods. 2 sa táto Smernica neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. V tomto prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto Smernice. Článok 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení smernice. Táto výnimka zo široko

vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napr. v prípade neočakávaných udalostí priamo ohrozujúcich život, zdravie, či majetok, pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj keď služba žalobcu okrem iných úloh zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, tak za štandardných podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času príslušníkov zboru v súlade s úlohami, ktoré boli na zbor prenesené. Výkon služby žalobcu sa nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci. Na základe uvedeného je potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

321. Podľa článku 7 ods. 2, 5 čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky a článku 3 Civilného sporového poriadku je súd viazaný medzinárodno-právnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom. Je viazaný judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Komunitárne právo je bez ďalšieho nadriadené právu členských štátov a nesmie byť medzi nimi rozpor. Prípadný rozpor medzi komunitárnym a vnútroštátnym právom by mal byť riešený v prospech komunitárneho práva. Pri výkone súdnej moci je potrebné prihliadať na interpretáciu prameňov práva Európskej únie tak, ako je vykladaná Súdnym dvorom. Vzťah úniového a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva z úradnej povinnosti. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu podľa judikatúry Európskeho Súdneho dvora vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ak ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, pretože sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia výsledku sa ponecháva na členské štáty. Smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom je ponechaná voľba formy a prostriedkov dosiahnutia účelu smernice, tzn., že vnútroštátny zákonodarca musí prijať transponujúci právny akt, ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôsobia cieľom ustanoveným v smernici. Členský štát Európskej únie musí implementovať smernicu včas, t. j. v lehote určenej priamo v smernici, prípadne do 20 dní odo dňa jej zverejnenia v úradnom Vestníku a zároveň ju musí implementovať správne. Smernice nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt. Ustanovenia smernice sú imperatívne ak sú dostatočne jasné a presné a ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Doktrína priamej účinnosti smerníc je výsledkom rozhodovacej činnosti Súdneho dvora Európskej únie. Súdny dvor rovnako judikoval, že znením smerníc nie sú viazané len vnútroštátne súdy, ale aj ostatné orgány verejnej moci, ako aj iné verejné orgány. Súdny dvor Európskej únie judikoval, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok (rozsudok E./XX vo veci G. D.), pretože priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva únie súčasťou systému zmlúv, na ktorých je únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Žalovaný v konaní namietal tvrdenie žalobcu, že dotknutá smernica nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne, tvrdil, že paragrafové znenie zákona č. 315/2001 Z. z. neodporuje dotknutej smernici. Z citovaných paragrafových znení zákona č. 315/2001 Z. z. (bod 274 až 292 tohto rozsudku) nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť služobného času. Čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava a práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. Žalovaný argumentoval, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítať do pracovného služobného času. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 zákona, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rozlíšenie vyplýva z § 122 ods. 3 zákona, pretože ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu výjazdu, až takéto

vykonávanie je štátnou službou. Podľa citovanej Smernice 2003/88/ES je pracovný čas aj čas pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorej je pracovník fyzicky prítomný na pracovisku. 48 hodinová hranica pre priemerný týždenný pracovný čas určená smernicou zahŕňa nadčasy, aj pracovnú pohotovosť. Zákon č. 315/2001 Z. z. umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi služobný pracovný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice. Z uvedeného preto možno vyvodiť záver, že práva žalobcu sú vzhľadom na znenie článku 2, článku 6 písm. b) Smernice porušované, a to dostatočne závažne, pretože ide o práva s osobitným významom, ktoré zakladajú minimálnu požiadavku na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

322. Náhrada škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv. Slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušení komunitárneho práva. Súd sa stotožňuje s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním smernice mu vznikla ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa § 11 a nasledovných Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pások žalobcu za obdobie august 2020 až jún 2023 možno konštatovať, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, t. j. v čase od augusta 2020 do júna 2023 a v príčinnej súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. V dôsledku nerešpektovania smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobca prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii, čím možno konštatovať aj zásah do osobnostných práv žalobcu. Na základe uvedeného žalobcovi nepochybne vznikol nárok na primerané odškodnenie. Iba samotné konštatovanie porušenia práv by nesplnilo funkciu dostatočného zadosťučinenia. Peňažná náhrada je v tomto prípade jednoznačne spôsobilá forma odškodnenia vzniknutej ujmy.

323. Žalovaný v konaní vzniesol aj námietku premlčania uplatneného nároku. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby.

324. K ujme na žalobcových osobnostných právach dochádzalo každým mesiacom za žalované obdobie (august 2020 – jún 2023 vrátane) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice, pričom toto porušovanie Smernice nebolo kompenzované v jeho služobnom plate za každý príslušný mesiac. Služobný plat hasičov je splatný 10. dňom mesiaca za predchádzajúci mesiac. Ak by táto ujma utrpená v daný mesiac bola kompenzovaná v jeho služobnom plate za daný mesiac, škoda by bola takto nahradená a nebolo by potrebné domáhať sa jej v tomto súdnom konaní. Súd ustálil začiatok plynutia premlčacej doby na dátum splatnosti mzdy žalobcu, pretože tento okamih sa viaže na moment vzniku nemajetkovej ujmy. Skutočnosť, že dátum splatnosti mzdy súčasne vo všeobecnosti súvisí tiež so mzdovými nárokmi žalobcu ako hasiča vo vzťahu k jeho služobnému úradu, je okolnosť nesúvisiaca s posúdením námietky premlčania, pokiaľ ide o predmetný nárok. V predmetnej veci, vzhľadom na povahu nároku, žalobcovi vznikla nemajetková ujma každý mesiac potom, čo v priamej súvislosti s porušením jeho práva, jeho ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše o 35%. Rozhodujúcim momentom vzniku tejto ujmy je preto 10. deň každého nasledujúceho mesiaca rozhodnej doby, ktorý sa v tomto prípade zhoduje s výplatným termínom.

325. V tomto prípade si žalovaný nárok (resp. jeho jednotlivé dielčie nároky podľa mesiacov) uplatnil počnúc splatnosťou služobného platu (mzdy) za mesiac august 2020, kedy o rozsahu prekročenia maximálneho týždenného pracovného času, ako aj o výške prípadnej adekvátnej náhrady za nezapočítané hodiny odpracovanej služobnej pohotovosti, sa dozvedel v deň splatnosti služobného platu za tento mesiac, ktorá nastala dňa 10.09.2020. Žalobu v tejto veci podal a doručil súdu elektronicky dňa 04.09.2023, teda v rámci všeobecnej 3 ročnej premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Žiaden z čiastkových nárokov za jednotlivé mesiace, teda ani za mesiac august 2020, ktorého sa fakticky

týka žalovaným vznesená námietka premlčania, premlčaný nie je. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd udáva, že žalovaným vznesená námietka premlčania je v celom rozsahu nedôvodná.

326. Ďalšou námietkou žalovaného bolo spochybňovanie tvrdenia žalobcu, že dotknutá smernica nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transformovaná správne. Žalovaný uvádzal, že úprava v zákone o HaZZ neodporuje dotknutej smernici s tým, že táto bola implementovaná a je zohľadnená aj v zákone o HaZZ. Rovnako ani s touto námietkou sa súd nestotožnil.

327. Podľa Článku 2 Smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície: 1. "pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou; 2. "čas odpočinku" je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

328. Podľa Článku 6 Smernice, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi; b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

329. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „ZoHaZZ“), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa ods.2, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

330. Žalovaný argumentoval tým, že sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát nepreberal Smernicu do zákona o HaZZ správne. V článku 2, ods. 1 smernice uviedol, že podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas aj v služobnej pohotovosti, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a má mu byť k dispozícii, aby v prípade potreby mohol poskytnúť primerané služby. Pracovný čas v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa. Žalovaný uvádzal, že pri nariadenej služobnej povinnosti ide o služobnú pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené aj vo výške peňažnej náhrady za čas takejto služobnej pohotovosti. Je teda nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný ďalej uvádzal, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, nežiada sa od neho výkon práce v danom čase. V zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, alebo vymedzený priestor na odpočinok, čiže zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t. j. žalobcu. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, nielen za vykonávanú prácu, ale aj za neaktívnu časť práce. Tým kompenzuje to, že v prípade potreby bude žalobca k dispozícii. Ak by aj súd napriek uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že služobná pohotovosť je pracovným časom a má sa zarátavať do pracovného fondu, samé o sebe to ešte nie je dôvodom podľa žalovaného na priznanie nároku na náhradu škody. Na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava zákona o HaZZ má byť v súlade s právom Únie, nakoľko podľa prílohy č. 4. bod 6. zákona o HaZZ do jeho znenia bola Smernica prebratá. Aj podľa ustanovenia § 193 zákona sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane okrem iného aj ustanovenia § 85 Zákonníka práce. Zákonník práce však explicitne v ustanovení § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ustanovenie § 96 ZP však na pomery zákona o HaZZ nie je použiteľné. Z ustanovení zákona o HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času Z výpovede žalobcu, ako aj zo stanoviska žalovaného vyplynulo, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava. Práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej

únie, ktorý namietal žalobca. Zákon o HaZZ v zmysle jeho § 12 ods. 6 umožňuje aplikovať zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby, len ak to výslovne ustanovuje zákona, pričom v § 193 Zákon o HaZZ nie je odkaz na ustanovenie § 96 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaný pritom argumentoval, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. Poukazoval na rozhodnutie Súdneho dvora. Súd však uvádza, že žalovaným citované rozhodnutie sa týkalo tzv. domácej pohotovosti, o ktorú sa v prejednávanej veci nejedná. Zákon o HaZZ definuje služobný čas ako čas, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Zároveň zákon obsahuje legálnu definíciu pojmu výkon štátnej služby ako výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Zároveň definuje úkony v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak z ustanovenia § 86 Zákona o HaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Uvedené rozlíšenie je celkom zjavné z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rovnako z ustanovenia § 122 ods. 3 Zákona o HaZZ vyplýva rozlíšenie, ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby („výjazd“), až takéto vykonávanie je štátnou službou. Podľa článku 2, ods. 1 a ods. 2 Smernice pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor opakovane konštatoval v rámci rozhodnutí, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2, ods.1 Smernice vymedzuje pracovný čas ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti“. V rámci rozhodovacej praxe súdneho dvora bolo zdôraznené, že členské štátny sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov - pracovný čas a čas odpočinku (rozsudok vo veci V. O. J. T.). Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. Z iného rozhodnutia súdneho dvora vyplýva jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle smernice. Súdny dvor viackrát rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6, písm. b/ smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo určitým spôsobom obmedzia. Na základe vyššie uvedeného je potom potrebné vyvodiť záver, že vnútroštátna právna úprava umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi - príslušníkovi HaZZ služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom 6, písm. b/ smernice. V tejto súvislosti súd konštatuje, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov v tomto prípade príslušníkov HaZZ neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa článku 2 smernice a nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená článkom 6, písm. b/ smernice. Argumentácia žalovaného v tom smere, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdelý a aktívny a že má k dispozícii miesto na oddych a teda v prípade ak nie je nariadený služobný zásah, môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, je v tejto súvislosti bez právneho významu, nakoľko žalobca počas povinností musí byť v budove hasičskej stanice, túto nemôže opustiť, musí byť ustrojený a pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Týmto zamestnanec plní pokyny zamestnávateľa. Skutočnosť, že zamestnávateľom počas tejto doby nie sú určené žiadne iné činnosti nemôže byť na ťarchu zamestnanca a v súvislosti s týmito závermi sa žiada dodať, že proti žalovanému sú už dlhšiu dobu vedené obdobné spory (samotný žalovaný na rozhodnutia súdov Slovenskej republiky poukazoval), v rámci ktorých žalovaný používa obdobnú obranu a nepredložil žiadne rozhodnutie, v ktorom by bolo súdmi SR konštatované správne prevzatie Smernice do právneho poriadku SR, konkrétne do znenia zákona o HaZZ.

331. Súd vo veci skúmal, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6, písm. b) Smernice. Súdny dvor judikoval vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Posúdenie, či tieto podmienky boli naplnené je na rozhodnutí toho ktorého vnútroštátneho súdu.

332. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd konštatuje, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdneho dvora ide o dostatočne závažné porušenie práva únie - v každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti (uvádzaná vyššie).

333. Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), táto úzko súvisí s posúdením nároku, ktorý si žalobca z titulu porušenia unijného práva uplatnil. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátna spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva, a rovnako tieto kritériá nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. V neposlednom rade náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Je potom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna, alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V posudzovanej veci dospel súd k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. zák.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i. a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní ev. nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekračovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (august 2020 – jún 2023). Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti,

že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve v Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie je súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru skracuje čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva.

334. Na základe skutočností vyššie uvedených dospel súd k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

335. Žalovaný v priebehu konania namietal výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú. Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii normy európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia, resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Naša právna úprava rozlišuje medzi právom na ochranu osobností (§ 11 a nasledujúce OZ) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasledujúcich OZ), nakoľko je medzi nimi pojmová i obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako tak, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, avšak táto úvaha neznamená priestor pre svojvôľu, či arbitrárnosť. Súd pri takomto rozhodovaní hodnotí jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy je satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie sa, rovnako nemôže mať na druhej strane likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.

336. Vznik zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva sa posudzuje podľa pravidiel, ktoré stanovil súdny dvor. Spôsob a rozsah odškodnenia však závisí od vnútroštátnej právnej úpravy, toho ktorého členského štátu. Vnútroštátna úprava musí rešpektovať požiadavku, že kritéria na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Poskytnutá náhrada škody musí byť adekvátna spôsobenej škode. V našom právnom poriadku je právnym základom zodpovednosti štátu za škodu článok 46, ods. 3 Ústavy SR, ktorý stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podmienky a podrobnosti majú byť upravené v zákone. Slovenská republika prijala zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci účinný od 01.07.2004. Posudzovanie zodpovednosti štátu za porušenie komunitárneho práva v zmysle tejto úpravy je však vylúčené vzhľadom na úpravu rozsahu použiteľnosti zákona.

337. Pokiaľ si žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, súd aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny (zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry). Žalobca svojou výpoveďou v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca.

338. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalobnom období (od 01.08.2020 do 30.06.2023), pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (výplatné pásky, dochádzkový systém) konkrétne v rozsahu 1736,27 hodín. Pretože žalovaný nerozporoval doklady predložené žalobcom, v podstate ktoré sám vyhotovil,(jeho služobný úrad) uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia.

339. K žalovanému namietanému spôsobu výpočtu náhrady nemajetkovej ujmy súd ďalej uvádza, že jednak v tomto prípade nebolo preukázané, že by v rozhodnom období nedošlo k prekročeniu maximálneho 48 hodinového priemerného týždenného pracovného času a jednak peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry – osobnosti jednotlivca. Výpočet uvádzaný žalobcom, je preto potrebné posudzovať z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca na základe tohto výpočtu dospel, je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do osobnosti jednotlivca. Skutočnosť, že žalobca založil výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy na danom spôsobe výpočtu, ktorý si sám stanovil neznamená, že skutočnosti uplatnil mzdový nárok, pretože o uplatnenie mzdového nároku by išlo v prípade, ak by ho odvodzoval z konkrétnych ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z., alebo z ustanovení smernice, či iných právnych aktov Únie, podľa ktorých by na takýto mzdový nárok mal právo a práve v takomto prípade by žalovaný musel byť jeho zamestnávateľ a nie štát.

340. Súd uvádza, že má vedomosť o rozhodovacej činnosti, či už súdov prvej inštancie ako aj odvolacích súdov, ktorá je v jednotlivých prípadoch vyčíslenia nemajetkovej ujmy rozličná, keď niektoré rozhodnutia sa stotožňujú s výškou nemajetkovej ujmy odvodenej od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nie je započítaná do pracovného času a niektoré vychádzajú zo skutočnosti, koľko hodín pracovnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na pracovný čas hasiča, bola v rozhodnom období nad rozsah 48 hodín. A niektoré súdy výšku nemajetkovej ujmy priznávajú len na základe voľnej úvahy, neberúc do úvahy ani počet opracovaných hodín pracovnej pohotovosti, ktorý sa nezapočítava do pracovného času hasiča, resp. ktorý presahuje hranicu 48 hodín pracovného času v týždni. Súd si však osvojil pri rozhodnutí vo veci spôsob výpočtu náhrady škody ako nemajetkovej ujmy uvedenej v žalobe považoval ho za primeraný aj s poukazom na zásah do jeho rodinného života, jeho súkromia a mal

za to, že vypočítaná suma zodpovedá odmene, ktorú by žalobca dosiahol, pokiaľ by sa pohotovosť započítavala do fondu pracovného času. Súd je toho názoru, že žalobca si výšku nemajetkovej ujmy určil spôsobom najbližšie vypočítateľným v zmysle ustanovení Zákona o hasičskom a záchrannom zbore. Reálne teda vyčíslil sadzbu za služobnú pohotovosť, ktorú v žalovanom období vykonával a ktorá mu nebola vyplatená. Súd sa s takýmto vyčíslením stotožnil, nakoľko mal za to, že uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku konštatovaného porušenia práva. Jej výpočet je možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je sumou neprimerane vysokou za obdobie, po ktoré trvalo porušovanie práva žalobcu. Vzniknutú ujmu by vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvaniu podľa názoru súdu za závažnú pociťoval každý, kto by sa nachádzal na mieste žalobcu v jeho postavení.

341. Pri rozhodovaní v predmetnej veci súd zároveň zohľadnil v súlade s princípom rovnosti rozhodovanie v porovnateľných skutkových a právnych veciach, na ktoré poukazuje aj žalobca v odseku 192 rozsudku.

342. Na základe uvedeného súd žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovel. Súd určil lehotu na plnenie 3 dni, nakoľko v zmysle § 232 ods. 3 CSP, súd nevidel dôvod na predĺženie tejto lehoty i napriek tomu, že to navrhol žalovaný. Žalovaný navrhol predĺženie paričnej lehoty, avšak svoj návrh v tomto smere nijako nezdôvodnil. Štát je v rovnoprávnom postavení oproti iným účastníkom sporového konania, pričom všetky iné fyzické či právnické osoby majú stanovenú základnú lehotu na plnenie troch dní. Súd nevidel preto dôvod, aby pri žalovanom postupoval inak.

343. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

344. Podľa § 262 ods. 1, 2 CSP,
Ods. 1: O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
Ods. 2: O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

345. Z dôvodu, že žalobca bol v konaní úspešný v plnom rozsahu, súd mu priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku osobitným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozsudku, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd Banská Bystrica, a to písomne.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana sporu dostala jeden rovnopis odvolania. Ak strana sporu nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 Civilného sporového poriadku, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Podľa § 367 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd.

Podľa § 367 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak sa rozhodlo o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom alebo ak sa rozhodnutie týka niekoľkých subjektov a ide o samostatné spoločenstvo podľa § 76 a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektoré práva alebo na niektoré subjekty, nie je právoplatnosť výroku, ktorý nie je napadnutý, odvolaním dotknutá. To neplatí, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 367 ods. 3 Civilného sporového poriadku, právoplatnosť ostatných výrokov nie je dotknutá ani vtedy, ak odvolanie smeruje len proti výroku o trovách konania, o príslušenstve pohľadávky, o jej splatnosti alebo o predbežnej vykonateľnosti.

Podľa § 368 Civilného sporového poriadku, osoba oprávnená podať odvolanie sa môže odvolania vzdať. Vzdať sa odvolania možno len voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia.

Podľa § 369 ods. 1 Civilného sporového poriadku, dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova.

Podľa § 369 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania.

Podľa § 369 ods. 3 Civilného sporového poriadku, ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví.

Podľa § 369 ods. 4 Civilného sporového poriadku, ak sa odvolanie vzalo späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.